

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE'DE GAZİLERE VE ŞEHİT AİLELERİNE
YÖNELİK UYGULANAN SOSYAL
POLİTİKALAR:YALOVA İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cafer KARABULUT

Enstitü Anabilim Dalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri

Enstitü Bilim Dalı: Sosyal Politika Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hacı Yunus TAŞ

EYLÜL-2017

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE'DE GAZİLERE VE ŞEHİT AİLELERİNE
YÖNELİK UYGULANAN SOSYAL
POLİTİKALAR:YALOVA İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cafer KARABULUT (157205012)

Enstitü Anabilim Dalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri

Enstitü Bilim Dalı: Sosyal Politika Programı

Bu tez 05/09/2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Doç.Dr. H.Yunus TAŞ

Prof.Dr. Elif Yüksel OKTAY

Prof.Dr. Abdülkadir ŞENKAL

Jüri Başkanı

- Kabul
 Red
 Düzeltme

Jüri Üyesi

- Kabul
 Red
 Düzeltme

Jüri Üyesi

- Kabul
 Red
 Düzeltme

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Cafer KARABULUT

03.08.2017

ÖNSÖZ

Dünyada ülkeler, savaşlarda ve terör olaylarında hayatlarını yitiren şehitlerin aileleri ile gazilerin kendileri ve aileleri için, çeşitli sosyal politikalar uygulayarak, yaşamış oldukları sıkıntıların en asgari derecede hissedilmesini sağlamaya çalışmaktadır. Bu amaçla, Ülkemizde de uygulanan sosyal politikaların temel gayesi; ülkesinin varlığı için hayatını feda eden Şehitlerimizin ailelerinin veya sağlığını feda eden Gazilerimizin toplum içinde, insan şeref ve haysiyetine yaraşır şartlarda, hayatlarını huzur ve refah içinde idame ettirmelerini sağlamaktır.

Bugüne kadar akademik olarak yeterince çalışılmamış bir konu olarak Türkiye’de Gazilere ve Şehit ailelerine yönelik uygulanan sosyal politikaları dile getirmek ve geliştirilebilecek yeni sosyal politikalara dikkat çekmek amacıyla yapılan bu çalışma sayesinde Türkiye’de Gaziler ve Şehit aileleri, sahip oldukları haklar konusunda genel bilgi sahibi olacak, uygulanan sosyal politikalardan memnuniyetleri tespit edilerek geliştirilme ihtiyacı olan Sosyal Politikalara ilişkin öneriler belirlenecektir. Bu anlamda bu çalışma Yalova İlinde yaşayan Gaziler ve Şehit ailelerinin uygulanan sosyal politikalara bakışları ve bu politikalardan geliştirilmesine ihtiyaç duyulan konulara ve sonuçlara ışık tutacaktır.

Tez çalışmamın planlanması, araştırılması, yürütülmesi ve oluşturulması ile ilgili süreçte hiçbir zaman ilgi ve desteğini esirgemeyen danışmanım Sayın Doç. Dr. Hacı Yunus TAŞ’a, anlayışı, sabrı ve desteği için Sevgili Eşim Rana’ya, eğitimim süresince kendilerine yeterli ilgiyi gösteremediğim oğullarım Atlas ve Poyraz’a, eğitim hayatımın her döneminde desteğini esirgemeyen ve yanımda olan Komutanım Dz.Alb. Erhan DOĞAN'a ve mesai arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tarihi zaferlerle dolu, her zaman kutsalı olanı ve bağımsızlığını korumak için yılmadan amansızca mücadele eden Kahraman Türk Milletinin Aziz Şehitleri ve Kahraman Gazilerine...

Cafer KARABULUT
03 Ağustos 2017

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	vi
TABLO LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
SUMMARY	ix
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: ŞEHİT, GAZİ VE SOSYAL POLİTİKAYA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR.....	4
1.1. Şehit Kavramı	4
1.2. Gazilik Kavramı.....	15
1.2.1. Malul.....	21
1.2.2. Vazife Malulü	21
1.2.3. Harp Malulü.....	22
1.2.4. Dul ve Yetim.....	24
1.2.5. Muharip Gazi	24
1.2.6. Malul Gazi	24
1.3. Sosyal Politika Kavramı	25
1.4. Ülkemizde Gazilere ve Şehit Ailelerine Yönelik Uygulanan Sosyal Politikaların .. Genel Çerçevesi	27
BÖLÜM 2: TÜRKİYE'DE ŞEHİT AİLELERİNE UYGULANAN SOSYAL POLİTİKALAR	30
2.1. Şehit Ailelerine Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca İşlem Yürütülen . Haklar	31
2.2. Şehit Ailelerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca İşlem Yürütülen Haklar.....	36
2.3. Şehit Ailelerine Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kuvvet	39
Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca İşlem Yürütülen Haklar	39
2.4. Şehit Ailelerine Milli Eğitim Bakanlığınca (MEB) İşlem Yürütülen Haklar.....	46
2.5. Şehit Ailelerine Vergi/Ücret Muafiyetleri ve İndirimler	48
2.6. Şehit Ailelerine Sağlanan Diğer Haklar	50
2.7. Şehit Ailelerine Yapılan Yardımlar ve Ödemeler	56
BÖLÜM 3: TÜRKİYE'DE GAZİ, MALUL VE YAKINLARINA UYGULANAN SOSYAL POLİTİKALAR	61

3.1.	Malul Gaziler ve Yakınlarına Sağlanan Haklar (3713 Sayılı Kanunla)	61	
3.1.1.	Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca İşlem Yürütülen Haklar ... (3713 S.K.).....	61	
3.1.2.	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (3713 S.K.).....	64	
3.1.3.	Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (3713 S.K.).....	65	
3.1.4.	Millî Eğitim Bakanlığınca (MEB) İşlem Yürütülen Haklar (3713 S.K.) ...	67	
3.1.5.	Vergi/Ücret Muafiyetleri ve İndirimler (3713 S.K.)	69	
3.1.6.	Diğer Haklar (3713 S.K.).....	72	
3.1.7.	Yardımlar ve Ödemeler (3713 S.K.).....	75	
3.2.	Harp Malulleri ile 2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun Kapsamında Bulunan Maluller ve Yakınlarına Sağlanan Haklar	79	
3.2.1.	Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca İşlem Yürütülen Haklar .	79	
3.2.2.	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (Harp Malulleri-2330 S.K.).....	82	
3.2.3.	Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları,	Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca İşlem Yürütülen Haklar	83
3.2.4.	Millî Eğitim Bakanlığınca (MEB) İşlem Yürütülen Haklar	84	
3.2.5.	Vergi/Ücret Muafiyetleri ve İndirimler (Harp Malulleri-2330 S.K.)	85	
3.2.6.	Diğer Haklar (Harp Malulleri-2330 S.K.)	88	
3.2.7.	Yardımlar ve Ödemeler (Harp Malulleri-2330 S.K.)	89	
3.3.	Vazife Malulleri ve Yakınlarına Sağlanan Haklar.....	89	
3.3.1.	Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca İşlem Yürütülen Haklar ... (Vazife Malulleri)	89	
3.3.2.	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (Vazife Malulleri)	92	
3.3.3.	Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları,	Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (Vazife Malulleri)	93
3.3.4.	Millî Eğitim Bakanlığınca (MEB) İşlem Yürütülen Haklar	93	
3.3.5.	Vergi/Ücret Muafiyetleri ve İndirimler (Vazife Malulleri)	94	
3.3.6.	Diğer Haklar (Vazife Malulleri)	95	
3.3.7.	Yardımlar ve Ödemeler (Vazife Malulleri)	96	
3.4.	Muharip Gaziler ve Yakınlarına Sağlanan Haklar.....	98	
3.4.1.	Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (1005 S.K.).....	98	
3.4.2.	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (1005 S.K.).....	100	
3.4.3.	Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca İşlem Yürütülen Haklar	100	
3.4.4.	Millî Eğitim Bakanlığınca (MEB) İşlem Yürütülen Haklar (1005 S.K.) .	101	
3.4.5.	Vergi/Ücret Muafiyetleri ve İndirimler (1005 S.K.)	101	
3.4.6.	Diğer Haklar (1005 S.K.).....	102	
3.4.7.	Yardımlar ve Ödemeler (1005 S.K.).....	104	

BÖLÜM 4: YALOVA İLİNDE YAŞAYAN ŞEHİT AİLELERİ VE GAZİLERLE YAPILAN MÜLAKATLAR	105
4.1. Araştırmanın Konusu	105
4.2. Araştırmanın Amacı	105
4.3. Araştırmanın Kapsamı	105
4.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	105
4.5. Araştırmanın Yöntemi.....	106
4.6. Araştırmanın Kısıtları ve Gelecek Araştırmalar İçin Önerilen Konular	106
4.7. Şehit Aileleri İle Yapılan Mülakatlar	106
4.8. Gaziler İle Yapılan Mülakatlar.....	113
4.9. Araştırma Sonuçlarının Genel Değerlendirilmesi.....	120
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	121
KAYNAKÇA	127
EKLER.....	135
ÖZGEÇMİŞ.....	140

KISALTMALAR

Asb.	: Astsubay
ASPB	: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MSB	: Milli Savunma Bakanlığı
MSÜ	: Milli Savunma Üniversitesi
OYAK	: Ordu Yardımlaşma Kurumu
Sb.	: Subay
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
S.K.	: Sayılı Kanun
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
Uz.Erb.	: Uzman Erbaş
Uz.J.	: Uzman Jandarma
Vb.	: Ve benzeri
Vd.	: Ve diğerleri
Yy.	: Yüzyıl
YURTKUR	: Kredi ve Yurtlar Kurumu
Yd.Sb.	: Yedek Subay

TABLO LİSTESİ

Sayfa No:

Tablo 1:	Maluliyet Derecelerine Göre Zam Nispeti Oranları.....	32
Tablo 2:	SGK Tarafından Sağlanan Öğrenim Yardımı.	35
Tablo 3:	Maluliyet Derecelerine Göre Tazminat Oranları	43
Tablo 4:	Şehit Kredileri Tablosu.	52
Tablo 5:	Ordu Yardımlaşma Kurumu Ölüm Yardımı Tablosu.	56
Tablo 6:	TSK Mehmetçik Vakfı Yardım Planı.....	58
Tablo 7:	2012-2017 Yılları İçin Engellilik Vergi İndirim Oranları.....	71
Tablo 8:	Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) Tam ve Daimi Maluliyet Yardımı Miktarları Tablosu.....	77
Tablo 9:	Ordu Yardımlaşma Kurumu (2) Nolu Maluliyet Tablosu.....	78
Tablo 10:	1005 Sayılı Kanuna Göre Hak Sahibi Kişi Sayısı (2006-2015).....	99
Tablo 11:	Şehit Aileleri Yapılandırılmış Mülakat Değerlendirme Tablosu.	109
Tablo 12:	Malul Gaziler Yapılandırılmış Mülakat Değerlendirme Tablosu.	116

Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı: Türkiye’de Gazilere ve Şehit Ailelerine Yönelik Uygulanan Sosyal Politikalar, Yalova İli Örneği.	
Tezin Yazarı: Cafer KARABULUT	Danışman: Doç.Dr. Hacı Yunus TAŞ
Kabul Tarihi:	Sayfa Sayısı: IX (Ön Kısım) + 134 (tez) + 2 Ek
Ana Bilim Dalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	Bilim Dalı: Sosyal Politika
<p>Dünyada ülkeler, savaşlarda ve terör olaylarında hayatlarını yitiren şehitlerin aileleri ile gaziler ve aileleri için, çeşitli sosyal politikalar uygulayarak, yaşamış oldukları sıkıntıların en asgari derecede hissedilmesini sağlamaya çalışmaktadır. Bu doğrultuda ülkemizde de uygulanan sosyal koruma politikalarının temel gayesi; ülkesinin varlığı için hayatından veya sağlığından olan fedakâr vatandaşların ve ailelerinin toplum içinde, insan şeref ve haysiyetine yaraşır şartlarda, hayatlarını huzur ve refah içinde idame ettirmelerini sağlamaktır.</p> <p>Bugüne kadar akademik olarak yeterince değinilmeyen bir konu olarak Türkiye’de Gazilere ve Şehit ailelerine yönelik uygulanan sosyal politikaları dile getirmek ve geliştirilebilecek yeni sosyal politikalara dikkat çekmek amacıyla yapılan bu çalışma sayesinde Türkiye’de Gaziler ve Şehit aileleri, sahip oldukları haklar konusunda genel bilgi sahibi olacak, uygulanan sosyal politikalarından memnuniyetleri tespit edilerek geliştirilme ihtiyacı olan Sosyal Politikalara ilişkin öneriler belirlenecektir. Bu anlamda bu çalışma Yalova İlinde yaşayan Gaziler ve Şehit ailelerinin uygulanan sosyal politikalara bakışları ve bu politikalarından geliştirilmesine ihtiyaç duyulan konulara ve sonuçlara ışık tutacaktır.</p> <p>Bu amaçla Yalova İlinde yaşayan sekiz gazi ve oniki şehit ailesi ile mülakatlar yapılmış onların uygulanan sosyal politikalara ilişkin görüşleri ve beklentileri alınarak, devletimiz tarafından uygulanan sosyal politikalarından genel olarak memnuniyetlerinin iyi seviyede olduğu maddi sıkıntılarının bulunmadığı, kendilerine gösterilen vefakarlıktan ve ilgiden dolayı devletimize ve milletimize minnet duyguları besledikleri sonucuna ulaşılmıştır.</p>	
Anahtar Kelimeler: Gazi, Şehit, Gazi ve Şehit Aileleri, Sosyal Politikalar, Sosyal Haklar	

Yalova University Institute of Social Sciences Master Thesis Summary

Thesis Title: Social Policies Applied to War Veterans And Martyrs Families in Turkey, The Sample of Yalova Province.

Thesis Author: Cafer KARABULUT **Advisor:** Doç.Dr. Hacı Yunus TAŞ

Date of Acceptance: **Total Number of Pages:** IX (Pre text) + 134 (main body)+ 2 additional

Department: Labor Economics and Industrial Relations **Field of Study:** Social Policy

Countries in the world, putting various social policies into practice for relatives of war veterans and martyrs who loses their lives in wars and terrorist actions, has been trying to minimize the effects of their relevant problems. In this perspective, the main purpose of such social policies, also implemented in our country, is to provide and maintain ease and welfare of the self-sacrificing citizens who loses their healths or lives for the existence of their country and those of their relatives in the frame of honourable conditions.

With this study that gives voice to social policies put into practice for relatives of martyrs and war veterans which is not commonly touched on academically, more attention will be attracted to develop new social policies. It will also help relatives of martyrs and war veterans to be informed generally. Moreover, recommendations relevant to social policies that need to be developed will be determined after identifying their happiness and satisfaction level to such policies. For this purpose, this study will throw a light on subjects and results of social policies that needs to be developed and approaches to social policies implemented to relatives of martyrs and war veterans who lives in Yalova.

In this perspective, eight war veterans and twelve relatives of martyrs who live in the city of Yalova has been interviewed and their views and expectations concerning to implemented social policies has been taken. As the conclusion of this interviews, it has been reached that their appreciation to social policies implemented by our state is at a high level. Moreover, since they do not have any financial problem, they are thankful to our state for the interest and faithfulness shown to them.

Key Words: War veteran, Martyr, War veterans and martyrs families, Social Policies, Social Rights

GİRİŞ

Binlerce yıllık tarihi bir mirasa sahip Türk Milleti, askerlik konusunda da tüm dünyada kabul görmüş bir kültüre sahip bulunmaktadır. Bunun en büyük nedenlerinden birisi de, kutsalı olan vatani korumak ve kollamak için harp sanatını en iyi şekilde öğrenmesi ve uygulamasıdır.

Türk toplumunda vatan için ölme kutsal bir görev, şehitlik ulvî bir mertebe olarak kabul edilmiş ve asırlar süren Türk hakimiyeti dönemlerinde cereyan eden savaşlarda yüzbinlerce şehit verilmiştir. İmparatorluğun en uzun yüzyılı olarak nitelenen XIX. yüzyılın son çeyreğinden Cumhuriyet'in ilânına kadar olan dönemde, "93 Harbi", "Balkan Savaşları", "I. Dünya Harbi" ve "Kurtuluş Savaşı" gibi uzun, çetin ve yıpratıcı muharebeler cereyan etmiş ve bu muharebelerde de binlerce kişi şehit olmuştur.

Türkiye'de vatan savunmasında ve savaşta görev alan güvenlik güçleri ve birçok vatandaş savaşlar ve terör olayları nedeniyle maddi ve/veya manevi zarara uğramaktadır. Başta güvenlik mensupları olmak üzere tüm vatandaşların karşılaşabileceği bu sosyal risklere karşı sosyal devlet olma özelliğine sahip devletler çeşitli sosyal politikalar uygulayarak, yaşamış oldukları sıkıntıların en asgari derecede hissedilmesini sağlamaya çalışmaktadır.

Vatan topraklarını kaybetmemek ve bağımsızlıkları uğruna savaşan veya terörle mücadele eden güvenlik güçlerimiz ve hatta sivil vatandaşlar, bu uğurda ya hayatlarını yitirmekte ya da yaralanarak zor hayat şartları altında yaşamak zorunda kalmaktadır.

Bu doğrultuda Ülkemizde de Şehit yakınları ve gazilere maaşlar bağlanarak, ikramiye ve nakdî yardımlarda bulunularak, borçları affedilerek ve hatta karşılıksız emlak dağıtılarak maddi refahları sağlanmaya gayret edilmektedir. Ayrıca, söz konusu aileler ve gazilere takdir belgesi ve madalyalar verilerek gönülleri alınma yoluna gidilmektedir. Bunun yanı sıra şehit ve gazi çocuklarının himaye ve eğitimleri için de çeşitli önlemler alınmakta ve kendilerine iyi birer gelecek sağlanmaya çalışılmaktadır.

Şehit yakınları ve gazilere uygulanan sosyal politikaların temel gayesi; ülkesinin varlığı için hayatından veya sağlığından olan fedakâr vatandaşların ve ailelerinin toplum içinde, insan şeref ve haysiyetine yaraşır şartlarda, hayatlarını huzur ve refah içinde idame ettirmelerini sağlamaktır.

Çalışmanın Konusu

Bu çalışmanın konusu vatan ve millet için canlarını vererek Şehit olanların aileleri ve bu mücadelede yaralanarak hayatlarını devam ettirmeye çalışan Gazilerimiz ve ailelerine yönelik uygulanan sosyal politikalar ve mevcut durumda uygulanan sosyal politikalardan Yalova İlinde yaşayan Gaziler ve Şehit Ailelerinin memnuniyetlerinin tespiti, bu süreçte önerilerinin belirlenerek ilave yapılabileceklerin belirlenmesidir. Bu konu aşağıda belirtilen amaç doğrultusunda ve yine aşağıda belirtilen yöntemle değerlendirilmektedir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de Gazilere ve Şehit ailelerine yönelik uygulanan sosyal politikaları dile getirmek ve geliştirilebilecek yeni sosyal politikalara dikkat çekmek ve Yalova İlinde yaşayan Gaziler ve Şehit Ailelerinin bu politikalara ilişkin değerlendirmelerini alarak geliştirilme ihtiyacı olan Sosyal Politikalara ilişkin önerileri belirlemeyi amaçlamaktadır.

Çalışmanın Önemi

Türkiye Cumhuriyeti olarak bulunduğumuz coğrafyada özgürlük ve bağımsızlığımızı korumamız, ayakta kalabilmemiz millet şuurumuzu korumamızla mümkündür. Şehitlerini hafızalarda yaşatma ve geride kalanları ile gazilerine insan onuruna yaraşır bir hayat sürme imkânlarını veremeyen milletler gelecekte şehit ve gazi olacak insanları yetiştirmekte ve varlıklarını devam ettirmekte güçlük çekerler.

Türkiye’de Gazilere ve Şehit ailelerine yönelik uygulanan sosyal politikalar ile onların kayıplarının, çektikleri zahmetlerin, vatan ve millet için akıttıkları kanların maddi ve manevi olarak takdir edilmesi, ülkesinin varlığı için hayatından veya sağlığından olan fedakâr vatandaşların ve ailelerinin hayatlarını huzur ve refah içinde idame ettirmelerini sağlamak ve yalnız olmadıklarının hissettirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmanın uygulama kısmı için yapılan mülakatlar, makaleler, kitaplar, tezler ve yazılı kaynaklar bu çalışmayı oluşturmaktadır. Birinci bölümde Şehit ve Gaziliğe ilişkin temel kavramlar incelenmiştir. İkinci bölümde Türkiye’de Şehit Ailelerine uygulanan sosyal politikalara yer verilmiştir. Üçüncü bölümde Türkiye’de Gazi, Malul ve Yakınlarına

uygulanan sosyal politikalara yer verilmiştir. Dördüncü bölümde Yalova İli'nde yaşayan Gaziler ve Şehit aileleri ile görüşülerek yapılan mülakatlara yer verilmiştir. Beşinci bölümde verilerin toplanma şekli, toplanan verilere uygulanan analizler ve yorumlara yer verilerek sonuç ve önerilerden bahsedilmiştir.

BÖLÜM 1: ŞEHİT, GAZİ VE SOSYAL POLİTİKAYA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR

1.1. Şehit Kavramı

Etnografik araştırmalar eski Türk toplumlarında yaşanan ölümlerin her zaman doğal karşılanmadığını, Altay toplumlarının seçme şansları olduğunda, genç yaşlarda savaş esnasında ölümü tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Bu konuda Çin kaynakları, Vu-huanların (Hunlar) "Savaşta ölmek daha asildir." diye düşündüklerini söylemektedir. Tu-kiulere (Türükler) gelince, Bir savaş sırasında ölmek onları gururlandırıyor, hayata bir hastalık yüzünden veda etmekse yüzlerini kızartıyordu." denmektedir (Roux, 1999, 68-71).

Türklerde ölmek kelimesi "uçmak" kelimesi ile ifade edilmiştir. Örneğin Orhun Yazıtları'nda; "Kağan olan babam uçtuktan sonra", "Amcam kağan uçup gitti.", "Kül Tigin koyun yılının on yedinci gününde uçtu." Tarzında cümleler geçmektedir. Bunun hemen hemen hiç değişmemiş şekli, İslam inancı ile beraber Türklerin eski metinlerinde de bulunmaktadır. Örneğin Umur Paşa Destanı'nda "Öldü" demek yerine "Saf ruhuyla uçtu" denmektedir. Bu kelime Moğol dilinde tam olarak "göge çıkmak" fiilini karşılamaktadır (Roux, 1999, 157).

Özellikle savaşlarda yiğitlik, yararlılık ve fedakarlık örneği göstererek hayatlarını kaybedenler, kutlu savaşçı olarak algılanır ve göklerde Tanrı'nın onları en iyi şekilde karşılayacaklarına inanılırdı (Öztürk vd., 2015, 1).

Türkler Müslüman olduktan sonra Gök Tanrı inancı kültür hazinesinden aldıkları uçmak kelimesini, cennet kavramı yerinde kullanmışlardır (Turan, 1993, 4).

Şehitlik anlayışı, Selçuklulardan Osmanlılara geçen gaza mefhumu ile birlikte değerlendirilmektedir. Anadolu Selçuklu Devleti zamanında yaşamış olan Ravendî, kaleme aldığı eserinde gaza mefhumunu şöyle özetlemektedir.; "Kafirlere muharebe yapmak da hem dünya ganimetlerini elde etmeye sebep olur hem de bununla ahiret sevabı kazanılır (İnalcık, 2010, 11-13).

Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü'nde "Şehit" terimi şu şekilde açıklanmıştır: Şehit, Allah yolunda yapılan bir muharebede veya asiler ya da yol kesenler ile çarpışma esnasında ölen Müslümanlar hakkında kullanılan bir terimdir. Bu şekilde ölen kişiler hem dinen, hem de kanunen şehit sayılmakta ve kendilerine "*şehid-i*

hakiki” denilmektedir. Ayrıca, boğularak, yanarak, depremde bina veya toprak altında kalarak ve kimsesiz olarak ölen kişiler de şehit sayılmakta ve bunlara “*şehid-i hükmî*” denilmektedir. İlim yolunda ölen kimseler de şehid-i hükmî sınıfına girmektedirler (Pakalın, 1993, 318).

Kur’an-ı Kerim’de geçen şehit kavramının İslam dinine özgü olduğu söylenebilir. Türk Milleti bu kavrama; dini özelliğinin yanında milli bir kimlik de kazandırmış ve şehit kavramını manevi değerlerin had safhaya ulaştığı bir ulviyet ve kutsiyetle kabul etmiştir.

Diyaret İşleri Başkanlığı Dini Kavramlar Sözlüğü’nde, şehitler üç kısma ayrılarak şu şekilde tanımlanmıştır:

Hakiki Şehit: İslamın yücelmesi (i’la-yı kelimetullah) ve vatan müdafaası için savaşırken ölen Müslümanlar. Bu kişiler, yıkanmaz, kefenlenmez, namazları kılınıp kanlı elbiseleri ile defnedilir. Uhud, Bedir ve Çanakkale Savaşları gibi.

Hükmi Şehit: Hakiki şehidin şartlarından birini taşıyamaması sebebiyle yıkanıp kefenlenen ve ahiret itibarıyla şehit olanlardır. Savaşta yaralandıktan sonra yiyip içen, uyuyan, tedavi gören, başka bir yere nakledilen ve daha sonra ölen kimseler; deprem, yangın, sel felaketi, afet ve benzeri musibetlere maruz kalarak ölen, mide ağrısından ölen, doğum sırasında ölen, suda boğularak ölen, kolera, veba ve veremden ölen, göçük altında kalarak ölen, ilim yolunda ölen Müslümanlar da hükmen şehittirler (Karagöz, 2010, 615-616).

Dünya Hükümleri Bakımından Şehit: Müslümanların yanında savaşırken ölen münafıklardır. Bunlar da yıkanıp kefenlenmeden cenaze namazları kılınır, kanlı elbiseleri ile defnedilir. Ancak imanları bulunmadığı için ahirette şehitlik sevabı alamazlar. Şehitlik Müslümanlara özgü bir niteliktir. Müslüman olmayanlar şehit olamazlar (Karagöz, 2010, 495-496).

Şemsettin Sami’ye ait Kamus-İ Türki’de "şehit" terimi ise şu şekilde açıklanmıştır: Şehit, din ve i’la-yı kelimetullah uğrunda canını feda edip rahmet-i hakka nail olan, muharebede vurulan (Şemsettin, 1996, 792).

Muallim Naci ise Lugat-ı Naci isimli sözlüğünde aynı terimi "din-i hak (İslamiyet) uğrunda katl olunan ve bu yolda sair bazı esbab-ı şedide (şiddetli, zaruri nedenler) ile

ölen adam" olarak tanımlamaktadır (Muallim, 2006, 505).

Muallim Zabit Mehmet Bahaeddin ise "Yeni Türkçe Lügat'ında şehit terimini "din uğrunda can veren, muharebede ölen" şeklinde açıklamakta ve açıklamanın sonuna "Müslüman" ibaresini eklemektedir (Bahaeddin, 1997, 36).

Dünya harp tarihinde birçok askerin, muharebelerde üstün başarılar ve kahramanlıklar gösterdiğine, yiğitlikler sergilediğine şahit olmaktadır. Devletler kendi ülkesi için kahramanca savaşan bu askerlerini "Meçhul Asker" olarak tanımlamaktadır. Oysa Türk tarihinde bu kavramın yerini şehidimiz, gazimiz, yiğidimiz, kahramanımız "Mehmetçik" almaktadır.

Mehmetçik, ülkesinin hür ve bağımsız yaşaması için vatan sevgisi ile dolu, inandığı kutsal değerlerine ölümü pahasına karşı çıkan, Türk milletinin güvencesi ve gönlünde yer ettiği kahramandır. O kahraman asker, "Ölürsem şehit, kalırsam gazi olurum" inancıyla muharebe etmekte ve hasmına karşı da mertçe savaşmaktadır.

Türk Tarihi, Türk Milleti'nin varlığını sürdürmek için yaptığı inanılması güç olaylara ve bağımsız yaşama tutkusu için fedakarlıklarla dolu mücadelelere sahne olmuştur. Tarih sahnesine çıktığı günden beri çok geniş bir coğrafyada devlet kuran Türk Milleti'nin şüphesiz en bariz vasıflarından birisi kahramanlıktır. Tarih sayfaları hem fert, hem de millet olarak Türk'ün kahramanlıklarıyla doludur. Türk için vatan, hem mübarektir, hem de uğruna can verilecek kadar kıymetli ve mukaddes bir kavramdır.

Türk toplumunda şahadet mertebesine ulaşma dinî ve toplumsal bakımdan bir ayrıcalık olarak görülmüş ve buradan hareketle şehitlere ve ailelerine özel bir ihtimam gösterilmiştir. Devlet de bu anlayış doğrultusunda milletin hayat ve istiklâli uğrunda canını feda eden şehitlerin ailelerini koruyucu ve kollayıcı bir takım önlemler almıştır. Tarihimizde bir çok savaş cereyan etmiş ve bu savaşlarda çok sayıda şehit verilmiştir. Şehit sayısının fazlalığı devleti bu konuda çalışmalar yapmaya yöneltmiştir.

Bu doğrultuda gerek Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nda, gerekse Cumhuriyet'in ilk yıllarında TBMM'de şehit asker ve memurların ailelerini kapsayan birtakım kanunlar çıkarılmıştır. 1877-78 Osmanlı-Rus Harbi'nde asker ve sivil olmak üzere toplam 500 bin şehit verilmiştir (İpek, 1994, 40). I. Dünya Savaşı'nda 325 bin kişi şehit olmuştur (Müderrişoğlu, 1990, 24). Milli Mücadele dönemi içerisinde bütün cephelerde

kaybedilen subay ve er olarak kaybı 9167 kişidir. Yaralı subay ve erlerden ise 1718 kişi şehit olmuştur. Hastalıklar nedeniyle ölenlerin sayısı savaşta şehit olanların iki katından fazladır (Selek, 1987, 114-115).

Terörle mücadele kapsamında güvenlik güçlerinin bölücü terör örgütüne yönelik mücadelesinde 1984 yılından bu yana yaklaşık 7 bin şehit verilmiş, 21 bin güvenlik görevlisi de yaralanmıştır.

15 Temmuz 2016 tarihindeki menfur darbe girişimi karşısında asil bir duruş sergileyerek darbe girişimine fırsat vermeyen ve darbe girişiminde göğsünü kurşunlara siper ederek onurlu bir vatan müdafaası örneği gösteren, cesur duruşları ile örnek bir mücadele örneği vererek hayatını kaybeden sivil, asker, polis olmak üzere 250 vatandaşımız şehit olmuş, 2149 vatandaşımız da yaralanarak gazi olmuşlardır.

Güvenlik mensupları, yaşadıkları ülkede güvenliğin ve toprak bütünlüğünün sağlanması ve o ülkede yaşayan vatandaşların refah ve mutluluğunun idame ettirilmesi uğrunda kendi canını feda etmeye hazırdır. Türk Dil Kurumu (TDK Büyük Sözlük, 2012) tarafından “Çıkar gözetmeksizin başkalarının iyiliği için özveride bulunmayı bir ilke olarak benimseyen ahlak, tutum ve görüşü” olarak tanımlanan “Diğerkâmlık” özelliği, her insanda bulunmamasına rağmen gönüllü olarak savaşa katılan ya da ülke savunmasında görev alan tüm güvenlik güçleri mensuplarında vardır.

Yüksek bir insani karakter olan diğerkâmlık özelliğinin toplumda yaygın olarak varolması ancak ve ancak bu özelliğe sahip insanlara toplumun ve devletin sahip çıkmasıyla sağlanabilecektir (Köleoğlu vd., 2013, 111).

Türk hukukunda yasal mevzuatta birçok yerde “Şehit” kavramı kullanılmasına rağmen şehitlik ile ilgili herhangi bir yasal tanımın bulunmaması, en temel hukuk usullerine aykırılık teşkil etmektedir.

Yazılı hukuk sistemini benimsemiş Türk Hukuku’nda “şehit” kavramını tanımlayan, kimlere “şehit” denileceğini gösteren bir kanun bulunmamaktadır. Bu ciddi bir eksiklik. Çünkü “şehit” kavramı, Türk Milleti için büyük önem taşımaktadır. Bu önemin yanında, “şehit” sayılan kişinin yakınlarına maddi ve manevi bazı haklar sağlanmaktadır. Dini bir özellik de taşıyan “şehit” kavramının keyfi şekilde ele alınması ve yasal alt yapısı olmadan terör eylemlerinde hayatlarını kaybedenlerin şehit sayılabilmeleri mümkün değildir (Şen, Haber7, 2015).

Esasında şehit, düşmana karşı ülkenin savunulması sırasında hayatını kaybedenler için kullanılan bir kavramdır. “Şehit” kavramı askeri bir özellik taşır, ancak terör eylemleri nedeniyle hayatlarını görev sırasında veya görevden dolayı kaybeden yargı mensubu, asker, polis ve kamu görevlilerinin de “şehit” olarak nitelendirildiği görülmektedir. Terör eylemi olmasa bile, görev sırasında gerçekleşen çatışmada veya görevinden dolayı uğradığı saldırıda hayatını kaybeden yargı mensubu, asker ve polis “görev şehidi” sayılmaktadır (Şen, Haber7, 2015).

Şehit kavramının askeri nitelikte olduğu ve bir kimsenin “şehit” sayılabilmesine karar verme yetkisinin Türk Silahlı Kuvvetleri’ne ait olduğu ileri sürülebilir. Bu düşünce doğru olmamakla birlikte, bu durumun bir teamüle dönüştüğü, yani yasal bir dayanak olmaksızın şehit kavramının Türk Silahlı Kuvvetleri ve yargı kararları eliyle belirlendiği görülmektedir.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi’nin 04.12.2003 tarihli ve 2003/733 E., 2003/195 K. sayılı kararında; şehitliğin yasalarda yapılmış bir tanımının olmadığı, dini bir terim olan bu kavramın yasalarca içeriğinin, sınırlarının belirlenmemesi karşısında, bu müessesenin yasama organı yerine yargı kararlarıyla belirlenip düzenlenmesinin Anayasanın “kuvvetler ayrılığı” ilkesi ile bağdaşmadığı ifade edilmiştir.

AYİM bu kararında, kimlerin hayatlarını kaybettikten sonra “şehitlik” olarak tanımlanan yerlere gömülebileceklerine ilişkin bir tespitte bulunmuştur. Bu tespitten hareketle, bu yerlere gömülenlerin doğrudan şehit kabul edilmesi doğru değildir. Çünkü vatan savunmasında hayatını kaybedenlere “şehit” adı verilir. Bunun bir ötesi, Türk Milleti’nin uzun bir süredir acısını çektiği terör eylemlerinde hayatlarını kaybedenlerin şehit sayılması kabul edilebilir (Şen, Haber7, 2015).

Terör eylemine müdahale eden veya terör örgütünün mensubunu yakalamaya çalışan asker, polis ve diğer güvenlik görevlileri ile görevleri başında veya görevlerinden dolayı hayatlarını kaybeden kamu görevlilerinin “şehit” olarak nitelendirilmeleri mümkün olabilir ki, bu durum “görev şehidi” olarak da adlandırılabilir. Bilinen anlamı ile şehit, iç ve dış düşmanlara karşı devletin milleti ve ülkesi ile bölünmez bütünlüğünün savunulması sırasında hayatlarını kaybedenler için kullanılan bir sıfattır (Şen, Haber7, 2015).

Kimlerin “şehitlik” olarak kabul edilen yerlere gömüleceği Şehitlik Yönetmeliği

(Bakanlar Kurulu Kararı; 3/10/2016, No: 2016/9430) ile belirlenmiştir.

Bu yönetmeliğe göre Şehitliklere defnedilecek kişiler;

MADDE 3- (1) Aşağıdaki kişiler şehitliklere defnedilir.

a) Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında görev yapan subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman erbaş ile sözleşmeli erbaş ve erler, Jandarma Genel Komutanlığında Jandarma Hizmetleri Sınıfında ve Sahil Güvenlik Komutanlığında Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfında bulunan kamu personeli ile sözleşmeli subay ve astsubaylar, uzman erbaşlar ve sözleşmeli erbaş ve erler, Emniyet Teşkilatında Emniyet Hizmetleri Sınıfında bulunan kamu personeli, Millî İstihbarat Teşkilatı mensupları ile askerlik yükümlülüğünü yerine getiren yedek subay, erbaş ve erlerden;

1) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 45 inci ve 64 üncü maddeleri veya 56 ncı maddesi ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesinde sayılan durumlarda,

2) 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde sayılanlardan, aynı bentlerde sayılan durumlar ile aynı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan durumlarda,

3) 23/4/1981 tarihli ve 2453 sayılı Yurt Dışında Görevli Personele Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı maddede sayılan durumlarda,

4) 18/12/1981 tarihli ve 2566 sayılı Bazı Kamu Görevlilerine Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı maddede sayılan durumlarda,

5) 28/2/1982 tarihli ve 2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanununun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı Kanunun 13 üncü maddesinde sayılan durumlarda,

6) 25/10/1983 tarihli ve 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu kapsamında görevlendirilenlerden, aynı Kanunun 28 inci maddesinde sayılan durumlarda,

- 7) 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 17 nci maddesinde sayılan durumlarda,
- 8) 28/2/1985 tarihli ve 3160 sayılı Emniyet Teşkilâtı Uçuş ve Dalış Hizmetleri Tazminat Kanununun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan durumlarda,
- 9) 10/11/1988 tarihli ve 3497 sayılı Kara Sınırlarının Korunması ve Güvenliği Hakkında Kanunun 1 inci maddesinde sayılan birliklerde görev yapanlardan, aynı Kanunun 3 üncü maddesinde sayılan durumlarda,
- 10) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile aynı fıkranın (h) bendinde sayılanlardan, aynı maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile ikinci fıkrasında sayılan durumlarda,
- 11) 24/2/2000 tarihli ve 4536 sayılı Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanunun 12 nci maddesinde sayılanlardan, aynı maddede sayılan durumlarda, hayatını kaybettiği değerlendirilenler.
- b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarında görev yapan ve (a) bendi kapsamında yer almayan kamu personelinden;
- 1) 5434 sayılı Kanunun mülga 64 üncü maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında sayılan durumlarda,
- 2) 2330 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde sayılanlardan, aynı bentlerde sayılan durumlar ile aynı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan durumlarda,
- 3) 2453 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı maddede sayılan durumlarda,
- 4) 2566 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde sayılanlardan, aynı maddede sayılan durumlarda,
- 5) 2935 sayılı Kanun kapsamında görevlendirilenlerden, aynı Kanunun 28 inci maddesinde sayılan durumlarda,
- 6) 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde sayılanlardan, aynı maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile ikinci fıkrasında

sayılan durumlarda,

7) 4536 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde sayılan kişilerden, aynı maddede sayılan durumlarda, hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

c) Geçici ve gönüllü köy korucularından;

1) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında sayılan durumlarda,

2) 2330 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerinde sayılanlardan, aynı bentlerde sayılan durumlar ile aynı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan durumlarda,

3) 2935 sayılı Kanun kapsamında görevlendirilenlerden, yetkili makamlarca görevlendirildikleri resmen belgelenmek şartıyla, aynı Kanunun 28 inci maddesinde sayılan durumlarda,

4) 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde sayılanlardan, aynı maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile ikinci fıkrasında sayılan durumlarda,

5) 4536 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde sayılan kişilerden aynı maddede sayılan durumlarda, hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

ç) (a), (b) ve (c) bentleri dışında kalanlardan;

1) 2330 sayılı 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerinde sayılanlardan, aynı bentlerde sayılan durumlar ile aynı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan durumlarda,

2) 2935 sayılı Kanun kapsamında görevlendirilen veya çalışma yükümlülüğüne tabi tutulandan, yetkili makamlarca görevlendirildikleri veya çalışma yükümlülüğüne tabi tutuldukları resmen belgelenmek şartıyla, aynı Kanunun 28 inci maddesinde sayılan durumlarda,

3) 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde sayılanlardan, aynı bentte sayılan durumlarda,

4) 4536 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde sayılan kişilerden, yetkili makamlarca görevlendirildikleri resmen belgelenmek şartıyla, aynı maddede sayılan durumlarda,

5) Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumuna ait fabrika, işletme, müessese veya bağlı

ortaklıklarda görevli olanlardan, 3713 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde sayılan durumlarda, hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

d) 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde sayılanlardan, aynı bentte sayılan durumlarda hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

e) (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde sayılan durumlarda yaralananlardan daha sonra bu yaralanmanın sebep ve tesiri ile hayatını kaybettiği değerlendirilenler.

(2) Aşağıdaki kişiler şehitliklere defnedilmez.

a) Kasıt, disiplinsizlik veya suç teşkil ettiği değerlendirilen eylemleri sonucu hayatını kaybedenler.

b) Bünyesel rahatsızlık veya hastalık, intihar veya intihara teşebbüs, uyuşturucu, bağımlılık yapıcı veya keyif verici madde kullanımı, kendisini askerliğe veya göreve elverişsiz hale getirme sebebiyle meydana geldiği değerlendirilen kaza ve olaylar sonucu hayatını kaybedenler.

c) Kanuni izinler, hava değişimi veya bunlara gidiş ve dönüşler esnasında hayatını kaybedenler ile bakaya, firar, izin tecavüzü ve hava değişimi tecavüzünde iken hayatını kaybedenler.

Şehitliğe defin kararı

MADDE 4- (1) Şehitliğe defin kararı aşağıdaki makamlarca verilir.

a) Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığında görev yapan subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erler ile askerlik yükümlülüğünü yerine getiren yedek subay, erbaş ve erler hakkında bağlı buldukları kuvvet komutanlığı; diğer kamu personeli hakkında ilgisine göre Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı veya bunların yetki vereceği makamlar.

b) Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarında görev yapan subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erler, askerlik yükümlülüğünü yerine getiren yedek subay, erbaş ve erler ile diğer kamu personeli hakkında bağlı buldukları komutanlık veya bunların yetki vereceği makamlar.

c) Jandarma Genel Komutanlığında Jandarma Hizmetleri Sınıfında ve Sahil Güvenlik Komutanlığında Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfında bulunan kamu personeli,

sözleşmeli subay ve astsubaylar, uzman erbaşlar ve sözleşmeli erbaş ve erler ve bu komutanlıklarda askerlik yükümlülüğünü yerine getiren yedek subay, erbaş ve erler ile diğer kamu personeli ve Emniyet Genel Müdürlüğü personeli ve bu kurumların 3713 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamına girenleri hakkında olayın meydana geldiği il valiliği.

- ç) Milli İstihbarat Teşkilatı mensupları hakkında Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı.
- d) Yurtdışında sürekli görev veya her türlü geçici görev sebebiyle bulunanlar hakkında bağlı buldukları kurumlar.
- e) 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yer alanlardan, (c) bendinde sayılanlar dışında kalanlar hakkında bağlı buldukları kurumlar.
- f) (a), (b), (ç), (d) ve (e) bentlerinde sayılanların dışında kalanlar hakkında olayın meydana geldiği il valiliği.

(2) Şehitliğe defin kararı veren makamlarca 3 üncü maddedeki esaslara göre şehitliğe defin kararı verilmesi ve şehitliğe defin yapılması, hayatını kaybeden kişinin yakınlarına ilgili mevzuatına göre sağlanacak haklara ilişkin hak sahipliği sonucunu doğurmaz. Hak sahipliği, yetkili kurum ve kuruluşlarca ilgili mevzuatına göre tespit edilir.

Yukarıdaki maddede belirtildiği üzere şehitliğe defin kararının verilmesi, "hayatını kaybeden kişinin yakınlarına ilgili mevzuatına göre sağlanacak haklara ilişkin hak sahipliği sonucunu doğurmaz. Hak sahipliği, yetkili kurum ve kuruluşlarca ilgili mevzuatına göre tespit edilir." Hükmü kapsamında her şehitliğe defin edilen şehit olarak kabul edilmemektedir. Hak sahipliği, yetkili kurum ve kuruluşlarca ilgili mevzuatına göre ayrıca tespit edilmektedir (SGK, Basın Duyurusu, 2011).

Kamuoyunda “Sivil Şehitler Yasası” olarak bilinen, sivillerin hangi hallerde şehit sayılabileceğini düzenleyen ve esasında 6353 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 75. maddesiyle, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’na 21. maddesinin 1. fıkrasına (j) bendi eklenmiştir.

3713 sayılı TMK m.21/1-j’ye göre; “*Terör eyleminin ortaya çıkarılması, etkilerinin azaltılması veya bertaraf edilmesinin sağlanmasında yardımcı ve faydalı olanlar bu faaliyetlerinden dolayı hayatını kaybettikleri, yaralandıkları veya engelli hâle geldikleri; ilgili valinin teklifi üzerine Nakdi Tazminat Komisyonu tarafından karara*

bağlanan sivillerden Sosyal Güvenlik Kurumunca ilgili mevzuatına göre malullük aylığı bağlanması koşullarının oluştuğu tespit olunanların kendileri, 2330 sayılı Kanuna göre aylık bağlanması hakkından ve bu fıkranın (c), (d) ve (g) bentlerindeki haklardan, bunların eş, ana ve babaları ile bakmakla yükümlü olunan kişi kapsamına giren çocukları da bu fıkranın (d) bendinde düzenlenen haklardan yararlandırılır. Yukarıda sayılanlardan aynı sebeplerle hayatını kaybedenlerin veya bu fıkra kapsamında malul olması sebebiyle aylık almakta iken hayatını kaybedenlerin dul aylığına müstehak eşi, ana ve babaları ile yetim aylığına müstehak çocukları 2330 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık bağlanması hakkından ve bu fıkranın (c) ve (d) bendindeki haklardan yararlandırılır.

Kamu görevlileri ile birinci fıkranın (h) ve (j) bentleri kapsamına girenlerden terör olaylarını önlemek amacıyla her türlü patlayıcı maddeye bağlı olarak meydana gelen olaylar sonucunda ya da her ne şekilde olursa olsun terör olaylarının önlenmesi, takibi veya etkisiz hale getirilmesi amacıyla ifa edilen görevler sırasında veya bu görevlere gidiş dönüşler esnasında meydana gelen kazalar sonucunda yaralanan, sakatlanan, hastalanan veya hayatını kaybedenler, birinci fıkranın durumlarına uygun hükümlerinden yararlandırılır”.

Sivil şehit yasası denilince akla, terör olaylarının yaşandığı yerlerde bulunan, her türlü patlayıcı maddeye bağlı olarak veya terör örgütünün başka türlü eylemlerinden zarar görerek yaşamını yitiren kimselerin “sivil şehit” olarak tanımlanıp tanımlanamayacağı ya da hangi şartlarda kimleri kapsayacağını düzenleyen yasa gelmektedir (Şen, Haber7, 2015).

Ancak 6353 sayılı Kanunla 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’na eklenen hükme baktığımızda, sivil kişilerin şehit sayılmasında aranan koşul, terör eylemlerinin ortaya çıkarılmasına, azaltılmasına veya bertaraf edilmesine yardımcı olanların bu faaliyetlerinden dolayı hayatlarını kaybetmeleri ve yaralanmalarıdır. Dolayısıyla, miting alanında toplantı veya gösteri yürüyüşüne katılmak amacıyla veya tesadüfen bulunup da terör eylemine maruz kalarak hayatlarını kaybedenler veya güvenlik güçleri ile teröristler arasında çıkan çatışmada ateş altında kalıp hayatını kaybeden bireyler, bu yasal düzenlemeye göre, “sivil şehit” sayılamazlar (Şen, Haber7, 2015).

Esasında “sivil şehit” ile “şehit” kavramının bilinen anlamı ve içeriği bağdaşmaz.

Bununla birlikte, “görev şehidi” ve “sivil şehit” gibi tanımlama ve sıfatlandırmalarla ayrı hukuki nitelendirmeler yapılabilir. Bunu için net yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

Devlet, bireyin can ve mal güvenliğini korumalıdır. Esas olan budur. Sivillerin terör eylemlerinden etkilenmemesi veya en az şekilde etkilenmesi sağlanmalı, önleyici kolluk kuvvetlendirilmeli, bununla birlikte önlenemeyen terör eylemlerinden dolayı zarar gören, yaşamını yitiren veya yaralanan insanlara sahip çıkılmalı, maddi ve manevi destek sağlanmalı, toplumun kanayan bir yarası olan ve herkesi ilgilendiren terör mağduru olan insanlara gerekli tüm destek verilmelidir.

Terör eylemlerinde asıl hedef siviller değildir. Sivillerin yaralanması ve ölmesi, terör örgütü için ulaşmayı hedeflediği siyasi amacın vasıtalarıdır. Terör örgütleri, kendine göre belirlediği siyasi amacına ulaşmak için toplumda düzensizlik, kaos, korku ortamı oluşturmayı arzu eder, bunun için de kan ve gözyaşı dökülmesinden kaçınmaz.

Terör örgütü, esasında devlet ile halkın ilişkilerini kötüleştirmeye, bozmaya çalışır, kamu kudreti kullanıcısı devletin meşruluğunun sorgulanmasını bekler. Bu nedenle de, devlet ve millet olarak terör mağdurlarına sahip çıkılmalı, mağdurların kimlikleri, cinsiyetleri, ırkları, dinleri ve mezhepleri arasında fark gözetilmemelidir (Şen, Haber7, 2015).

1.2. Gazilik Kavramı

Gazilik kavramı açıklanmadan önce fedakârlık kavramı ile olan ilişkisinin ortaya konması gerekmektedir. Fedakârlık, genel anlamıyla başkalarının iyiliği için, kendi çıkarlarından vazgeçmek demektir. Gazilik ise başkalarının iyiliği için fedakârlık etmek, onlar için yaşamak ve mücadele etmektir. Hakkın gerçekleşmesini sağlamaktır. Sorunun parçası değil çözümün parçası olmaktır. Ya da en çok kullanılan tanımıyla, kahramanlıktır. İnsanlar mağaralarda yaşarlarken, henüz aralarında en basit toplumsal ve ahlaki kurallar bile oluşmamışken, içlerinden birini, diğerlerini korumak için dışarıda nöbet tutmaya iten güdü, bugün hala bazı insanlarda varlığını sürdürmektedir. Bu bağlamda Palalar, insanları diğerkâmlar ve seyirciler (benciller) olarak iki gruba ayırmıştır. Gazilik kavramının temelleri de, diğerkâmlık olgusu üzerine kurulmuştur (Palalar, 2006, 28).

Diğerkâmlık, Osmanlıca bir kelime olup, Türkçe’de “Özgecilik” ve İngilizce’de

“Altruizm” olarak kullanılmaktadır. Türk Dil Kurumu (TDK)’na göre diğerkâmlık, “1.) Çıkar gözetmeksizin başkalarının iyiliği için özveride bulunmayı bir ilke olarak benimseyen ahlâk tutum ve görüşü. 2.) Başkalarının yararına kişisel çıkarlardan vazgeçmeye, başkalarına bencil olmayan güdülerle yardım etmeğe hazır olma durumu.” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 02.02.2017). Diğerkâmlık, “*başkalarının yararını da kendi yararı kadar gözetme*” ya da “*diğer insanlara maddi veya manevi kişisel çıkar gözetmeksizin yararlı olmaya çalışma ve ‘bencillik karşıtı hareketler’de bulunma*” olarak da tanımlanmaktadır (TDK, 02.02.2017).

Gazilik de bir nevi diğerkâmlıktır. Çünkü gaziler vatanının ve milletinin varlığını, kendi hayatından üstün tutarlar, gerekirse bu uğurda canlarını seve seve verirler. Gazilik olgusunda geçerli olan diğerkâmlık; “*Çıkar gözetmeksizin başkalarının iyiliği için özveride bulunmayı bir ilke olarak benimseyen ahlâk tutum ve görüşü*” ve “*diğer insanlara maddi veya manevi kişisel çıkar gözetmeksizin yararlı olmaya çalışma ve ‘bencillik karşıtı hareketler’de bulunma*” şeklindeki diğerkâmlık tanımları ile örtüşmekte; “*diğerkâmlık, aslında kişinin şahsi menfaatlerinden vazgeçmesi değil, tersine yüksek menfaatlerini düşünmesidir*” şeklindeki diğerkâmlık tanımı ile çatışmaktadır. Sonuç olarak; gazilik kavramının felsefi (manevi) temelleri, bazı insanların doğuştan sahip oldukları diğerkâmlık özelliğine dayanmaktadır. Dolayısıyla her insanda bulunmayan bu özellik, her gazide bulunmaktadır (Köleoğlu, 2009, 6).

Gazilik kavramının Türk toplumlarındaki gelişimini temel olarak iki ayrı dönemde inceleyebilir; “İslam Öncesi” ve “İslam Sonrası”. Bu ayrımın sebebi, İslam öncesindeki “Alplik” kavramının, Türk toplumlarının İslam’a geçişi ile birlikte “Gazilik” kavramı ile eşanlamlı bir hal almasıdır. Alplik kavramı da gazilik kavramına yakın bir kavram olmakla birlikte İslam sonrasında dini ve manevi bir boyut kazanmıştır (Köleoğlu, 2009, 10).

Türk toplumlarındaki gazilik kavramının gelişim evrelerini temel olarak “İslam Öncesi”, “İslam Sonrası” ve bugünkü gazilik kavramı yani “*Türkiye Cumhuriyeti Dönemi*” olmak üzere üç başlık altında değerlendirilebilir.

İslam Öncesi Türk Toplumlarında Alplik Kavramı:

Alp ile alplik anlayışı, Türk toplulukları ile Türk devletlerinde, çok büyük bir yer tutmuştur. Ordu ve askerlik, bu anlayış ve inanış üzerine kurulmuştur. Devletin

kuruluşu, devamı ile yükselişi de, yine bu anlayışa dayanmıştır. Türk devletlerinin dayandığı tek güç, ordu ile alplik ve yiğitlik örgütlenmesidir. Elbette ki bu kavramlar fiziki bir birikimi ve onun ile ilgili beceri geliştirmeyi ifade ederdi. Ancak Hunlar ile Göktürk devletinden beri, alpliğe bir de bilgelik özü ve karakteri katılmıştır. Yani bu yeni olgu ile bir bilgi birikimi ve onun sistematik düşünce kurgusu kastedilmiştir. İnsanların ilkelden gelişkinliğe, fizikî güçten bilgi birikimine dayanan bir güce doğru evrildiği görülmektedir. Aslında yalnızca Türk devletlerinde değil; dünya tarihinde yer almış olan bütün devletlerde de, hükümdarın yiğitlik ve savaşçılığı, en ön sırada yer almıştır (Anadol, 2008).

İslam öncesi Türk toplumlarındaki Alplik kavramının halk arasında saygınlığı ve manevi bir boyutu vardı. Öyle ki “*Uygur ve Orhun alfabelerinde ve yazıtlarında, Kutadgu Bilig’de Divan-ül Lügat-it Türk’te, Dede Korkut Hikayelerinde ve bir çok eserde alp sözcüğünün Türkçe anlamının, kahraman, cesur, yiğit, zorlu bir savaşçı ve bilgili bir karakterle örtüştüğünü ileri sürebiliriz.*” (Palalar, 2006, 35).

“*Orhun yazıtlarında alp; cesur, yiğit ve savaşçıdır. Aşık Paşazade Tarihi’nde alp olmanın şartları şunlardır; Kuvvetli yürek, pazu kuvveti, gayret, iyi bir at, özel bir giysi, yay, iyi bir kılıç, süngü ve iyi arkadaşı olmaktır.*” (Köprülü, 2003, 244).

Alp olan kişi yalnızca bir “savaş makinesi” değil; gelişmiş ve olgunlaşmış bir ruha da sahip olan bir kişi demektir. Bunun için Göktürk yazıtları büyük Türk kağanlarından söz ederken “*Alp Kağan imiş! Bilge Kağan imiş!*” diye bu iki özü, yan yana tutuyorlardı. Gerek Göktürk yazıtlarında ve gerekse sonraki Türk belgelerinde, yalnızca alp kağan ünvanına rastlanmıyordu. Alp kişinin yanında ve içinde, daha birçok özelliği olmalıydı. Alp erenler sözünde de, erenlerin ruh ve heyecan yapıları, alp sözünü bir bütünlük içinde tamamlıyordu.

İslam Sonrası Türk Toplumlarında Alplik Kavramı:

Türklerin Müslüman olmaları, Türk ve İslam tarihinde olduğu kadar dünya tarihi açısından da büyük bir olaydır. Türkler, bu yeni dini; İslam devletinin siyasi hakimiyetinde kalarak değil, uzun bir tanıma ve danışma devresinden sonra kabul etmişlerdir.

Türklerin Müslümanlarla ilk temasları, 7. yy.’ın ortalarında, 642 yılındaki Nihavend Savaşı’nı izleyen dönemde başlamıştır. Ancak bu tarihten önce de Türkler, Emeviler

döneminin (661-750) başlangıcından itibaren İslam devletlerinin hizmetinde bulunmuşlardır. Ayrıca Türkler, Emevi devletinin çöküşü ve Abbasiler döneminin başlamasına neden olan ihtilal hareketi içinde önemli bir rol oynamıştır. 751 yılında yapılan Talas Savaşı'nda Çinliler'e karşı Araplarla birlikte zafer kazanılmıştır. Bu zafer, Türk egemenliğinin Batı Türkistan'da sürmesini sağlarken, Araplara Türklerle dostluk ilişkisini geliştirme fırsatı vermiş, bu ilişki ile birlikte Türkler de gittikçe artan biçimde İslamiyet'i kabul etmeye başlamışlardır. Ayrıca, bu savaşı izleyen dönemde Orta Asya'da İslamiyet'in yaygınlaşması süreci hızlanmıştır. Bu arada Müslümanlar, Talas Savaşı ile Orta Asya'ya adım attıkları sırada Türkler de bu bölgede Uygur devletini kurmaya başlamıştır. Uygurlardan ayrılan Oğuz Türkleri, Müslümanların hizmetindeki askerler olarak İslam dünyasında yer alan ilk Türkler olmuşlardır (Apuhan, 2008, 27-32).

İslamiyet'i resmi devlet dini olarak tanıyan ilk Türk hükümdarları, istikrarlı, düzenli ve merkezi bir devlet yapısını idame ettirecek bir din olarak İslamiyet'i, "gaza" fikri ile Türkmen aşiretlerinin enerjilerini dini bir vecibe halinde dökebilecekleri ve bunu merkezi bir devlet yapısı içinde yapabilecekleri verimli bir düşünce yapısını Türk toplumlarına kazandırmışlardır (Ortaylı vd., 2008, 165).

İslamiyet'ten önceki Türk Alpleri, İslam'ın cihâd ve gazâ idealleri Türkler arasında yaygınlaştıktan sonra, önce "Alp-gâzi", yani Müslüman-Türk kahramanı mahiyetini almışlar, tasavvuf akımı ve tasavvuf tarikatlarının halk arasında yayılmaya başlamasından sonra da "Alp-erenler" yani "savaşçı dervişler" hüviyetine bürünmüşlerdir (Köprülü, 1963, 348).

Eski Türklerde görülen "Cihan Hakimiyeti İdeali" nin İslamiyet'e girdikten sonra gaza kavramı ile birleşerek kutsallaşması ve manevi yönden daha güçlü hale gelmesi de gazi ve gazilik kavramlarına yeni bir boyut kazandırmıştır.

Şehit ve gaziler ile ilgili Kuran'da yer alan ayetler ise şu şekildedir (Diyanet İşleri Başkanlığı Kuran-ı Kerim Türkçe Meali):

"Andolsun, eğer Allah yolunda öldürülür veya ölürseniz, Allah'ın bağışlaması ve rahmeti onların topladıkları (dünyalıkları)ndan daha hayırlıdır." (Al-i İmran Suresi, 157. ayet).

"Mü'minlerden öyle adamlar vardır ki, Allah'a verdikleri söze sâdik kaldılar.

İçlerinden bir kısmı verdikleri sözü yerine getirmiştir (şehit olmuştur). Bir kısmı da (şehit olmayı) beklemektedir. Verdikleri sözü asla değiştirmemişlerdir.” (Ahzab Suresi, 23. ayet).

“...Kim Allah yolunda savaşır da öldürülür veya galip gelirse, biz ona büyük bir mükâfat vereceğiz...” (Nisa suresi, 74. ayet).

“...Allah, mallarıyla, canlarıyla cihad edenleri, derece itibariyle, cihattan geri kalanlardan üstün kılmıştır.” (Nisa suresi, 95. ayet).

“De ki: Bizim için siz, (şehitlik veya zafer olmak üzere) ancak iki güzellikten birini bekleyebilirsiniz.” (Tevbe Suresi, 52. ayet).

“Şüphesiz Allah, mü’minlerden canlarını ve mallarını, kendilerine vereceği cennet karşılığında satın almıştır. Artık, onlar Allah yolunda savaşurlar, öldürürler ve ölürler. Allah, bunu Tevrat’ta, İncil’de ve Kur’an’da kesin olarak va’detmiştir. Kimdir sözünü Allah’tan daha iyi yerine getiren? O hâlde, yapmış olduğunuz bu alışverişten dolayı sevinin. İşte asıl bu büyük başarıdır.” (Tevbe suresi, 111. ayet).

Gazi; Gaza ve gazva eden, din uğruna cenk eyliyen Müslümanlar hakkında kullanılan bir tabirdir. Bu tabir muharebeden dönenler hakkında kullanılır. Ölenlere "şehit" denilir. "Dönersem gazi, ölürsem şehit" darbu meseli bu ünvanın kimlere verildiğini gösterir (Pakalın, 1993, 654).

Gazi tabiri şehit lafzı gibi zaman-ı saadetten itibaren kullanılmaya başlanılmıştır. Cenab-Peygamber şehitlikle gaziliğin faziletlerini mütaaddit hadislerinde beyan eylemişler, bunların manevi kıymetlerini kerratla ümmetine bildirmişlerdir (Pakalın, 1993, 654).

Müslümanlıkta düşmanla savaşan veya savaş yapmış kimse. Olağanüstü yararlıklar göstererek düşmanı yenen komutanlara devlet tarafından verilen onur unvanı: *Gazi Mustafa Kemal*. Savaşta sağ olarak dönen kimse. (TDK, Güncel Türkçe Sözlük, 2009).

Müslümanlarda düşmana karşı savaşa giden kimse. Savaşta üstün başarı gösteren Müslüman hükümdarlara ve komutanlara verilen en yüksek san. Gazi Sultan Murat, Gazi Mustafa Kemal Paşa (TDK, Tarih Terimleri Sözlüğü, 1974).

Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Gazilik Kavramı:

Türkiye Cumhuriyeti, köklü tarihi mirasa sahip bir milletin devamı olarak 29 Ekim 1923'te kurulmuştur. Kuruluşunu; fedakarlık, kahramanlık ve milletin var olması için kendinin yok olmasını göze alan bir ruh anlayışına borçludur. Bu ruh anlayışı, daha önce de belirtildiği gibi, gazilerin özünde bulunan diğerkâmlık özelliğini çağrıştırmaktadır.

Başlangıçta bir kahramanlık unvanı olarak kullanılan ve sadece komutanlara ve padişahlara verilmiş olan Gazilik unvanı, Cumhuriyet döneminde savaşa iştirak eden askerlere ve milli mücadelede aktif rol üstlenmiş olan “*Antep*” şehrine Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) kararı ile verilmiştir.

19 Eylül 1921 tarihinde Sakarya Meydan Muharebesinin kazanılmasından sonra TBMM kararı ile Mustafa Kemal Paşa'ya **Gazilik Ünvanı** ve **Mareşallik Rütbesi** verilmiştir. Atatürk, 02.07.1934 tarih ve 2741 sayılı resmi gazete ile yürürlüğe giren Soyadı Kanunu sonrasında dahi bu unvanını adının başına ekleyerek “**Gazi Mustafa Kemal**” olarak kullanmıştır (www.tsk.tr, 02.03.2017).

Türk Hukukunda gazilere yönelik hükümler, başta Anayasa olmak üzere çeşitli Kanunlar, Yönetmelikler, Bakanlar Kurulu Kararları, Yönergeler ve Genelgeler ile düzenlenmiştir. Devlet, Anayasanın 61nci maddesinde yer alan; “*Devlet, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malul ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar...*” ifadesiyle hem sosyal politika boyutuna işaret etmekte hem de anayasanın başlangıç ve değiştirilemeyen maddelerinde yer alan “*sosyal devlet*” olma özelliğinin gereğine vurgu yapmaktadır.

Türk hukukunda “**Gazilik**” kavramı; 1005 sayılı İstiklal Madalyası verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile “**Muharip Gazi**” (İstiklal, Kore ve Kıbrıs harbi gazileri) ve 2847 sayılı Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Harp Malulü Gaziler, Şehit Dul ve Yetimleri ile Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanun ile “**Malul Gazi**” (görevde, operasyonda ve terör sebebiyle gazi olanlar) olmak üzere temelde iki şekilde tanımlanmıştır.

Ayrıca 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile “**Vazife Malulü**” ve “**Harp Malulü**” olmak üzere malullük kavramı tanımlanmıştır. Aşağıda bu tanımlar yasal mevzuata göre detaylı olarak açıklanmıştır.

1.2.1. Malul

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu;

Madde 44- Her ne sebep ve suretle olursa olsun vücutlarında hâsıl olan arızalar veya dâçar oldukları tedavisi imkânsız hastalıklar yüzünden vazifelerini yapamayacak duruma giren iştirakçilere (Malûl) denir ve haklarında bu kanunun malûllüğe ait hükümleri uygulanır.

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu;

Madde 25- Sigortalının veya işverenin talebi üzerine Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını, (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün en az % 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalı, malul sayılır.

1.2.2. Vazife Malülü

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu;

Madde 45- 44 üncü maddede yazılı malûllük;

- a) İştirakçilerin vazifelerini yaptıkları sırada vazifelerinden doğmuş olursa;
- b) Vazifeleri dışında kurumların verdiği herhangi bir kuruma ait başka işleri yaparken, bu işlerden doğmuş olursa;
- c) Kurumların menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken o işten doğmuş olursa (Maksadın ilgili kurumlarca kabul edilmesi şartıyla);
- ç) Fabrika, atelye ve benzeri işyerlerinde, işe başlamadan evvel iş sırasında veya işi bitirdikten sonra, o işyerinde husule gelen ve yine o işyerinin mahiyetinden veya çalışma konusundan ileri gelen kazadan doğmuş olursa;

Buna (Vazife malûllüğü) ve bunlara uğrayanlara da (Vazife malûlü) denir.

Madde 48- Vazife malûllükleri:

- a) Keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan;

- b) Kanun, tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan;
- c) Yasak fiilleri yapmaktan;
- ç) İntihara teşebbüsten;
- d) Her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlamak veya zarar yapmak maksadından; doğmuş olursa bunlara uğrayanlar hakkında (Âdi mâlûllük) hükümleri uygulanır.

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu;

Madde 47- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlar için aşağıdaki hallerde vazife malûllüğü hükümleri uygulanır. 25 inci maddede belirtilen malûllük; sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa, buna vazife malûllüğü ve bunlara uğrayanlara da vazife malûlü denir.

Vazife malullükleri;

- a) Keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan,
- b) Kanun, Tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan,
- c) Yasak fiilleri yapmaktan,
- d) İntihara teşebbüsten,
- e) Her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlama veya zarar verme amacından, doğmuş olursa bunlara uğrayanlar hakkında vazife malullüğü hükümleri uygulanmaz.

1.2.3. Harp Malulü

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu;

Madde 64- Vazife malûllerinden bu malûllüklere;

- a) Harpte fiilen ateş altında,
- b) Harpte, harp bölgelerindeki harp harekât ve hizmetleri sırasında, bu harekât ve

hizmetlerin sebep ve etkileriyle,

c) Harpte veya harbe hazırlık devresinde her çeşit düşman silahlarının etkisiyle,

ç) Askeri harekâtı gerektiren iç tedip ve sınır hareketleri sırasında, bu hareketlerin sebep ve etkisiyle,

d) Barışta ve olağanüstü hallerde, emir veya görev ile uçuş yapan uçucularla hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak uçakta bulunanlardan uçuşun havadaki ve yerdeki sebepleriyle ve yine emir ve görev ile dalış yapan dalgıçlarla, hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak denizaltı gemisinde veya dalgıç kıtasında bulunanlardan denizaltıcılığın veya dalgıçlığın çeşitli sebep ve tesirleriyle,

e) Anayasanın 66 ncı maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar uyarınca yabancı ülkelere Türk Silahlı Kuvvetleri gönderilmesini gerektiren durumlarda, birliklerin buldukları yerlerden hareketlerinden itibaren yurt içinde, yurt dışında, yabancı ülkelerde veya yurda dönüş sırasında, uğramış olan muvazzaf ve yedek subay, astsubay, uzman jandarma çavuş, uzman çavuş, erbaş ve erler (gönüllü erler dahil) ile Türk Silahlı Kuvvetlerince görevlendirilen sivil iştirakçilere ve T.C. Emekli Sandığına, Sosyal Sigortalar Kurumuna, Bağ-Kur'a ve çeşitli sandıklara tabi olmayan sivil görevlilere de ayrıca (Harp malûlü) denir.

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu;

Madde 47- (Sekizinci Fıkra) Subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ile Türk Silâhlı Kuvvetlerince görevlendirilen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan;

a) Harpte fiilen ateş altında,

b) Harpte, harp bölgelerindeki harp harekât ve hizmetleri sırasında, bu harekât ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle,

c) Harpte veya harbe hazırlık devresinde her çeşit düşman silâhlarının etkisiyle,

ç) Askerî harekâtı gerektiren iç tedip ve sınır hareketleri sırasında, bu hareketlerin sebep ve etkisiyle,

d) Barışta veya olağanüstü hallerde, emir veya görev ile uçuş yapan uçucularla hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak uçakta bulunanlardan uçuşun

havadaki ve yerdeki sebepleriyle ve yine emir ve görev ile dalış yapan dalgıçlarla, hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak denizaltı gemisinde veya dalgıç kıtasında bulunanlardan denizaltıcılığın veya dalgıçlığın çeşitli sebep ve etkileriyle,

e) Anayasanın 92 nci maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesini gerektiren durumlarda, birliklerin buldukları yerlerden hareketlerinden itibaren yurt içinde, yurt dışında, yabancı ülkelerde veya yurda dönüş sırasında, vazife malûlü olanlara harp malûlü denir.

1.2.4. Dul ve Yetim

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu;

Madde 67- 66 ncı maddede sözü geçen dul ve yetimler şunlardır :

- a) Karı,
- b) Koca,
- c) Çocuklar,
- ç) Ana,
- d) Baba.

1.2.5. Muharip Gazi

2847 Sayılı Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Harp Malûlü Gaziler, Şehit Dul Ve Yetimleri İle Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanun;

Mükerrer Madde 1- Bu kanunda geçen;

Muharip Gazi: Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarından harbe fiilen katılanları, ifade eder.

1.2.6. Malul Gazi

2847 Sayılı Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Harp Malûlü Gaziler, Şehit Dul Ve Yetimleri İle Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanun;

Mükerrer Madde 1- Bu kanunda geçen;

Malul Gazi: Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarından; Türkiye Cumhuriyeti Devleti

sınırlarını korumak ve güvenliğini sağlamak görevi ile harpte veya Devletin bekasını hedef alan terör örgütlerine karşı yurt içi ve yurt dışı mücadelede her çeşit düşman veya terörist silâhlarının tesiriyle veya harp bölgesindeki harekât ve hizmetler sırasında, bu harekât ve hizmetlerin sebep ve tesiriyle yaralanarak tedavileri sonucunda sakatlığı rapor ile kesinleşenleri ifade eder.

1.3. Sosyal Politika Kavramı

Toplumunu meydana getiren bireylerin refah ve huzur içinde yaşamlarını devam ettirmeleri gerektiğine yönelik sosyal politika anlayışı devletlerin tarihi kadar eskidir. Bu anlayış aynı zamanda devletin temel hedeflerinden birisini de oluşturmaktadır (Şenkal, 2017, 11).

Tarihsel süreç itibarıyla devletler bu hedefe ulaşma konusunda çok farklı yöntemler kullanmışlardır. Tarihte yapılan savaşların temel nedenlerinin biri daha fazla ganimet ve zenginlik elde etmektir. Geçmişte elde edilen ganimet ve zenginlik vatandaşlara tam olarak yansımaya da refaha az da olsa katkıda bulunuyordu. Bu anlayış günümüzde de devam etmektedir (Şenkal, 2017, 11).

Sosyal politika kavramı sosyal ve politika olmak üzere iki kelimedenden meydana gelmektedir. Kavramın temel ögesini, eski Yunanca bir kelime olan polisten gelen politika oluşturmaktadır. Politika çeşitli dillerde kısmen farklı anlamlar ifade etmekle birlikte genel olarak bir toplumda belirli bir amaca yönelik önlemler bütünüdür (Tokol, 2000, 1).

Sosyal kelimesi genel olarak toplumla ilgili konularda insanla ilgili sorunları ifade eden bir kelimedir. Sosyal politika kavramından kavramı oluşturan kelimelere göre, toplumun sosyal amaca yönelik önlemlerinin bütünü anlaşılmaktadır (Tokol, 2000,1).

Sanayi Devrimi sonrasında İngiltere'nin elde ettiği muazzam gücü ve zenginliği vatandaşlarının refahını artırma yönünde kullandığı bilinmektedir. Ekonomik politikalar, teknolojik politikalar vs. gibi toplumda yürütülen politikaların temeli aslında sosyal politikaları hedef alır. Yani bu politikalar toplumsal gelişmeyi sağlayacak ve sonuçta refah, sosyal kalkınma gibi sosyal politikanın temel amaçlarına hizmet edilecektir (Şenkal, 2017, 11).

Sosyal politika genel olarak tanımlanırsa, "ekonomik bakımdan güçsüz olanları korumaya dönük ve devlet tarafından ele alınan bir önlemler bütünüdür". Sosyal politika sosyal sorunlara devletin müdahale bütünüdür. Sosyal barış, genel refah ve mutluluğu sağlamaya çalışır. Toplumun refahı ve sosyal barışın sağlanması için ekonomik koşulların sınıflar arasında yaratması olası dengesizlikleri ve adaletsizlikleri gidermeye yönelik önlemleri içerir (Tokol, 2000, 2).

Devlet klasik fonksiyonları dışında yeni görev ve sorumluluklar üstlenmiş, halkının insan onuruna yaraşır bir hayat sürebilmesi için bir dizi önlemler almak durumunda kalmıştır. Bu önlemler; sağlık, eğitim, konut, sosyal güvenlik, sosyal yardımlardan oluşan çok sayıda hizmeti içermektedir. Toplumda refahın artırılması, sosyal hedeflere ulaşabilmek için ekonomik tedbirlerin alınması devletlerin başlıca görevlerinden olmuştur.

Devletin yüklendiği ağır sosyal ve ekonomik fonksiyonlar anayasa ve yasalarda da yer almış sosyal refah devleti anlayışı ülkemizde tüm anayasalara damgasını vurmuştur. Ayrıca uluslararası sözleşmeler de devletlerin yeni sorumluluklar yüklenmesini teşvik etmiştir. Tüm bu gelişmeler sosyal politikanın gelişmesine olanak sağlamıştır (Tokol, 2000, 7).

Sosyal politikanın gelişimi sosyal devlet anlayışının kabulü, siyasal haklardaki gelişme kadar istikrarlı ve öngörülebilir bir ekonomik gelişmeye de dayalı olduğundan 1970'lerden sonra ekonomik büyümenin yavaşlaması ile birlikte gelişmiş ülkelerde sosyal politika önlemlerinin kısıtlanması yolunda bir gelişme ortaya çıkmıştır (Tokol, 2000, 8).

Sosyal politikayı, toplumun sosyal bakışı tarafından desteklenen ve insanların temel ihtiyaçlarını karşılama hakkını ve imkanlarını etkileyen toplumsal düzeyde geliştirilmiş politika olarak tanımlayarak çok çeşitli konu ve sorunu daha iyi yönlendirmek ve çözümlenmek mümkün olabilecektir.

Sosyal politikanın önemi demokrasinin ilerlemesine bağlı olarak artmaktadır. Sosyal politika toplumda en etkili grupların desteğini kazanmanın bir yolu olarak görülmekte olup bu gruplar genel olarak yoksullardır.

Sosyal politikanın temel tarafını devlet oluşturmaktadır. Sosyal politika halkın ve devletin varlığını ve geleceğini güvence altına almayı amaçladığı için bu konuda ilk

sorumluluk devlete ait olmaktadır. Devlet bir taraftan çıkardığı yasalarla diğer taraftan oluşturduğu kurumlarla sosyal gelişme, sosyal denge, sosyal barış ve sosyal bütünleşmeyi sağlamaya çalışmakta, yasalarla düzenlenen konuların uygulanmasını ve denetimini sağlamaktadır (Tokol, 2000, 23).

Devletlerin küreselleşme sürecinin etkisinde kalarak sosyal politikalar üretmesi aşamasında bazı zorluklarla karşılaşmaları zaman zaman kaçınılmaz olmaktadır. Bu şartlar olduğundan daha büyük ve olumsuz bir etkiye sahip olabilmektedir.

Sosyal politikanın gelişimine engel teşkil eden faktörler temelde ideolojik olup, politik manipülasyondan kolayca etkilenmektedir. Devletin ve politikanın küreselleşmeyi şekillendirmedeki ve refah devletleri üzerindeki etkisine aracılık etmedeki rolü bu noktada önem kazanmaktadır (Şenkal, 2017, 447).

Devletin değişen rolünün gelecek yıllarda küresel reform arayışlarının gündeminde yer alacak önemli konulardan biri olacağı da kesindir. Önümüzdeki dönemde sosyal politikanın küresel bir dönüşüm gerçekleştirmesi ve küresel bir sosyal politika anlayışının yoğunluk kazanması kaçınılmaz olacaktır. Küreselleşmenin yol açtığı bütün olumsuz gelişmeler ya doğrudan ya da dolaylı olarak sosyal politikayla ilgilidir.

Devletler elde ettikleri zenginlik ve refahı vatandaşlarına yansıtmak için çaba sarfetmektedirler. Bu kapsamda refahın ve zenginliğin vatandaşları arasında paylaşılması ve sosyal barışın korunmasına yönelik sosyal politikalar üretme gayretine girmektedirler.

1.4. Ülkemizde Gazilere ve Şehit Ailelerine Yönelik Uygulanan Sosyal Politikaların Genel Çerçevesi

Şehitlerimizin hatıralarının yaşatılması, şehit yakınları ile gazilerin her türlü mağduriyet ve mahrumiyetten korunması amacıyla; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etme görevi Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yerine getirilmektedir.

Bu kapsamda ülkemizde uygulanan sosyal politikalar aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur;

- Şehit yakınları ile gazilere yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetleri yürütülmekte,

- Bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlanmakta,
- Şehit yakınları ve gazilerin hakları ile onlara yönelik yardım, hizmet ve muafiyetlere ilişkin ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılmakta, belirlenen politika ve stratejiler uygulanmakta,
- Kamu kurum ve kuruluşları, gönüllü kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerce şehit yakınları ve gazilere yönelik yürütülen faaliyetlere ilişkin ilke, usûl ve standartları belirlenmekte ve bunlara uyulması sağlanmakta,
- Şehit ve gazi çocuklarının eğitimi konusunda, ilgili kurum ve kuruluşlar ile gönüllü kuruluşların da desteğiyle gerekli çalışmalar yürütülmekte,
- Şehit yakınları ve gazilerin ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan desteklenmesi ve toplumdaki kopmaması amacıyla çalışmalar yürütülmekte, bu konuda toplumsal duyarlılığı güçlendirici faaliyetler yapılmakta,
- Gazilerin toplumsal hayata adaptasyonu, tedavi ihtiyaçlarının karşılanması, istihdam sorunlarının giderilmesi ve sosyal güvenlik haklarının geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütülmekte,
- Şehit ve gazi yakınları arasında iletişim ve dayanışmayı güçlendirici faaliyetler yapılmakta,
- Şehit yakınları ve gazilere yönelik yardım kampanyalarına ilişkin usûl ve esasları belirlenerek, istismar amaçlı girişimlere karşı ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde her türlü önlem alınmakta,
- Şehit yakınları ve gazilerin konut edinmelerine yönelik uygulamalar yapılmakta,
- Şehit ve gazi yakınlarının öncelikli istihdamına yönelik uygulamalar yapılmakta,
- Şehitlikler, şehit mezarları ve anıtlara yönelik gerekli çalışmalar yapılmakta,
- Uluslararası işbirliği stratejileri belirlenmeye çalışılmakta,
- Sosyal politika alanının belirlenerek, özlük haklarının tam ve adil olarak belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılmakta,

- Alana yönelik sosyal politikalar üretilmesi ve uygulanması için şehit ve gazi tanımlarının yapıldığı, amaç ve kapsamın belirlendiği bir yasal düzenlemenin yapılmasına ihtiyaç duyulması nedeniyle mevzuat birliğinin sağlanması için gerekli çalışmalar yapılmakta,
- Taşra teşkilatının oluşturulması, Şehit, şehit yakını, gazi vb. konulardaki verilerin toparlanarak uygulanacak sosyal politikalara dayanak teşkil edecek veritabanının doğru ve detaylı şekilde oluşturulmasına çalışılmaktadır.

BÖLÜM 2: TÜRKİYE'DE ŞEHİT AİLELERİNE UYGULANAN SOSYAL POLİTİKALAR

Dünyada ve Türkiye’de vatan savunmasında ve savaşta görev alan güvenlik güçleri ve birçok vatandaş savaşlar ve terör nedeniyle maddi ve/veya manevi zarara uğramaktadır. Başta güvenlik mensupları olmak üzere tüm vatandaşların karşılaşılabileceği bu sosyal risklere karşı sosyal devlet olma özelliğine sahip devletler çeşitli sosyal politikalarla bu risklerin etkilerini en asgari seviyede hissedilmesini sağlamaya çalışmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından uygulanan sosyal politikaların temel dayanağı olan 1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasasına göre;

"Madde 61- Devlet harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malul ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar."

"(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz."

Yukarıda belirtilen Anayasa maddeleri kapsamında Devlet, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malul ve gazileri pozitif ayrımcılığa tabi tutmakta ve bu kesimlere yönelik alınacak tedbirlerin anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olmadığı belirtilmektedir.

Türkiye’de gazi ve şehit ailelerine yönelik sosyal hizmet faaliyetlerini yürütme ve koordine etme görevi, 08.06.2011 tarih ve 27958 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 633 sayılı KHK’nin 14. maddesine istinaden Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesi altında faaliyet gösteren Şehit Yakınları ve Gaziler Dairesi Başkanlığı’na verilmiştir. Ayrıca Genelkurmay Başkanlığı, Kuvvet Komutanlıkları (Kara, Deniz ve Hava), Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren şehit ve gazi işlem daire başkanlığı/ şube müdürlüğü/kısım amirliği gibi birimler de gazi ve şehit aileleri ile ilgili çalışmalar yapmakta ve kanun oluşturulma aşamalarında görüş ve önerilerde bulunmaktadır.

Gazilere ve şehit ailelerine yönelik çalışma yapan STK’lara bakılacak olursa; başta "Türkiye Harp Malulü Gaziler, Şehit Dul ve Yetimleri Derneği" ve "Türkiye Muharip Gaziler Derneği" olmak üzere "TSK Mehmetçik Vakfı", "TSK Dayanışma Vakfı", "Ordu Yardımlaşma Kurumu", "Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı" gibi

STK'lar bulunmaktadır. Türkiye'de güvenlik mensuplarına, savaşlar ve terör nedeniyle maddi ve/veya manevi zarar gören vatandaşlara ve bunların ailelerine yönelik uygulanan sosyal politikalar ve sağlanan sosyal haklar aşağıdaki başlıklar altında sunulmuştur.

2.1. Şehit Ailelerine Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca İşlem Yürütülen Haklar

Aylık Bağlanması:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (55,64,66,68,72'nci maddeler).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 25,32,33,34,35, 47).

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) dul ve yetimlerine (eş, çocuk, anne ve babaları) aylık bağlanmaktadır. Aylık miktar ve süreleri ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Vazife Malulü Aylığı:

5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun kapsamında bulunan subay, astsubay, uzman jandarma, sivil memur, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erlerin vazife malullüğünü gerektiren sebeplerle hayatlarını kaybetmeleri halinde bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerine; hizmet süresi 30 yıla kadar olanlara 30 yıl hizmet yapmış gibi, hizmet süresi 30 yıldan fazla olanlara ise fiili ve itibari hizmet süresi toplamı üzerinden aylık bağlanmaktadır. Buldukları derecenin bir üst derecesi olmayanlar için o derecenin üç ilerisindeki kademe göstergesi, üç ilerisindeki kademe göstergesi olmayanlar için de o derecenin son kademe göstergesinin prime esas kazancı esas alınır.

Vazife malullüğü gerektiren sebeplerle malul olan subay, astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlara hizmet süresi ve malullük derecesi üzerinden, erbaş/erlere ise öğrenim durumlarına göre hesaplanan miktarlarda aylık bağlanmaktadır. Maluliyet derecelerine göre eklenecek zam nispet oranları, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: Maluliyet Derecelerine Göre Zam Nispeti Oranları

Maluliyet Derecesi	Zam Nispeti
1	% 3
2	% 23
3	% 15
4	% 7
5	% 3
6	% 2

Kaynak: 5510 S.K. md. 47

Emsal Aylığı:

Emsal aylığı; 3713 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanan malul veya şehit subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaşlara görevde olan emsallerinin almakta oldukları aylıklardan az olmayacak şekilde SGK tarafından ödenmektedir.

Aylıklarda Derece/Kademe İlerlemesi:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Ek Madde 77).

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) dul ve yetimlerine (eş, çocuk, anne ve babaları) bağlanan aylıklar her yıl kademe ilerlemesi, her üç yılda bir derece ilerlemesi işlemine tabi tutularak yükseltilmektedir.

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) dul ve yetimlerine (eş, çocuk, anne ve babaları) bağlanan aylıklar ise görevde olan emsalinin aldığı aylığa yükseltilmektedir.

5434 sayılı Kanun Ek 77'nci md. gereğince; subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli subaylar, sözleşmeli astsubaylar dul/ yetimlerine ya da kendilerine bağlanan aylıklar, kendisinden aylık bağlananların ya da kendilerinin emsalleri esas alınarak, her yıl kademe ilerlemesi, her üç yılda bir derece yükselmesi işlemine tâbi tutulmaktadır.

Bu şekilde yükseltilen aylıklarda azami rütbe tavanı, subaylarda (Öğrenim durumuna bakılmaksızın astsubaydan subay olanlar dahil) kıdemli albaydır. Kıdemli albaylar ile

general/amirallere bir üst rütbenin aylığı bağlanmaktadır. Astsubaylar ve uzman jandarmalarda yükselebilecekleri azami derece ve kademe, 926 sayılı Kanun'da yer alan aylık gösterge tablolarında belirtilen en yüksek derece ve kademedir. Uzman erbaşların aylık yönünden yükseltilmeleri 3269 s.k.'nın 16'ncı maddesinde belirtilen esaslara göre yapılmaktadır. Sivil iştirakçiler ile erbaş/erlere uygulanacak azamî derece ve kademe ise öğrenim durumları ve hizmet sınıfları itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yükselebilecekleri derece ve kademedir.

Derece yükselmesi ve kademe ilerlemesi, kendisinden aylık bağlananların rütbe, kıdem ve unvanlarında herhangi bir değişikliği gerektirmemektedir. 5434 sayılı Kanun Ek 77'nci md. kapsamında; her yıl kademe ilerlemesi ve her üç yılda bir derece yükselmesi işlemine tabi tutululardan, başkasının yardım ve desteği olmadan yaşamak için gereken hareketi yapamayacak derecede malul olanlara, asgari ücretin net tutarının iki katı miktarındaki para aylıklarına ek olarak ödenmektedir.

Emekli İkramesi:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Madde 89 ve Ek Madde 78).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 36).

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Madde 21).

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (erbaş ve er hariç) dul ve yetimlerine (eş, çocuk, anne ve babaları) emekli ikramiyesi ödenmektedir. Emekli ikramiyesi miktarı ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

SGK iştirakçisi personelden 3713 ve 2629 sayılı Kanun'larda belirtilen sebeplerden dolayı malul olanların kendisine veya şehit olanların hak sahiplerine, en yüksek devlet memuru aylığı üzerinden 30 yıl hizmet yapmış gibi "Emekli İkramesi" ödenmektedir. Yani 30 yıldan daha az süreli hizmeti olan personel, sanki 30 yıl hizmet yapmış gibi değerlendirilmekte ve buna göre emekli ikramiyesi almaya hak kazanmaktadır. 30 yıldan daha fazla süreli hizmeti bulunan personele veya yakınlarına ise bu süre üzerinden emekli ikramiyesi verilir.

Ek Ödeme (Tütün İkramesi) ve Eğitim Öğretim Yardımları:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Ek Madde 79).

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) aylık bağlanan dul ve yetimlerine (eş, çocuk, anne ve babaları) başvuru tarihini izleyen yılın en geç ilk üç ayı içinde ve takip eden her yıl ek ödeme yapılmaktadır. Ek ödeme miktarı ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Ek ödeme aylık bağlanan hak sahipleri arasında eşit olarak paylaştırılmakta ve aylık alındığı sürece devam etmektedir. Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarına her yıl eğitim ve öğretim yardımı yapılmaktadır. Yardım miktarı sosyal güvenlik mevzuatının ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Eğitim ve öğretim yardımları, 01 Eylül-31 Aralık tarihleri arasında yılda bir kez olmak üzere ve ilgili eğitim öğretim yılında öğrenci olduklarını gösterir belge ile başvurularına, başvurularını izleyen ay içinde SGK tarafından toptan ödenmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumunca sağlanan öğrenim yardımı:

5434 sayılı Kanun Ek 79'ncü maddesi gereğince malul veya şehit olan personelin öğrenim görmekte olan çocuklarına; ilköğretim öğrencileri için 1250, lise öğrencileri için 1875 ve yükseköğretim öğrencileri için 2500 gösterge rakamlarının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar her ay eğitim ve öğretim yardımı yapılmaktadır.

Buna göre 2017 yılı için kişi başına yıllık; ilköğretim (1-8. sınıf) öğrencileri için bin 398 lira 89 kuruş, lise öğrencileri için 2 bin 98 lira 33 kuruş, yüksekokul öğrencileri için ise 2 bin 797 lira 77 kuruş olarak öğrenim yardımı yapılmaktadır. Bu yardımlar yılda bir kez olmak üzere Ekim ayında topluca ödenmektedir. Öğrenim yardımı için, bir dilekçeye öğrenim belgesi eklenmek suretiyle SGK'ya müracaat edilmesi gerekmektedir. Aşağıdaki tabloda SGK tarafından sağlanan bu yardımların yıllara göre dağılımı görülmektedir.

Tablo 2: SGK Tarafından Sağlanan Öğrenim Yardımı.

Eğitim ve Öğretim Yılı	Kişi Sayısı	Ödeme Tutarı(TL)
2005-2006	8.946	5.300.006
2006-2007	10.434	6.671.748
2007-2008	12.725	8.997.090
2008-2009	13.217	12.418.518
2009-2010	13.917	14.402.196
2010-2011	14.852	16.600.743
2011-2012	17.212	22.780.909

Kaynak: SGK Aylık İstatistik Bültenleri-Mart 2013, Tablo-17.

Ek Ödeme:

5510 ve 5434 sayılı Kanun'lar gereğince; harp/vazife malullüğünü gerektiren sebeplerle harp/vazife malulü olan personelin kendisine veya hayatını kaybeden personelin dul ve yetimlerine SGK tarafından aylık bağlanmaktadır. Bağlanan bu aylığa esas olan tarihten geçerli olmak üzere, başvuru tarihini izleyen yılın en geç ilk üç ayı içinde ve takip eden her yıl "Ek Ödeme" yapılmaktadır. İlk ödeme, maaşa bağlanma tarihi ile o yılın Aralık ayı sonuna kadar geçen süre için yapılmakta, ay farkları yıllık miktarın on ikiye bölünmesi suretiyle hesaplanmaktadır (5434 s.k. Ek md. 79). Malul personelin ölümü halinde, en son yılda aldığı pay tutarının 5 katı, bir defaya mahsus olarak dul ve yetim aylığı bağlanacaklara eşit miktarda paylaştırılmak üzere yardım olarak ödenmekte ve kesilmektedir.

Sağlık Hizmetlerinde Katılım Payı ve İlave Ücret Alınmaması:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 69 ve Madde 73).

5510 sayılı Kanun kapsamında sağlık hizmetlerinden katılım payı alınmaktadır. Ancak yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca harp malullüğü veya 3713 ve 2330 sayılı Kanunlar kapsamında değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) bakmakla yükümlü olduğu kişilerden söz konusu sağlık hizmetleri katılım payı alınmamaktadır.

Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları dışındaki vakıf üniversiteleri dahil sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularınca, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedeline ek olarak ilave ücret alınmaktadır.

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca harp malullüğü veya

3713 ve 2330 sayılı Kanunlar kapsamında değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) bakmakla yükümlü olduğu kişilerden söz konusu ilave ücret alınmamaktadır.

Kurumsal Sağlık Hizmetleri:

Türkiye'deki gazi ve şehit ailelerinin hastanelerden ve sağlık hizmetlerinden yararlanması 1005, 3713, 2330 ve 211 sayılı Kanun'larla belirlenmiştir. Bu kanunlar ile güvence altına alınmış gazi, şehit ve yakınları, hastanelerden ve çeşitli sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanmaktadır. Bu hak sahibi kişilerin hastane ve sağlık hizmetlerinden yararlanması, 2006 yılında çıkarılan 5510 sayılı Kanun ile tek kanun altında toplanmıştır. Aşağıdaki başlıklarda, kanunlara göre hak sahibi kişilerin hastane ve sağlık hizmetlerinden hangi şartlarda yararlandıkları belirtilmiştir.

Şehit dul ve yetimlerine dönük sağlık hizmetleri:

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu md. 21/e gereğince; malul olanlar ile hayatını yitirenlerin dul ve yetimleri, SGK tarafından kendilerine verilen tanıtım kartını ibraz etmek suretiyle tüm kamu kurum ve kuruluşlarına ait hastanelerde muayene ve tedavi edilmektedir. Bunların her türlü tedavi giderleri; söz konusu kişilerin herhangi bir kamu kurum veya kuruluşunda çalışmaları durumunda bu kurum veya kuruluş tarafından; emekli, yaşlılık, malullük veya dul ve yetim aylığı almaları durumunda bağlı buldukları sosyal güvenlik kurumunca, herhangi bir kuruma tâbi olarak çalışmamaları halinde (1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı "65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun" kapsamında aylık alanlar hariç) emekli, yaşlılık, malullük veya dul ve yetim aylığı almamaları durumunda Milli Savunma veya İçişleri Bakanlığınca karşılanmaktadır. Ayrıca malul olanların eksilen vücut organları, yurtiçi veya yurtdışında en son teknik usullere göre yapılması mümkün sunileriyle tamamlanmakta ve gerekirse tamir ettirilmekte veya yenisi yaptırılmaktadır.

2.2. Şehit Ailelerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca İşlem Yürütülen Haklar

İstihdam (İş) Hakkı:

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Ek Madde 1).

Terörle Mücadele Kanunu Kapsamında Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İstihdam Edilecekler Hakkında Yönetmelik.

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) eş veya çocuklarından birisi ile ana, baba veya kardeşlerinden birisi olmak üzere toplam iki kişi; ana, baba ve kardeşi yoksa eş veya çocuklarından toplam iki kişi; eş veya çocuğu yoksa ana veya babası ile kardeşlerinden birisi olmak üzere toplam iki kişi, ana veya babanın bu hakkı kullanmaması durumunda ise bir diğer kardeşi olmak üzere toplam iki kişiye istihdam hakkı verilmektedir.

Bu kapsamda atanacak olanların, atamalarının yapılacağı kadro veya pozisyonlar için sınavlara ilişkin hükümler hariç olmak üzere ilgili mevzuatında öngörülen nitelik ve şartları taşımaları zorunludur.

Bir başkasının bakımına muhtaç olacak derecede engelli olanlar, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlar, istihdam hakkını sağlayan olayın meydana geldiği tarihten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmakta iken bu görevinden ayrılmış olanlar ile kırk beş yaşını bitirmiş olanlar istihdam hakkından faydalanamazlar.

İstihdam İmkânları:

3713 sayılı Kanun kapsamındaki olaylarda terör eylemleri nedeni veya etkisiyle çalışamayacak derecede malul kalan kamu görevlileri, Türk Silahlı Kuvvetleri/Emniyet Genel Müdürlüğü/Milli İstihbarat Teşkilatı bünyesindeki okullarda okuyan öğrenciler veya bu kurumların nam ve hesabına öğrenim görmekte olanlar, erbaş ve erler, geçici köy korucuları ve hatta sivil vatandaşlardan;

a- Malul olanların ,

- Kendilerinin (çalışabilir durumda ise),
- Eş veya çocuklarından birisinin (malul çalışamayacak durumda ise),
- Eşi ve çocuğu yoksa kardeşlerinden birisinin,

b- Şehit olanların,

- Eş veya çocuklarından birisi ile ana, baba veya kardeşlerinden birisi olmak üzere toplam iki kişinin;

- Ana, baba ve kardeşi bulunmaması durumunda eş veya çocuklarından toplam iki kişinin;
- Eş veya çocuğunun bulunmaması durumunda ana veya babası ile kardeşlerinden birisi olmak üzere toplam iki kişinin,
- Ana veya babanın bu hakkı kullanmaması durumunda ise bir diğer kardeşi olmak üzere toplam iki kişinin, genel, katma ve özel bütçeli kurum ve kuruluşlarla mahalli idareler ve sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan her nevi teşebbüs veya bağlı ortaklıklar, 657 sayılı Kanuna tabi memur kadroları ile sözleşmeli personel ve sürekli işçi kadrolarının %2'sini istihdamı için ayırmak zorundadır. Söz konusu kurum/kuruluşlar, bu madde hükümleri çerçevesinde belirlenecek kişileri işe almak/atamak zorundadırlar (3713 s.k. Ek madde-1).

İstihdam hakkı, hak sahipliğinde SGK tarafından verilen vazife/harp malullüğü belgesi yeterli olmakta, TSK ya da Millî Savunma Bakanlığı birimlerinden şehit belgesi alınmasına ihtiyaç bulunmamaktadır. İstihdam hakkından yararlanmak isteyenlerin ikamet ettikleri ildeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

Ücretsiz Seyahat:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği.

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) eşleri, evli olmayan ve yirmi beş yaşını doldurmamış olan çocukları, anne ve babalarına demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehirlerarası hatlarından, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı verilmiştir.

Ulaşım araçlarından ücretsiz istifade:

SGK'ca şeref aylığı bağlanan muharip gaziler ve eşlerine; ayrıca terörle mücadelede ve

diğer görevler sırasında malul olan ve kendilerine malul maaşı bağlanan personel ile eş ve çocuklarına, Devlet Demiryolları, Türkiye Denizcilik İşletmeleri iç hat vasıtalarında 1'nci mevkide ve belediye vasıtalarında ücretsiz seyahat edebilmeleri için SGK'ca "Ücretsiz Seyahat Kartı" verilmektedir (1005 s.k. md. 2 ve 3713 s.k. md. 21/d).

Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri İle Özel Çocuk Kulüplerinden Yararlanma:

Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik.

Şehit çocukları Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerince uygun görülmesi halinde özel kreş ve gündüz bakımevleri ile özel çocuk kulüplerine ücretsiz olarak yerleştirilmektedir. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin ikamet ettikleri ildeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

2.3. Şehit Ailelerine Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca İşlem Yürütülen Haklar

Ölüm Yardımı:

926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu (Madde 177).

3269 Sayılı Uzman Erbaş Kanunu (Madde 16).

Herhangi bir sebeple hayatını kaybeden TSK personelinin (erbaş ve er hariç) varislerine ölüm yardımı yapılmaktadır. Ölüm yardımına ilişkin detay bilgiler için hayatını kaybeden personelin birlik komutanlığına başvurulabilir.

Tazminat:

2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (Madde 3).

3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Madde 21).

2453 Sayılı Yurt Dışında Görevli Personele Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (Madde 1).

2566 Sayılı Bazı Kamu Görevlilerine Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (Madde 1).

3497 Sayılı Kara Sınırlarının Korunması ve Güvenliği Hakkında Kanun (Madde 3).

4536 Sayılı Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen patlayıcı Madde ve Şüpheli

Cisimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanun (Madde 12).

2629 Sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu (Madde 13 ve 14).

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve durumu yukarıda sıralanmış kanunlar kapsamında değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) eş, çocuk, anne ve babasına tazminat ödenmektedir.

Sosyal Tazminat Kapsamındaki Ödemeler:

2330 sayılı “Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanun” ile 2453 sayılı “Yurtdışında Görevli Personele Nakdî Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanun”, 3713 sayılı “Terörle Mücadele Kanunu”, 3497 sayılı “Kara Sınırlarının Korunması ve Güvenliği Hakkındaki Kanun”, 2629 sayılı “Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu” kapsamındaki görevleri ifa ederken yaralanan, malul olan personelin kendisine; şehit olan, vefat eden personelin hayatta kalan dul ve yetimlerine (yoksa anne veya babasına) nakdî tazminat ödenmektedir.

Malul, bakıma muhtaç personele ve şehit ailelerine nakdî tazminat:

2330 sayılı Kanun kapsamındaki ödemeler, şu şekilde belirlenmiştir:

Malul personele ödenen nakdî tazminat:

İç güvenlik ve asayişin korunması veya kaçakçılığı men, takip ve tahkiki konularında görevli olanlar, bu görevlerinden dolayı ya da görevleri sona ermiş olsa bile yaptıkları hizmet nedeniyle yaralanarak sakat kalmaları,

Devlet güçlerini sindirme amacına yönelik saldırılara maruz kalıp yaralanmaları/sakat kalmaları halinde malul personele en yüksek devlet memuru brüt aylığının (Ek gösterge dahil) 100 katı tutarının %25’inden %75’ine kadar maluliyet derecesine göre nakdî tazminat ödenmektedir (Sosyal Güvenlik Dergisi, 2013, 114).

Türkiye’de maluliyet dereceleri, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)’nce oluşturulan sağlık kurulu tarafından belirlenmektedir. Fakat maluliyet, ülkemizde sosyal güvenlik sistemlerinde yeterince yer almamakta ve farklı kurumlarca farklı kriterlerde belirlenen maluliyet oranları nedeniyle çalışma hayatında çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Örneğin

SGK, bazı parametreleri (yaş, iş kolu, arıza ağırlık ölçüsü vb.) göz önüne alarak maluliyet oranlarını belirlerken; bazı sağlık kurumlarında ise yalnızca arıza ağırlık ölçüsünün belirlenmesi bireylerin alacakları tazminatlarda eşitsizliğe ve hak kaybına yol açmaktadır (Sözen vd., 2009:124).

Bakıma muhtaç malul personele ödenen nakdî tazminat:

Yaşamak için gerekli hareketleri yapmaktan aciz ve hayatını başkasının yardım ve desteği ile sürdürebilecek şekilde malul (bakıma muhtaç) olanlara ise en yüksek devlet memuru brüt aylığının (ek gösterge dahil) 200 katı tutarında tazminat ödenmektedir (Sosyal Güvenlik Dergisi, 2013, 114).

Şehit ailelerine ödenen nakdî tazminat:

2330 sayılı Kanun kapsamında belirtilen hallerde şehit olan veya bu görevler esnasında yaralanarak bilahare şehit olanların geride kalan eş, çocuk, anne ve babalarına en yüksek devlet memuru brüt aylığının (ek gösterge dahil) 100 katı tutarında ilgili Bakanlık (Kuv.K.lıkları için Milli Savunma Bakanlığı, J.Gn.K.lığı ve S.G.K.lığı için İçişleri Bakanlığı) tarafından nakdi tazminat ödenir (Sosyal Güvenlik Dergisi, 2013, 114).

Terörle mücadele kapsamında nakdî tazminat:

3713 sayılı Kanun, silahlı kuvvetler mensuplarının yurtiçinde ve yurtdışında görevlerini ifa ederlerken veya sıfatları kalkmış olsa bile bu görevlerini yapmalarından dolayı terör eylemlerine muhatap olarak yaralanarak malul olanları ve hayatını kaybedenleri kapsamakta ve bunlar hakkın da 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaktadır. Malul olan personele, kesin raporu almalarının uzaması halinde, tazminatın ödenme usullerine göre olay tarihi itibarıyla belirlenen miktarın asgari oranı üzerinden avans ödemesi yapılmaktadır.

Yurtdışında görevli personele nakdî tazminat:

2453 sayılı Kanun'da yer alan düzenlemeler şu şekildedir:

Yurt dışında sürekli görev veya her türlü geçici görev nedeniyle bulunan Türk uyruklu kamu personelinin; bu görevlerinden dolayı (görevleri sona ermiş olsa bile) yurt dışında maruz kaldıkları tedhiş veya uğradıkları suikast sonucu ölen, malul olan ya da yaralananları Anayasanın 92'nci maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu anlaşmalar

uyarınca ya da 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun Ek 10'uncu maddesi gereğince görevlendirilenler ile yabancı ülkeler ve ya uluslararası sahalarda yapılan eğitim, tatbikat, manevra veya harekât sırasında bu görevin başlangıcından bitimine kadar geçen süre içerisinde ölen, malul olan ve yaralananları kapsamakta ve bunlar hakkında 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaktadır (Sosyal Güvenlik Dergisi, 2013, 115).

Kara sınırlarının korunması ve güvenliği çerçevesinde nakdî tazminat:

Sınır birlikleri personeli, 3497 sayılı Kanun ile verilen görevlerin ifası sırasında veya bu görevlerinden dolayı ya da görevleri sona ermiş olsa bile, yaptıkları hizmet nedeniyle veya bu yüzden maruz kaldıkları yaralanma/ hastalık sonucu ölmeleri veya malul olmaları veya yaralanmaları halinde haklarında 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaktadır (Sosyal Güvenlik Dergisi, 2013, 115).

Uçuş, paraşüt, denizaltı, dalgıç ve kurbağa adam hizmetleri kapsamında nakdî tazminat:

2629 sayılı Kanun;

a- Pilot, silah sistem operatörü ve bunların adaylarıyla uçuş ekibi personelinin uçuş hizmet faaliyetlerinden,

b- Paraşütçü ve paraşütçü adaylarının uçuş faaliyetleri ile paraşüt atlayışlarından,

c- Denizaltıcı, dalgıç ve kurbağa adamlar ile bunların adaylarının denizaltı, dalgıç ve kurbağa adam hizmet faaliyetlerinden ve,

d- Hangi meslek ve sınıftan olursa olsun; vazifeli olarak askeri uçak veya askeri maksatla kullanılan uçak ve denizaltıda bulunan askeri personel ile bir askeri hizmetin ifası için bu vasıtalarda bulunanlar, uçak veya denizaltıda buldukları esnada veya paraşütle atlayış faaliyetlerinden dolayı malul veya şehit olanları kapsamaktadır.

Şehit olan personelin varislerine, en yüksek devlet memuru brüt aylığının (Ek gösterge dahil) 60 katı tutarında nakdi tazminat en son görev yaptığı birlik komutanlığınca yapılır. Malul olan personelin kendisine, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu uyarınca vazife malulü olanlar hakkında esas alınan 13/7/1953 gün ve 1053 sayılı “*Vazife Malullüklerinin Nevileri ile Dereceleri Hakkındaki Nizamname*” de gösterilen 6 derece üzerinden ve maluliyet derecelerine göre kıstas aylığının 60 katı miktarının aşağıdaki

tablodaki tazminat oranları miktarındaki para, tazminat olarak ödenmektedir.

Tablo 3: Maluliyet Derecelerine Göre Tazminat Oranları

Maluliyet Derecesi	Tazminat Oranı
1	% 75
2	% 65
3	% 65
4	% 45
5	% 35
6	% 25

Kaynak: 2629 S.K. md. 14.

Yaralanma ve maluliyet durumları bu derecelerden herhangi birine girmeyip görevlerinden ayrılmalarına neden olmuş ise, belirtilen miktarın %20'si tutarında maddî ve manevî tazminat ödenmektedir. Bu tazminatın tespitine esas tutulacak kıstas aylığı, tazminat verilmesine dair karar tarihindeki kıstas aylığıdır.

Kamu Konutlarından Yararlanma ve Kira Bedelinin Devlet Tarafından Ödenmesi:

3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Madde 21).

2006/8 Sayılı ve 3713 Sayılı Kanun'un 21'inci Maddesinin Uygulanması konulu Başbakanlık Genelgesi.

Yaptığı Görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında vazife malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (erbaş ve er hariç) aylık bağlanan eş veya çocuk veya anne veya babaları, özel tahsisli konutlarda oturanlar hariç olmak üzere olay tarihinden itibaren bir yıl süreyle kamu konutlarından yararlanmaya devam edebilmektedir.

Bu süre sonunda kamu konutundan çıkacaklar, kamu konutundan yararlanmayanlar ve özel tahsisli konutlarda oturanların istekleri halinde ikametgâh olarak kullanacakları yurtiçindeki taşınmazın kira bedeli (yalnızca bir konut için) on yıl süre ile Devletçe karşılanmaktadır.

Bu kapsamda kiralanacak konuta ilişkin esaslar şöyledir:

- Kullanım alanı net 120 m²'yi geçmeyecektir.
- Lüks (sauna, jakuzi, dubleks, tripleks, şömine) olmayan konutlardan seçilecek, büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde şehrin bulvar ve ana caddeleriyle iş

merkezi yoğunluklu mahaller dışında olacaktır.

- Kira bedeli, kiralamanın yapıldığı yerdeki belediye rayiçlerini geçmeyecektir.

3713 sayılı Kanun 21'inci madde (b) fıkrası gereği; yurtiçinde ve yurtdışında kamu konutlarından yararlanmakta iken malul olanların kendileri, şehit olanların (erbaş/er hariç) aylığa müstahak dul/yetimleri Kamu Konutları Kanunu'nda gösterilen özel tahsisli konutlarda oturanlar hariç olmak üzere bir yıl süreyle kamu konutlarından yararlanmaya devam ederler. Bu süre sonunda kamu konutundan çıkacaklar ile kamu konutundan yararlanmayanlar ve özel tahsisli konutlarda oturanların istekleri halinde ikametgâh olarak kullanacakları yurtiçindeki taşınmazın kira bedeli 10 yıl süre ile devletçe karşılanır. Yurtdışındaki özel tahsisli konutlarda oturanların yurtdışı kira bedelleri de istekleri halinde bir yıl süre ile devletçe karşılanır. Kira dışı giderler kiralayana aittir.

Yakıt, su, elektrik, apartman ve site aidatı gibi ödemeler kira kapsamında olmadığından kira bedeli dışında tutulacak ve oturan tarafından karşılanacaktır. Kira ödemesi hakkında yararlanmak isteyenlerin Millî Savunma Bakanlığı Tedarik Bölge Başkanlıklarına, bunların bulunmadığı yerlerde Askeralma Bölge Başkanlıkları veya Askerlik Şubesi Başkanlıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Çocuk ve Kardeşlerin Askerlik Hizmeti Muafiyeti:

1111 Sayılı Askerlik Kanunu (Madde 10).

Askerlik hizmetini yerine getirmekte iken hayatını kaybeden yükümlülerin (yedek subay, erbaş ve er) baba ve annesinin müşterek talep ettiği kardeşlerinden biri istekli olmadıkça silah altına alınmamakta veya silah altında ise terhis edilmektedir.

Askerlik hizmetini yerine getirmekte iken 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında hayatını kaybeden yükümlülerin (yedek subay, erbaş ve er) ise kendilerinden olma erkek çocukları ile aynı anne ve babadan olan kardeşlerinin tamamı, istekli olmadıkça silah altına alınmamakta veya silah altında ise istekleri halinde terhis edilmektedir.

1111 sayılı Askerlik Kanunu (md. 10/9) gereğince; askerlik hizmetini yerine getirmekte iken ölen, akıbeti meçhul kalan, hakkında gaiplik kararı alınan veya maluliyet aylığı bağlanmasını gerektirecek biçimde malul olanların kardeşlerinden biri, istekli

olmadıkça silah altına alınmamakta veya silah altında ise terhis edilmektedir. Bu haktan; 1076 sayılı Kanun'a tâbi yedek subaylar ile 1111 sayılı Kanun'a tâbi erbaş ve erlerin kardeşleri istifade etmektedir. Hak sahibi personelin bu konuda bağlı bulunduğu askerlik şubesine yazılı müracaatı gerekmektedir.

İkâmetine Yakın Yerde Askerlik Hizmeti Yapma:

TSK Erbaş ve Er İşlemleri Yönergesi.

Şehit TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) askerlik hizmeti yapacak kardeş ve çocuklarının dağıtımları mümkün olduğunca ikamet ettikleri yere yakın birlik, kurum ve karargahlara yapılmaktadır.

Terörle mücadele esnasında malul veya şehit olan TSK mensupları ile devlet memurlarının oğulları veya kardeşlerinden biri acemi eğitimlerini müteakip yerli askerlik şubelerine yakın birliklere tertip edilmektedir. Bu talep askerliğin her safhasında yapılabilmektedir. Hak sahibi personel veya ailesi, yerli askerlik şubesine yakın bir birliğe tertip edilmesini istediği oğlu veya kardeşi için öncelikle askerlik şubesi başkanlığına, bu başvuru için geç kalınmışsa, eğitim birliğine veya oğlu/kardeşin mensup olduğu Kuvvet Komutanlığına müracaat etmesi gerekmektedir.

Devlet Memuru Alımlarında Puan Ayrıcalığı:

Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarında İlk Defa Devlet Memurluğuna Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Yönetmelik.

Şehit asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) eş ve çocuklarına, giriş koşullarını sağlamaları halinde, Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları (Kara, Deniz, Hava) memur alımlarında puan ayrıcalığı sağlanmaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin personel alım ilanlarında belirtilen esas ve usullere göre alım yapacak kuruma başvurmaları gerekmektedir.

Askeri Okullara Öncelikle Alınma:

Öğrenci alımına ilişkin Yönerge ve Yönetmelikler.

Şehit (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarına, askeri okullara girişte, giriş koşullarını sağlamaları halinde ek puan veya kontenjan verilerek öncelik

sağlanmaktadır.

Harp Okullarına ve Astsubay Meslek Yüksek Okullarına girecek adaylardan şehit, malul gazi ve muharip gazi çocuklarından ÖSYM tarafından belirlenen taban puanı 180 ve üzeri alanlardan diğer adaylar için belirlenecek "Seçim Aşamaları Çağrı Taban Puanının" %90'ını alanlar ikinci seçim aşamasına davet edilmektedir (MSÜ, 2017).

Bu haktan yararlanmak isteyenlerin; alım yapılacak yılın başvuru kılavuzlarında belirtilen esas ve usullere göre ilgili Askeri Okul Komutanlıklarına başvurması gerekmektedir.

2.4. Şehit Ailelerine Milli Eğitim Bakanlığınca (MEB) İşlem Yürütülen Haklar

Özel Öğretim Kurumlarından Ücretsiz Yararlanma:

5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu (Madde 13).

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği.

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay erbaş ve er dahil) ilk ve orta öğretim çağındaki çocuklarının özel öğretim kurumlarında (okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okulları ile çeşitli kursları, uzaktan öğretim yapan kuruluşları, motorlu taşıt sürücüleri kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, öğrenci etüt eğitim merkezleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri vb.) ücretsiz okumada öncelik hakları bulunmaktadır.

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu md. 13 gereğince; özel öğretim kurumları, toplam öğrenci sayılarının %3'ü oranında öğrenciyi ücretsiz olarak okutmaktadır. Ayrıca Özel Öğretim Kurumlarında Ücretsiz veya Burslu Okutulacak Öğrenci ve Kursiyerler Hakkında Yönetmelik'in 5. maddesinde yer alan; "*Ücretsiz okutmada şehit ve malul gazi çocuklarına öncelik verilir.*" hükmü gereğince öncelik, şehit ve malul gazi çocuklarına verilmiştir.

Bu haktan yararlanmak isteyenlerin ilgili özel öğretim kurumuna veya İl Millî Eğitim Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

İstenilen Okula Kayıt ve Nakil (Okul Öncesi, İlk Ve Orta Öğretim):

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği.

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği.

Şehit (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarının kayıtları ve nakilleri, durumlarını belgelendirmeleri şartıyla ulusal adres veri tabanındaki adreslerine bakılmaksızın istedikleri okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarına yapılmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılan 2007/45 numaralı Genelge ile ilköğretim kurumlarına kaydedilecek veya okullar arasında nakledilecek malul gazi, muharip gazi veya şehit çocuklarına, talepleri halinde istedikleri okullarda öğrenim görebilme imkânı sağlanmıştır.

Ayrıca okul öncesi eğitim kurumlarında şehit (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarından ücret alınmamaktadır.

Şehit (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarının ortaöğretim kurumlarına nakil ve geçiş işlemleri zamana bağlı olmadan ve kontenjan şartı aranmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere aynı türden okullara İl Millî Eğitim Müdürlükleri bünyesinde kurulan Öğrenci Yerleştirme ve Nakil Komisyonu tarafından yapılmaktadır.

Orta Öğretim Okullarında Parasız Yatılılık:

2684 Sayılı İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun (Madde 5).

İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Parasız Yatılılık, Burs ve Sosyal Yardımlar Yönetmeliği.

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca harp malulü veya 2330 veya 3713 sayılı kanun kapsamında olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocukları ortaokul veya imam-hatip ortaokulları ile ortaöğretim okullarında sınavsız olarak parasız yatılılığa yerleştirilmektedir. Ancak bu çocuklardan özel giriş sınavı ve kayıt-kabul şartları bulunan eğitim-öğretim kurumlarına alınacakların, bu kurumların kayıt-kabul şartlarını taşımaları ve sınavlarını kazanmaları gerekmektedir.

2684 sayılı İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun (md. 5/1) gereğince; durumları 5434 sayılı Kanun md. 65/d, 2330 sayılı Kanun, 2453 sayılı Kanun kapsamına uyan kişilerin çocuklarından, Milli Eğitim Bakanlığınca tespit edilecek kontenjan kadarı

sınavsız olarak parasız yatılı öğrenciliğe alınmaktadır.

Öğretmen Eşlerin Zorunlu Çalışma Muafiyeti ve Yer Değiştirme Ayrıcalıkları:

Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği.

Şehitlerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) öğretmen eşleri zorunlu çalışma yükümlülüğünden muaf tutulmaktadır. Şehit (yedek subay, erbaş ve er dahil) eşi olan öğretmenler, durumlarını belgelendirmeleri halinde, olayın meydana geldiği tarihten itibaren 6 ay içinde yer değiştirme isteğinde bulunabilmektedirler.

2.5. Şehit Ailelerine Vergi/Ücret Muafiyetleri ve İndirimler

Emlak Vergisi Muafiyeti:

1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu (Madde 8).

Şehit (yedek subay, erbaş ve er dahil) eş, çocuk, anne ve babalarının, 200 m²'yi geçmeyen tek mesken için emlak vergisi muafiyeti hakkı bulunmaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu hükümlerine göre gazi, şehit dul ve yetimlerine ait Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni (intifa hakkına sahip olunmaması dâhil) olması halinde, bu mesken lere ait vergi oranlarını sıfıra indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Vergi indirimi uygulamasından yararlanmak için konutun bulunduğu yerdeki belediye başkanlıklarına başvurulmalıdır.

Silah Bulundurma ve Taşıma Yetki Belgelerinin Vergi ve Harç Muafiyeti:

6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun (Madde 7)

Şehit olan TSK personelinden silah taşıma ve bulundurma yetkisine haiz olanların şahsi tabancaları varislerine devredilebilir. Bu şekilde intikal eden ateşli silahların taşınması ve bulundurulmasına yetki veren kayıt ve belgeler her türlü resim, vergi ve harçtan muaftır.

Ayrıca barışta veya olağanüstü hallerde iç güvenlik ve asayişin sağlanması amacıyla yürütülen her türlü faaliyet, eğitim, tatbikat ve manevralar ile birlik veya grup halinde intikaller sırasında bu hareket ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle hayatını kaybeden TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) varislerine intikal eden silah bulunmuyorsa, söz konusu personelin eş, çocuk, anne veya babalarından yalnızca birinin, bir ateşli silahla sınırlı olmak kaydıyla, silah taşınması ve bulundurulmasına

yetki veren kayıt ve belgeler her türlü resim, vergi ve harçtan muaftır.

Elektrik Ücret İndirimi:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) aylık bağlanan eş, çocuk, anne ve babalarının ikametgâhlarında kullandıkları elektrik enerjisi ücretinde en az %40 oranında indirim uygulanmaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin bağlı buldukları elektrik dağıtım kurumuna başvurmaları gerekmektedir.

Su Ücret İndirimi:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) eş, çocuk, anne ve babalarına belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücretinde en az % 50 oranında indirim uygulanmaktadır.

1005 ve 3292 sayılı Kanun'lara göre aylık bağlananlar ile şehit dul ve yetimi sıfatıyla aylık veya gelir bağlanmış bulunanlara, belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücretinde %50'den az olmamak üzere indirim uygulanmaktadır. Bu oran, belediyelerce asgari oran olarak kabul edilmekte ve %100'e kadar artırılabilir.

Yüksek Öğretim Ücret Muafiyeti:

2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılında Yükseköğretim Kurumlarında Cari Hizmet Maliyetlerine Öğrenci Katkısı Olarak Alınacak Katkı Payları ve Öğretim Ücretlerinin Tespitine Dair Bakanlar Kurulu Kararı.

Yükseköğretim kurumlarında öğrenimine devam eden veya yeni kayıt yaptıracak birinci öğretim ve açık öğretim öğrencilerinden (yurtdışından kabul edilenler ve süresinde mezun olamayanlar hariç) öğrenci katkı payı (üniversite harcı) alınmamaktadır.

Ayrıca ikinci öğretimde yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay,

erbaş ve er dahil) eş ve çocuklarından (süresinde mezun olamayanlar dahil) yaş sınırlaması olmaksızın öğrenim ücreti alınmamaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin öğrencisi oldukları yüksek öğrenim kurumunun ilgili birimine başvurmaları gerekmektedir.

2.6. Şehit Ailelerine Sağlanan Diğer Haklar

Toplu Konut İdaresi Başkanlığına (TOKİ) İşlem Yürütülen Haklar:

2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu (Ek Madde 2).

Toplu Konut İdaresi Tarafından Şehit Ailelerine, Harp ve Vazife Malulleri İle Dul ve Yetimlerine Açılacak Faizsiz Konut Kredisi Hakkında Yönetmelik.

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca vazife/harp malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) öncelikle dul eşine, eşi hayatta değilse veya evlenmişse kredi kullanacak çocuklardan en az birisinin yetim aylığı almakta olması kaydıyla talepte bulunan çocuklarına müştereken, bu kişiler bulunmadığı takdirde öncelikle anaya olmak üzere ana veya babasına bir konut ile sınırlı olmak kaydıyla, TOKİ tarafından faizsiz konut kredisi verilmektedir. Bu krediden yararlanmak isteyenlerin, Sosyal Güvenlik Kurumundan alacakları hak sahipliği belgesi ile Ziraat Bankası'na başvurmaları gerekmektedir.

Ayrıca şehitlerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) varislerine TOKİ tarafından yapılan konut satışlarında, başvuru yapılacak il/ilçe sınırları içinde üç yıldır ikamet ediyor olmak veya il/ilçe nüfusuna kayıtlı olmak koşuluyla, başvuru ve kura öncelikleri tanınmaktadır.

Toplu konut fonundan faizsiz konut kredisi ve TOKİ konutlarından kurasız yararlanma imkânı:

3713 sayılı Kanun md. 21 gereğince, terör eylemlerine muhatap olmak suretiyle yaralanarak malul olan TSK mensupları, erbaş ve erler ile sivillerden öncelik sıralamasına göre;

- Maaş bağlanan malulün kendisine,
- Malulün kendisi hayatta değilse, maaşa bağlanan dul eşine,
- Eşi hayatta değil veya evlenmişse, maaşa bağlanan çocuklarına müştereken ve 2559

sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 2330, 2566, 2453, 2629 ve 926 sayılı Kanunlar kapsamındaki görevler nedeniyle şehit olanlar ile barışta ve olağanüstü hallerde yapılan tatbikat ve manevralar sırasında bu harekât ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle hayatlarını kaybedenlerin öncelik sıralamasına göre,

- Maaşa bağlanan dul eşine,
- Eşi hayatta değilse veya evlenmişse, maaşa bağlanan çocuklarına müştereken,
- Bunlar bulunmadığı takdirde, maaşa bağlanan bakmakla yükümlü olduğu baba/anasına fondan kredi verilir.

Toplu Konut Fonu'ndan Şehit Ailelerine, Terör Malulleri ile Dul ve Yetimlerine açılan faizsiz konut kredisinin ilk uygulaması 1985 yılında, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa bir madde eklenerek, 01.01.1971 tarihinden itibaren şehit olan polislerin ailelerine Toplu Konut Fonu'ndan 5.000.000 TL faizsiz kredi verilerek başlatılmıştır. 1991 yılında ise Toplu Konut Kanununa bir madde eklenerek bu kredinin kapsamı genişletilmiş ve Emekli Sandığından maaşa bağlanan ve Faizsiz Konut Kredisi için Hak Sahipliği Belgesi alan tüm şehit aileleri ile terör malulleri ve bunların dul ve yetimlerinin de yararlanması sağlanmıştır.

Şehit Kredisinden yararlanılarak edinilecek konutlar için herhangi bir kısıtlama bulunmamakta, tapunun en fazla bir yıl önce alınmış olması yeterli olmaktadır. Kredi ile istenilen yörede ve istenilen büyüklükte konut edinmek mümkündür. Kredi miktarı her yıl Devlet İstatistik Enstitüsü'nce Türkiye geneli için ilan edilen yıllık fiyat artış oranı kadar artırılır. Kredinin miktarı 2017 yılı için 102.000,00 TL'dir (SGK, 2017).

Kredinin geri ödemesi, hak sahibinin her türlü tazminat dahil almakta olduğu maaşının ¼ 'ü tutarındaki miktarın T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu'nca kesilmesi suretiyle yapılır. Kredinin vadesi borcun tamamen ödendiği zamandır. Krediyeye faiz uygulanmaz. Ancak, kredinin açılışında bir defaya mahsus olmak üzere hak sahibinden kredinin %1'i oranında masraf alınır.

Bu kredi, hak sahiplerine bir defaya mahsus olmak üzere ve sadece konut sahibi yapmak amacıyla verilir (21.09.1991 tarihli ve 20998 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe giren Toplu Konut Fonu'ndan Şehit Aileleri, Malulleri ile Dul ve Yetimlerine Açılacak

Faizsiz Konut Kredisi Yönetmeliği).

Tablo 4: Şehit Kredileri Tablosu.

ŞEHİT KREDİLERİ TABLOSU			
TARİH	KİŞİ SAYISI	YILLIK KİŞİBAŞI KREDİ TUTARI	KULLANDIRILAN TOPLAM KREDİ TUTARI
1986-2011	14255		207.085.136,42 TL
2012 Toplam	304	66.400,00 TL	18.887.700,00 TL
2013 Toplam	419	73.000,00 TL	28.477.231,54 TL
2014 Toplam	1714	79.000,00 TL	131.032.492,51 TL
2015 Toplam	1347	86.000,00 TL	110.241.616,67 TL
2016 Toplam	1316	94.000,00 TL	118.337.000,00 TL
Ocak 2017	115	102.000,00 TL	11.622.000,00 TL
Şubat 2017		102.000,00 TL	
TOPLAM	19.355		625.683.177,14 TL

Kaynak : Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), Şehit Kredileri Tablosu, 2017.

Kredi ve Yurtlar Kurumunca (YURTKUR) İşlem Yürütülen Haklar:

2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (7'nci madde).

5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs/Kredi verilmesine ilişkin Kanun.

Kredi ve Yurtlar Kurumu (YURTKUR) tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ve yurt içinde yüksek öğrenim gören öğrencilere verilen burs/öğrenim kredilerinde şehit (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarına öncelik tanınmaktadır.

2330 sayılı Kanun md. 7 gereğince; bu Kanun da yazılı hallerde çalışmayacak derecede malul olanların veya ölenlerin çocukları, devlete ait yatılı okul ve eğitim kurumlarında yönetmelikte tespit edilecek esaslara göre ücretsiz olarak okutulmaktadır. Ayrıca bu öğrenciler içerisinde yükseköğrenim yapmakta olanlar, devlete ait yurtlar ile yükseköğrenim kredilerinden öncelikle yararlanmaktadır. Her öğrenim dönemi içinde iki defa sınıfta kalanlar yukarıda sayılan bu haklardan yararlanma hakkını kaybetmektedir.

Ayrıca YURTKUR bünyesindeki yurtlarda şehit (yedek subay, erbaş ve er dahil)

çocuklarına öncelik tanınmakta, yurt ücreti ve depozito alınmamaktadır. Yurtlara ilişkin haklardan yararlanmak isteyenlerin anne/babanın hangi kanun kapsamında aylık aldığına dair SGK'dan alınacak belge ile YURTKUR'a başvurmak gerekmektedir.

Atanma Taleplerinde Kısıtlayıcı Hükümlere Bakılmaması:

Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına Dair Yönetmelik.

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında vazife malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) devlet memuru olarak görev yapan eş ve çocukları ile anne, baba ve kardeşlerinin; çalıştıkları kurum veya kuruluşların hizmet birimleri olan yerlere münhasır olmak üzere, aynı kurum içinde yer değiştirme suretiyle atanma talepleri, bu durumlarının ilgili makamlarca belgelendirilmiş olması kaydıyla, kadro imkânları da dikkate alınmak suretiyle kısıtlayıcı hükümlere bakılmaksızın öncelikle yerine getirilir.

25.06.1983 tarih ve 18088 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelik" Ek md. 2 gereğince; terörle mücadele malul veya şehit olanların devlet memuru olarak görev yapan eş, çocuk, anne/baba ve kardeşlerinin çalışmış oldukları kurum veya kuruluşların hizmet birimleri olan yerlerle sınırlı olmak üzere atanma taleplerinin yerine getirilmesi (kadro imkânları da göz önünde bulundurulmak kaydıyla) öncelikle yerine getirilmektedir. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin çalıştıkları kurum/kuruluşun ilgili birimine başvurması gerekmektedir.

Sayısal Oyunlar Bayilik Ruhsatı:

Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Sayısal Oyunlar Yönetmeliği.

Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğünce sayısal oyunları (sayısal loto, şans topu, on numara, süper loto vb.) oynatmak üzere bayilik ruhsatı verilecek gerçek ve tüzel kişiler, şartları taşıyan ve başvuru sahipleri arasından kura yöntemiyle belirlenmektedir.

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle hayatını kaybeden ve SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında vazife malulü olarak değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) eş, çocuk anne ve babalarının başvurularında ise bir yıldır faaliyet gösteriyor olma şartı aranmaksızın diğer koşulları

taşıma şartıyla kura çekilişine tabi tutulmaksızın bayilik verilebilmektedir.

Şehitler ve Gaziler Günlerinde İdari İzin:

2005/27 sayılı ve "Şehitler ve Gaziler Günleri" konulu Başbakanlık Genelgesi.

Şehitlerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) kamu kurum ve kuruluşlarında görevli eş ve çocukları ile anne, baba ve kardeşleri, yapılacak törenlere rahatlıkla katılabilmeleri amacıyla 18 Mart Şehitler Günü'nde idari izinli sayılmaktadır. Ayrıca 2002/58 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca; ulusal düzeyde kabul edilen 10-16 Mayıs Engelliler Haftasının ilk günü ile 3 Aralık Dünya Özürlüler Gününde kamu kurum/kuruluşlarında görev yapan tüm özürlüler idari izinli sayılmaktadırlar. Bu haktan "Özürlü Kartı"na sahip veya nüfus cüzdanında özürlülük bilgisi yer alan gaziler de yararlanabilmektedir.

Sosyal Tesislerden Yararlanma:

2006/16 sayılı ve "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sosyal Tesislerden Şehit Yakınları ile Gaziler, Harp ve Vazife Malulleri ve Yakınlarının Yararlandırılması" konulu Başbakanlık Genelgesi.

Malul gazi veya şehit olan muvazzaf subay, yedek subay (3713 s.k.'ya tabi olanlar), astsubay, uzman jandarma dul ve yetimleri (anne, baba dâhil) kendilerine verilen TSK Kimlik Kartı ile ordu evleri ve askeri sosyal tesislerden yararlanabilmektedir. Bunun yanında TSK sosyal tesislerinden istifade eden malul gazi ile ailesinden ve şehit ailesi fertlerinden günübirlik giriş ve otopark ücreti alınmamaktadır. Ayrıca şehit eş ve çocuklarına TSK özel veya yerel eğitim merkezlerinden yararlanmada ek puan verilme suretiyle avantaj sağlanmaktadır (MSB, 2017).

Müze ve Ören Yerlerinden Ücretsiz Yararlanma:

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müze ve Ören Yerlerine Girişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge.

Gaziler ve şehit dul/yetimleri "Müze ve Ören Yerlerine Girişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Yönergesi" esaslarına göre, Kültür ve Turizm Bakanlığına ait müze ve ören yerlerinden ücretsiz olarak yararlanmaktadır. (MSB, 2017).

Devlet Tiyatrolarından Ücretsiz Yararlanma:

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne, şehit (yedek subay, erbaş ve er dâhil) eş,

çocuk anne ve babalarına oyunlar ücretsiz olarak izlettirilmektedir.

Madalya ve Berat Verilmesi:

2933 sayılı “Madalya ve Nişanlar Kanunu” ve “TSK Personeline Devlet Övünç Madalyası Teklif Edilmesi Hakkında Yönerge.

2933 sayılı “Madalya ve Nişanlar Kanunu” ve “TSK Personeline Devlet Övünç Madalyası Teklif Edilmesi Hakkında Yönerge” kapsamında değerlendirilen malul gazi personele ve şehit olan personelin kanuni varislerine “Devlet Övünç Madalyası ve Berati” verilmektedir.

TSK Ali Çetinkaya İlk Kurşun Rehabilitasyon Merkezinden İstifade Etme:

Balıkesir ili, Ayvalık İlçesinde bulunan, TSK Ali Çetinkaya İlk Kurşun Rehabilitasyon Merkezinden, malul gazi, harp malulü gaziler ile TSK’da görev yaparken yaralanarak tedavileri devam eden personelden GATA Komutanlığı tarafından haklarında “TSK Ali Çetinkaya İlk Kurşun Rehabilitasyon Merkez K.lığında Rehabilitasyon Edilmesi Uygunur” raporu düzenlenen Sb., Asb., Uz.J., Uz.Erb., Erbaş/Erler ve aileleri istifade etmektedirler.

Malul/Muharip gazi evli ise eş ve çocukları, bekâr ise anne, baba ve bekâr kardeşleri ile birlikte tesisten yararlanabilmektedir. Rehabilitasyon merkezinden TSK mensubu şehitlerin eşleri, çocukları, anne/babaları ile anne/babanın refakatinde bulunan şehit personelin 18 yaşını doldurmamış erkek kardeşleri ve evlenmemiş kız kardeşleri de birlikte yararlanabilmektedir. Rehabilitasyon merkezi, 02 Mayıs-27 Ekim tarihleri arasında 10 günlük, diğer tarihler arasında ise 13 günlük dönemler halinde şehit ailelerine hizmet vermektedir (MSB, 2017).

Hususî Damgalı Pasaport Verilmesi:

5682 sayılı Pasaport Kanunu.

5682 sayılı Pasaport Kanunu’na göre; aylıkları, emsalleri esas alınarak yükseltilmesi suretiyle 1, 2 veya 3’üncü maaş derecesine gelen Vazife veya harp malullerinin;

- Kendilerine ve eşlerine,
- Yanında yaşayan, evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan kız çocuklarına,
- Yanında yaşayıp reşit olmayan erkek çocuklarına

Şehit olanların;

- Eşlerine,
- Yanında yaşayan, evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan kız çocuklarına,
- Yanında yaşayıp reşit olmayan erkek çocuklarına talepleri halinde diğer şartları da taşımaları kaydıyla “Hususi Damgalı Pasaport” verilmektedir.

Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) Tarafından Yapılan Ölüm Yardımı:

Görevde olan daimi ve geçici OYAK üyelerinin aidat ödedikleri süre içinde vefatları durumunda kanuni mirasçılara bir defaya mahsus ölüm yardımı yapılır.

Ölüm yardımı, üyenin ölüm tarihindeki;

- Aidata esas maaşı albayın aidata esas (Harp Okulu mezunu bir yıllık albay) maaşından düşük ise albayın aidata esas maaşının 20 katı;
- Aidata esas maaşı albayın aidata esas (Harp Okulu mezunu bir yıllık albay) maaşından yüksek ise kendisinin aidata esas maaşının 20 katı olarak ödenir.

Tablo 5: Ordu Yardımlaşma Kurumu Ölüm Yardımı Tablosu.

ÖLÜM YARDIMI TABLOSU	
01.01.2017 TARİHİ İTİBARIYLA	
GENEL KURMAY BAŞKANI	95,007.11 TL
KUVVET KOMUTANI	93,854.41 TL
ORGENERAL/ORAMİRAL	85,785.54 TL
KORGENERAL/KORAMİRAL	85,017.08 TL
TÜMGENERAL/TÜMAMİRAL	80,214.18 TL
TUĞGENARAL/TUĞAMİRAL	79,061.48 TL
KIDEMLİ ALBAY	72,433.48 TL
ALBAY-TEĞMEN, ASTEĞMEN, ASTSUBAY, UZMAN JANDARMA, ÜYE OLAN SİVİL MEMUR VE UZMAN ERBAŞ	70,473.89 TL

Kaynak: Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK), 2017.

2.7. Şehit Ailelerine Yapılan Yardımlar ve Ödemeler

TSK Dayanışma Vakfı Yardımları:

Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı Yönetmeliği.

TSK Dayanışma Vakfı tarafından Vakfa üye olan ve görev esnasında hayatını kaybeden veya görev esnasında malul olan TSK personeline ve yakınlarına çeşitli yardımlar yapılmaktadır.

TSK Mehmetçik Vakfı Yardımları:

Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği.

TSK Mehmetçik Vakfı tarafından askerlik görevi esnasında hayatını kaybeden veya askerlik görevi esnasında malul olan erbaş ve erlere ve yakınlarına çeşitli yardımlar yapılmaktadır. Ölüm veya maluliyet yardımına hak kazanan Mehmetçiklerin ölüm veya maluliyet tarihinden önce doğmuş çocukları ile bu tarihte ana rahmin de olup, müteakiben doğan çocuklarına aşağıda belirtilen sürelerde aylık olarak ödenen yardım türüdür. (TSK Mehmetçik Vakfı, 2017a).

2017 Yılı (1 Ocak-30 Haziran dönemi) için öğrencilere;

- a- Okul öncesi, İlköğretim öğrencisi, ilköğrenimi müteakip öğrenimine devam edemeyen çocuklara 18 yaşını tamamlayana kadar 480 TL,
- b- Lise veya dengi öğrenim gören çocuklara 20 yaşını tamamlayana kadar 640 TL,
- c- Ön lisans düzeyinde öğrenim gören çocuklara 25 yaşını, lisans ve lisansüstü düzeyinde öğrenim gören çocuklara 26 yaşını tamamlayana kadar ve öz gereksinimlerini yerine getiremedikleri, başkalarının bakım ve yardımına muhtaç oldukları devlet hastanelerince Sağlık Kurulu Raporu ile belgelenen hasta ve engelli çocuklara hastalık ve engellilik durumları devam ettiği sürece 780 TL miktarında yardım yapılmaktadır.

Ayrıca “Bakım ve Öğrenim Yardımı” almaya hak kazanan lisans ve lisansüstü öğrenim yapan öğrencilere; öğrenim yaptığı üniversite veya yükseköğrenim kurumunun belirlediği harç bedelleri ödeme dekontunu göndermesini müteakip, bu miktar vakıf tarafından öğrenciye geri ödenmektedir. Bunun yanında söz konusu öğrencilere bir aylık bakım ve öğrenim yardım bedeli kadar yılda bir defa Ocak ayı içerisinde “Kitap ve Kırtasiye Yardımı” yapılmaktadır.

Tablo 6: TSK Mehmetçik Vakfı Yardım Planı.

2017 YILI 01 OCAK-30 HAZİRAN DÖNEMİ	
ÖLÜM YARDIMI	50.000 TL.
MALULİYET YARDIMI	
1'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	50.000 TL.
2'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	45.000 TL.
3'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	40.000 TL.
4'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	35.000 TL.
5'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	30.000 TL.
6'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	25.000 TL.
BAKIM YARDIMI	
1'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	1.200 TL.
2'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	1.100 TL.
3'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	1.000 TL.
4'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	900 TL.
5'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	500 TL.
6'nci Derece malul gazi ve engelli yardımı	450 TL.
BAKIM ve ÖĞRENİM YARDIMI	
18 Yaşını tamamlayana kadar	480 TL.
Lise Düzeyinde eğitim gören çocuklara 20 yaşını tamamlayana kadar	640 TL.
Ön Lisans düzeyinde öğrenim gören çocuklara 25 yaşını tamamlayana kadar, Lisans ve Lisansüstü öğrenim gören çocuklara 26 yaşını tamamlayana kadar	780 TL.
Öz gereksinimlerini yerine getiremedikleri, başkalarının bakım ve yardımına muhtaç oldukları devlet hastanelerinin sağlık kurulu raporu ile belgelenen hasta ve engelli çocuklara hastalık ve engellilik durumları devam ettiği sürece	780 TL.
Bakım Yardımı almakta iken vefat edenler için yapılan ölüm yardımı	10.000 TL.
Doğum Yardımı	5.000 TL.
Çocuk Ölüm Yardımı	5.000 TL.
Şehit olan erbaş ve erlerin anne ve babaları ile resmi nikahlı çocuklu eşlerine Anneler ve Babalar Günü nakdi yardımı	500 TL.

Kaynak: TSK Mehmetçik Vakfı, 2017.

Mehmetçik Sigorta Ödemesi:

Mehmetçik Sigorta ; Hayatını kaybeden ya da malul olan TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) sigorta yaptırmış olması halinde, kendisine veya yakınlarına Mehmetçik Vakfı Sigorta Aracılık Hiz. Ltd. Ş. Aracılığıyla herhangi bir vefat veya maluliyet durumunda Mehmetçiklere ve yakınlarına tazminat verebilmek için, Mehmetçiklere kendi istekleri doğrultusunda 30 TL karşılığında, vefat halinde 30.000 TL'sinin yüzdeleri halinde tazminat ödenmesi için yaptırılan bireysel sigortadır (TSK Mehmetçik Vakfı, 2017b).

Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Yardımları:

Vakıf, Senedinin 3 üncü maddesi (f) fıkrası gereğince, Emniyet Teşkilatı mensuplarına moral ve güç kazandırılması amacıyla, aşağıda belirtilen usul ve esaslar dahilinde yardımlarda bulunmaktadır.

- a) Emniyet Teşkilatı Mensupları ile çarşı ve mahalle bekçilerinden Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren şehit olma durumunda ve ayrıca görev dışında herhangi bir nedenle hayatını kaybeden ve hizmet sürelerini tamamlamadıkları için Emekli Sandığı Genel Müdürlüğüne emekli maaşı bağlamadıkları, Emniyet hizmetleri sınıfında görev yapan Emniyet Mensupları ile Çarşı ve Mahalle Bekçilerinin eş ve çocukları ile evli olmayanların anne veya babalarına, karşılıksız ölüm yardımı yapılmaktadır.
- b) Emniyet Genel Müdürlüğü mensupları ile eş ve çocuklarının Devletçe karşılanamayan ve aylıkları ile sağlanmasına imkân olmayan sağlık giderleri ile hastane Sağlık Kurulu kararı ile ihtiyaç gösterilen araç, gereç ve malzeme için gerekli yardımlar Vakıf tarafından karşılanmaktadır.

Ayrıca, görevli olduğu sırada görev yapamayacak duruma düşen ve bu sebeple malulen emekli edilen personelin: Yaptırılan tahkikat neticesi geçim sıkıntısı çektikleri tespit edilen ailesine, Vakıf Merkez Yönetim Kurulunca belirlenecek miktarda ve Emekli Sandığı Kanunu kapsamına girmeyen ancak doktor raporuyla gerekli görülen hastane masraflarıyla protez, tekerlekli sandalye vs. gibi gücünün yetmeyeceği masrafları için gereken yardımda bulunmaktadır.

Yangın, sel veya deprem gibi felaketlere maruz kalıp da büyük zarara uğrayan personele, yaptırılacak tahkikat neticesinde Vakıf Merkez Yönetim Kurulunca belirlenecek miktarda yardım yapılmaktadır.

- c) Emniyet Teşkilatı mensupları ile çarşı ve Mahalle Bekçilerinin ve bunlardan görevleri devam eden ve emekli olanların “Görme, ortopedik, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu, zihinsel ve ruhsal özürlü çocuklarından Sağlık Kurulları tarafından verilen raporlar ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam etmeleri uygun görülenlerin eğitim giderleri her yıl Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliğinde belirlenen miktarı Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine konularak bu ödenekten karşılanmaktadır.

Merkez Yönetim Kurulunun her yıl aldığı kararlar ile; yukarıda söz konusu edilen

Emniyet mensuplarımızın çocuklarının özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde hızlandırılmış eğitime tabi tutulmalarına ve Devletçe ödenen miktarı geçmeyecek ek eğitim giderinin sarf evrakları karşılığı ödenmesine karar verilmiştir (Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, 2017).

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Yardımları:

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kanunu

Yoksul ve muhtaç vatandaşlara yapılan yardımlardan belirlenen kriter ve süreler çerçevesinde şehit yakınları ve gaziler de yararlanabilmektedir. 3713 sayılı Kanun md. 22 gereğince; terör olaylarının etkisiyle zarar gören, can ve mal kaybına uğrayan vatandaşlara, “Sosyal Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Teşvik Fonu”ndan öncelikle yardım yapılmaktadır. Bu fondan ilk ve orta öğrenim çağındaki şehit çocuklarının öğrenim masrafları da karşılanmaktadır. Yardımın kapsam ve ölçüsü, fonun mahallî yetkililerince belirlenecek miktarı aşmamak kaydıyla Fon Kurulunca tespit edilmektedir. Ayrıca 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu’nun 2’nci maddesine; *“Her türlü afetten zarar görenler ve şehit yakınları ile gaziler ise, Fon Kurulu ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca belirlenecek kriter ve süreler çerçevesinde bu Kanun ile sağlanacak haklardan yararlandırılır.”* hükmü eklenerek gazi ve şehit yakınlarının bu fondan yararlandırılması sağlanmıştır.

BÖLÜM 3: TÜRKİYE'DE GAZİ, MALUL VE YAKINLARINA UYGULANAN SOSYAL POLİTİKALAR

Türkiye’de savaşlar ve terör olayları nedeniyle maddi ve/veya manevi zarar gören gazilere ve bunların ailelerine yönelik uygulanan sosyal politikalar ve sağlanan sosyal haklar aşağıdaki başlıklar altında sunulmuştur.

3.1. Malul Gaziler ve Yakınlarına Sağlanan Haklar (3713 Sayılı Kanunla)

3.1.1. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (3713 S.K.)

Aylık Bağlanması:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (55,64,66,68,72’nci maddeler).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 25,32,33,34,35, 47).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personeline (yedek subay, erbaş ve er dahil) aylık bağlanmaktadır. Aylık miktar ve süreleri ilgili kanun hükümlerine ve maluliyet derecesine göre değişmektedir.

Emsal Aylık İlerlemesi:

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Madde 21).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personeline (yedek subay, erbaş ve er dahil) bağlanan aylıklar görevde olan emsalinin aldığı aylığa yükseltilmektedir. Yükseltme işlemine ilişkin esas ve usuller ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Emekli İkramesi:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Madde 89 ve Ek Madde 78).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 36).

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Madde 21).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personeline (erbaş ve er hariç) emekli ikramiyesi ödenmektedir.

Emekli ikramiyesi miktarı ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Ek Ödeme (Tütün İkramiyesi) ve Eğitim Öğretim Yardımları:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Ek Madde 79).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personeline (yedek subay, erbaş ve er dahil) başvuru tarihini izleyen yılın en geç ilk üç ayı içinde ve takip eden her yıl ek ödeme yapılmaktadır.

Malulün ölümü halinde eşi ve çocukları aylık aldıkları sürece ek ödemedен yararlanmakta, ek ödeme aylık bağlanan hak sahipleri arasında eşit olarak paylaştırılmaktadır. Ek ödeme miktarı ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarına ilköğretimleri, ortaöğretimleri ve yükseköğretimleri sırasında her yıl eğitim ve öğretim yardımı yapılmaktadır. Yardım miktarı sosyal güvenlik mevzuatının ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Eğitim ve öğretim yardımları, 01 Eylül-31 Aralık tarihleri arasında yılda bir kez olmak üzere ve ilgili eğitim öğretim yılında öğrenci olduklarını gösterir belge ile başvuranlara, başvurularını izleyen ay içinde SGK tarafından toptan ödenmektedir.

Sağlık Hizmetlerinde Katılım Payı ve İlave Ücret Alınmaması:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 69 ve Madde 73).

5510 sayılı Kanun kapsamında sağlık hizmetlerinden katılım payı alınmaktadır.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) kendisi ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden söz konusu sağlık hizmetleri katılım payı alınmamaktadır.

Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları dışındaki vakıf üniversiteleri dahil sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularınca, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedeline ek olarak ilave ücret alınmaktadır.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin kendisi ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden söz konusu ilave ücret alınmamaktadır.

Ortez, Protez ve Diğer İyileştirici Araç ve Gereçlerin Temininde Kısıtlama Getirilmemesi:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 73).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) sağlık kurulu raporuyla ihtiyaç duyduğu her türlü ortez/protez ve diğer iyileştirici araç ve gereçler herhangi bir kısıtlama getirilmeksizin SGK'ca karşılanmaktadır.

Bazı Tedaviler ile Sağlık Giderlerinin Karşılmasında Kolaylıklar:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 63).

Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil);

Kendileri ve eşleri yardımcı üreme yöntemi tedavilerinde (tüp bebek), son üç yıl içinde diğer tedavi yöntemlerinden sonuç alınamaması, beş yıldır genel sağlık sigortası kapsamında olma ve 900 gün genel sağlık sigortası primi ödemiş olma şartlarından muaf tutulmaktadır.

Kendileri için kemik içi implant tedavilerinde implant bedeli ödenmesi üst sınırı yüksek tutulmaktadır. Kendileri için fizik tedavi ve rehabilitasyon uygulamaları SGK'ca karşılanmaktadır.

Bakıma Muhtaçlık Ödemesi:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Ek Madde 77).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında ve başkasının yardımı ve desteği olmaksızın yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak derecede malul olduğu değerlendirilen TSK personeline (yedek subay, erbaş ve er dahil) 16 yaşından büyük işçiler için tespit edilmiş olan otuz günlük asgari ücretin net tutarının iki katı aylıklarıyla birlikte ödenmektedir.

Maluliyet Aylıklarının Kesilmemesi:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 5).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) göreve devam etmesi veya sigortalı

olarak çalışmaya başlaması halinde (kamu idarelerinde, iş akdi ile işyerlerinde veya kendi hesabına) maluliyet aylığı kesilmemektedir.

3.1.2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (3713 S.K.) İstihdam (İş) Hakkı:

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Ek Madde 1).

Terörle Mücadele Kanunu Kapsamında Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İstihdam Edilecekler Hakkında Yönetmelik.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) kendisi veya eş ve çocuklarından birisi, eşi veya çocuğu yoksa kendileri veya kardeşlerinden birisi olmak üzere bir kişiye istihdam hakkı verilmektedir.

Bu kapsamda atanacak olanların, atamalarının yapılacağı kadro veya pozisyonlar için sınavlara ilişkin hükümler hariç olmak üzere ilgili mevzuatında öngörülen nitelik ve şartları taşımaları zorunludur. Bir başkasının bakımına muhtaç olacak derecede engelli olanlar, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlar, istihdam hakkını sağlayan olayın meydana geldiği tarihten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmakta iken bu görevinden ayrılmış olanlar ile kırk beş yaşını bitirmiş olanlar istihdam hakkından faydalanamazlar.

İstihdam hakkından yararlanmak isteyenlerin ikamet ettikleri ildeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir. İstihdam hakkı, hak sahipliğinde SGK tarafından verilen vazife/harp malullüğü belgesi yeterli olmakta, TSK ya da Millî Savunma Bakanlığı birimlerinden gazi belgesi alınmasına ihtiyaç bulunmamaktadır.

Ücretsiz Seyahat:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) kendileri, eşleri, evli olmayan ve

yirmi beş yaşını doldurmamış olan çocukları, anne ve babalarına demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehirlerarası hatlarından, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı verilmiştir.

Bu haktan yararlanmak isteyenlerin "seyahat kartı" almak üzere ikamet ettikleri ildeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüplerinden Yararlanma:

Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik.

Malul gazi çocukları Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerince uygun görülmesi halinde özel kreş ve gündüz bakımevleri ile özel çocuk kulüplerine ücretsiz olarak yerleştirilmektedir. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin ikamet ettikleri ildeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

3.1.3. Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (3713 S.K.)

Tazminat:

2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (Madde 3).

3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Madde 21).

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle malul olan ve durumu 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında değerlendirilen TSK personeline (yedek subay, erbaş ve er dahil) tazminat ödenmektedir.

Kamu Konutlarından Yararlanma ve Kira Bedelinin Devlet Tarafından Ödenmesi:

3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Madde 21).

2006/8 Sayılı ve 3713 Sayılı Kanun'un 21'inci Maddesinin Uygulanması konulu Başbakanlık Genelgesi.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personeli (erbaş ve er hariç), özel tahsisli konutlarda oturanlar hariç olmak üzere,

olay tarihinden itibaren bir yıl süreyle kamu konutlarından yararlanmaya devam edebilmektedir.

Bu süre sonunda kamu konutundan çıkacaklar, kamu konutundan yararlanmayanlar ve özel tahsisli konutlarda oturanların istekleri halinde ikametgâh olarak kullanacakları yurtiçindeki taşınmazın kira bedeli (yalnızca bir konut için) on yıl süre ile Devletçe karşılanmaktadır.

Bu kapsamda kiralanacak konuta ilişkin esaslar şöyledir:

- Kullanım alanı net 120 m²'yi geçmeyecektir.
- Lüks (sauna, jakuzi, dubleks, tripleks, şömine) olmayan konutlardan seçilecek, büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde şehrin bulvar ve ana caddeleriyle iş merkezi yoğunluklu mahaller dışında olacaktır.
- Kira bedeli, kiralamanın yapıldığı yerdeki belediye rayiçlerini geçmeyecektir.

Yakıt, su, elektrik, apartman ve site aidatı gibi ödemeler kira kapsamında olmadığından kira bedeli dışında tutulacak ve oturan tarafından karşılanacaktır.

Kira ödemesi hakkında yararlanmak isteyenlerin Millî Savunma Bakanlığı Tedarik Bölge Başkanlıklarına, bunların bulunmadığı yerlerde Askeralma Bölge Başkanlıkları veya Askerlik Şubesi Başkanlıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Kardeşlerin Askerlik Hizmeti Muafiyeti:

1111 Sayılı Askerlik Kanunu (Madde 10).

Askerlik hizmetini yerine getirmekte iken malul olan ve SGK'ca aylık bağlanan yükümlülerin (yedek subay, erbaş ve er) baba ve annesinin müşterek talep ettiği kardeşlerinden biri istekli olmadıkça silah altına alınmamakta veya silah altında ise terhis edilmektedir. Bu haktan yararlanmak için hak sahiplerinin kayıtlı oldukları Askerlik Şubesi Başkanlığına dilekçe ile başvurmaları gerekmektedir.

İkâmetine Yakın Yerde Askerlik Hizmeti Yapma:

TSK Erbaş ve Er İşlemleri Yönergesi.

Malul olan TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) askerlik hizmeti yapacak kardeş ve çocuklarının dağıtımları mümkün olduğunca ikamet ettikleri yere yakın birlik, kurum ve karargahlara yapılmaktadır.

Bu konuda talepte bulunmak isteyenlerin Askerlik Şubesi Başkanlığına, bu başvuru için geç kalınmışsa, eğitim birliğine veya haktan yararlanacak olan kişinin mensubu olduğu Kuvvet Komutanlığına (Kara, Deniz, Hava), Jandarma Genel Komutanlığına veya Sahil Güvenlik Komutanlığına dilekçe, vukuatlı nüfus kayıt örneği ve maluliyet belgesi ile başvurması gerekmektedir.

Devlet Memuru Alımlarında Puan Ayrıcalığı:

Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarında İlk Defa Devlet Memurluğuna Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Yönetmelik.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) eş ve çocuklarına, giriş koşullarını sağlamaları halinde, Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları (Kara, Deniz, Hava) memur alımlarında puan ayrıcalığı sağlanmaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin personel alım ilanlarında belirtilen esas ve usullere göre alım yapacak kuruma başvurmaları gerekmektedir.

Askeri Okullara Öncelikle Alınma:

Öğrenci alımına ilişkin Yönerge ve Yönetmelikler.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarına, askeri okullara girişte, giriş koşullarını sağlamaları halinde ek puan veya kontenjan verilerek öncelik sağlanmaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin; alım yapılacak yılın başvuru kılavuzlarında belirtilen esas ve usullere göre ilgili Askeri Okul Komutanlıklarına başvurması gerekmektedir.

3.1.4. Millî Eğitim Bakanlığınca (MEB) İşlem Yürütülen Haklar (3713 S.K.)

Özel Öğretim Kurumlarından Ücretsiz Yararlanma:

5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu (Madde 13).

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) ilk ve orta öğretim çağındaki

çocuklarının özel öğretim kurumlarında (okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okulları ile çeşitli kursları, uzaktan öğretim yapan kuruluşları, motorlu taşıt sürücülere kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, öğrenci etüt eğitim merkezleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri vb.) ücretsiz okumada öncelik hakları bulunmaktadır.

Bu haktan yararlanmak isteyenlerin ilgili özel öğretim kurumuna veya İl Millî Eğitim Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

İstenilen Okula Kayıt ve Nakil (Orta Öğretim):

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarının ortaöğretim kurumlarına nakil ve geçiş işlemleri zamana bağlı olmadan ve kontenjan şartı aranmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere aynı türden okullara İl Millî Eğitim Müdürlükleri bünyesinde kurulan Öğrenci Yerleştirme ve Nakil Komisyonu tarafından yapılmaktadır.

Orta Öğretim Okullarında Parasız Yatılılık:

2684 Sayılı İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun (Madde 5).

İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Parasız Yatılılık, Burs ve Sosyal Yardımlar Yönetmeliği.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocukları ortaokul veya imam-hatip ortaokulları ile ortaöğretim okullarında sınavsız olarak parasız yatılılığa yerleştirilmektedir. Ancak bu çocuklardan özel giriş sınavı ve kayıt-kabul şartları bulunan eğitim-öğretim kurumlarına alınacakların, bu kurumların kayıt-kabul şartlarını taşımaları ve sınavlarını kazanmaları gerekmektedir.

Öğretmen Eşlerin Zorunlu Çalışma Muafiyeti ve Yer Değiştirme Ayrıcalıkları:

Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) öğretmen eşleri zorunlu çalışma yükümlülüğünden muaf tutulmaktadır.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) eşi olan öğretmenler, durumlarını belgelendirmeleri halinde, olayın meydana geldiği tarihten itibaren 6 ay içinde yer değiştirme isteğinde bulunabilmektedirler.

3.1.5. Vergi/Ücret Muafiyetleri ve İndirimler (3713 S.K.)

Emlak Vergisi Muafiyeti:

1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu (Madde 8).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) 200 m²'yi geçmeyen tek mesken için emlak vergisi muafiyeti hakkı bulunmaktadır. Emlak vergisi muafiyetinden yararlanmak için ikamet edilen yerdeki belediye başkanlığına başvurulması gerekmektedir.

Silah Bulundurma ve Taşıma Yetki Belgelerinin Vergi ve Harç Muafiyeti:

6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun (Madde 7).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinden silah taşıma ve bulundurma yetkisine haiz olanların şahsi tabancaları varislerine devredilebilir. Bu şekilde intikal eden ateşli silahların taşınması ve bulundurulmasına yetki veren kayıt ve belgeler her türlü resim, vergi ve harçtan muaftır.

Ayrıca barışta veya olağanüstü hallerde iç güvenlik ve asayişin sağlanması amacıyla yürütülen her türlü faaliyet, eğitim, tatbikat ve manevralar ile birlik veya grup halinde intikaller sırasında bu hareket ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle malul olan TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) varislerine intikal eden silah bulunmuyorsa, söz konusu personelin eş, çocuk, anne veya babalarından yalnızca birinin, bir ateşli silahla sınırlı olmak kaydıyla, silah taşınması ve bulundurulmasına yetki veren kayıt ve belgeler her türlü resim, vergi ve harçtan muaftır.

Elektrik Ücret İndirimi:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) ikametgâhlarında kullandıkları elektrik enerjisi ücretinde en az %40 oranında indirim uygulanmaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin bağlı buldukları elektrik dağıtım kurumuna başvurmaları gerekmektedir.

Su Ücret İndirimi:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personeline (yedek subay, erbaş ve er dâhil) belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücretinde en az % 50 oranında indirim uygulanmaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin ikamet ettikleri yerin bulunduğu belediye başkanlığına başvurmaları gerekmektedir.

Yüksek Öğrenim Ücret Muafiyeti:

2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılında Yükseköğretim Kurumlarında Cari Hizmet Maliyetlerine Öğrenci Katkısı Olarak Alınacak Katkı Payları ve Öğrenim Ücretlerinin Tespitine Dair Bakanlar Kurulu Kararı.

Yükseköğretim kurumlarında öğrenimine devam eden veya yeni kayıt yaptıracak birinci öğretim ve açık öğretim öğrencilerinden (yurtdışından kabul edilenler ve süresinde mezun olamayanlar hariç) öğrenci katkı payı (üniversite harcı) alınmamaktadır.

Ayrıca ikinci öğretimde SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinein (yedek subay, erbaş ve er dâhil) kendisi, eş ve çocuklarından (süresinde mezun olamayanlar dahil), yaş sınırlaması olmaksızın öğrenim ücreti alınmamaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin öğrencisi oldukları yüksek öğrenim kurumunun ilgili birimine başvurmaları gerekmektedir.

Engellilikten Doğan Vergi Muafiyetleri:

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu (Madde 31).

4458 Sayılı Gümrük Kanunu (Madde 167).

2000/53 Sayılı Gümrük Vergilerinden Muafiyet ve İstisna Tanınacak Haller Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı (Madde 116).

4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu (Madde 7).

2010-3 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Sirküleri.

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu (Madde 4).

Gelir Vergisi İndirimi:

Çalışma gücünün asgari % 40'ını kaybetmiş bulunan engellilerin ücretlerinde çalışma gücü kayıp oranına göre gelir vergisi indirimi yapılmaktadır. SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çalışma gücünün asgari % 40'ını kaybetmiş olması halinde gelir vergisi indiriminden yararlanması mümkün olmaktadır.

Tablo 7: 2012-2017 Yılları İçin Engellilik Vergi İndirim Oranları.

ENGELLİLİK İNDİRİMİ TUTARLARI						
	2017	2016	2015	2014	2013	2012
I. Derece Engelliler (Çalışma gücünün asgari % 80'ini kaybetmiş olanlar)	900 TL	900 TL	880 TL	800 TL	800 TL	770 TL
II. Derece Engelliler (Çalışma gücünün asgari % 60'ını kaybetmiş olanlar)	470 TL	460 TL	440 TL	400 TL	400 TL	380 TL
III. Derece Engelliler (Çalışma gücünün asgari % 40'ını kaybetmiş olanlar)	210 TL	210 TL	200 TL	190 TL	190 TL	180 TL

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, 2017.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 3239 sayılı Kanunla değişik 31'nci maddesi kapsamında çalışma gücünün asgari %80'ini kaybetmiş bulunanlar, 1'nci derece engelli; %60'ını kaybedenler 2'nci derece engelli; %40'ını kaybetmiş olanlar ise 3'üncü derece engelli sayılmaktadır. Bu çerçevede malul personele 2017 yılında; 1'nci derece için 900 TL, 2'nci derece için 470 TL, 3'nc derece için 210 TL yıllık vergi indirimi uygulanmaktadır. 193 sayılı Kanun madde 26 kapsamında;

- Harp malullüğü zamları,
- Şehit dul ve yetimlerine *şehit dul ve yetimi* sıfatıyla yapılan bilumum demeler,
- Vatan hizmetleri tertibinden bağlanan aylıklar ile ödenen mkfatlar gelir vergisinden muaftır.

Özel Tertibatlı Araç İthalinde Vergi Muafiyetleri:

Ortopedik zr nedeniyle malul/engelli vatandaşlara, özel tertibatlı araç ithalinde gümrük vergisi, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi muafiyetleri bulunmaktadır. SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinden (yedek subay, erbaş ve er dahil) ortopedik özürden kaynaklı maluliyeti bulunanların bu haktan yararlanmaları mümkün olmaktadır. Bununla birlikte 3713 sayılı Kanun kapsamında olan ve sol bacak engeli bulunan malul gazilerin araç ithalinde özel tertibat şartı aranmamaktadır.

Motorlu Taşıtlar Vergisi Muafiyeti:

Engel oranı % 90 ve daha fazla olan malul ve engellilerin adına kayıtlı taşıtlar ile diğer malul ve engellilerin bu durumlarına uygun hale getirilmiş özel tertibatlı taşıtlar motorlu taşıtlar vergisinden muaftır.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin de (yedek subay, erbaş ve er dâhil) motorlu taşıtlar vergisinden muaf tutulmaları mümkün olmaktadır.

3.1.6. Diğer Haklar (3713 S.K.)

Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca (TOKİ) İşlem Yürütülen Haklar:

2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu (Ek Madde 2).

Toplu Konut İdaresi Tarafından Şehit Ailelerine, Harp Ve Vazife Malulleri İle Dul Ve Yetimlerine Açılacak Faizsiz Konut Kredisi Hakkında Yönetmelik.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personeline (yedek subay, erbaş ve er dâhil) bir konut ile sınırlı olmak kaydıyla, TOKİ tarafından faizsiz konut kredisi verilmektedir.

Bu krediden yararlanmak isteyenlerin, Sosyal Güvenlik Kurumundan alacakları hak sahipliği belgesi ile Ziraat Bankası'na başvurmaları gerekmektedir.

Ayrıca SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personeline (yedek subay, erbaş ve er dâhil) TOKİ tarafından yapılan konut satışlarında, başvuru yapılacak il/ilçe sınırları içinde üç yıldır ikamet ediyor olmak veya il/ilçe nüfusuna kayıtlı olmak koşuluyla, başvuru ve kura öncelikleri tanınmaktadır.

Kredi ve Yurtlar Kurumunca (YURTKUR) İşlem Yürütülen Haklar:

2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (7'nci madde).

5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs/Kredi verilmesine ilişkin Kanun.

Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumu Burs-Kredi Yönetmeliği.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurt İdare ve İşletme Yönetmeliği.

Kredi ve Yurtlar Kurumu (YURTKUR) tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ve yurt içinde yüksek öğrenim gören öğrencilere verilen burs/öğrenim kredilerinde SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) çocuklarına öncelik tanınmaktadır.

Ayrıca YURTKUR bünyesindeki yurtlarda SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) çocuklarına öncelik tanınmakta, yurt ücreti ve depozito alınmamaktadır.

Yurtlara ilişkin haklardan yararlanmak isteyenlerin anne/babanın hangi kanun kapsamında aylık aldığına dair SGK'dan alınacak belge ile YURTKUR'a başvurmak gerekmektedir.

Atanma Taleplerinde Kısıtlayıcı Hükümlere Bakılmaması:

Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına Dair Yönetmelik.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) devlet memuru olarak görev yapan eş ve çocukları ile anne, baba ve kardeşlerinin; çalıştıkları kurum veya kuruluşların hizmet birimleri olan yerlere münhasır olmak üzere, aynı kurum içinde yer değiştirme suretiyle atanma talepleri, bu durumlarının ilgili makamlarca belgelendirilmiş olması kaydıyla, kadro imkânları da dikkate alınmak suretiyle kısıtlayıcı hükümlere bakılmaksızın öncelikle yerine getirilir.

Bu haktan yararlanmak isteyenlerin çalıştıkları kurum/kuruluşun ilgili birimine başvurması gerekmektedir.

Sayısal Oyunlar Bayilik Ruhsatı:

Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Sayısal Oyunlar Yönetmeliği.

Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğünce sayısal oyunları (sayısal loto, şans topu, on numara, süper loto vb.) oynatmak üzere bayilik ruhsatı verilecek gerçek ve tüzel kişiler, şartları taşıyan ve başvuru sahipleri arasından kura yöntemiyle belirlenmektedir.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) eş, çocuk anne ve babalarının başvurularında ise bir yıldır faaliyet gösteriyor olma şartı aranmaksızın diğer koşulları taşıma şartıyla kura çekilişine tabi tutulmaksızın bayilik verilebilmektedir.

Müسابaka Yerlerine Girme:

T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Gaziler Konulu Genelgesi.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personeline(yedek subay, erbaş ve er dâhil), kartlarını ibraz etmeleri halinde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü mülkiyetinde veya kullanımında bulunan tesislerde spor müsabakalarına girişlerde kolaylık sağlanarak özel yer tahsisi yapılmakta, kullanım hakkı devredilmiş tesislere girişlerde de kolaylık sağlanması ve özel yer tahsis edilmesi konusunda Gençlik ve Spor Bakanlığınca talimat verilmektedir.

Şehitler ve Gaziler Günlerinde İdari İzin:

2005/27 sayılı ve "Şehitler ve Gaziler Günleri" konulu Başbakanlık Genelgesi.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinden (yedek subay, erbaş ve er dâhil) kamu kurum ve kuruluşlarında görevli olanlar ve eşleri, yapılacak törenlere rahatlıkla katılabilmeleri amacıyla 19 Eylül Gaziler Günü'nde idari izinli sayılmaktadır.

Sosyal Tesislerden Yararlanma:

2006/16 sayılı ve "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sosyal Tesislerden Şehit Yakınları ile Gaziler, Harp ve Vazife Malulleri ve Yakınlarının Yararlandırılması" konulu Başbakanlık Genelgesi.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) kendileri ile eş, anne, baba ve çocukları ikametgâh mahalleri dışına çıktıklarında, kamu kurum ve kuruluşlarına ait misafirhane ve sosyal tesislerden bu kurum/kuruluşların kendi personeline uyguladıkları ücret tarifesine göre yararlandırılmaktadır.

Müze ve Ören Yerlerinden Ücretsiz Yararlanma:

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müze ve Ören Yerlerine Girişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge.

SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personelinein (yedek subay, erbaş ve er dâhil) kendileri ile refakatindeki anne, baba, eş ve çocukları; Kültür ve Turizm Bakanlığına ait müze ve ören yerlerinden ücretsiz olarak yararlanmaktadır.

Devlet Tiyatrolarından Ücretsiz Yararlanma:

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne, SGK'ca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında malul olduğu değerlendirilen TSK personeline (yedek subay, erbaş ve er dâhil) oyunlar ücretsiz olarak izlettirilmektedir.

3.1.7. Yardımlar ve Ödemeler (3713 S.K.)

TSK Dayanışma Vakfı Yardımları:

Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı Yönetmeliği.

TSK Dayanışma Vakfı tarafından Vakfa üye olan ve görev esnasında hayatını kaybeden veya görev esnasında malul olan TSK personeline ve yakınlarına çeşitli yardımlar yapılmaktadır.

TSK Mehmetçik Vakfı Yardımları:

Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği

TSK Mehmetçik Vakfı tarafından askerlik görevi esnasında hayatını kaybeden veya askerlik görevi esnasında malul olan erbaş ve erlere ve yakınlarına çeşitli yardımlar yapılmaktadır.

Mehmetçik Sigorta Ödemesi:

Mehmetçik Sigortası tarafından; Hayatını kaybeden ya da malul olan TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) sigorta yaptırmış olması halinde, kendisine veya yakınlarına ilgili sigorta şirketi tarafından belirlenen miktarlarda ödeme yapılmaktadır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Yardımları:

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kanunu.

Yoksul ve muhtaç vatandaşlara yapılan yardımlardan belirlenen kriter ve süreler çerçevesinde şehit yakınları ve gaziler de yararlanabilmektedir. Söz konusu yardımlardan yararlanmak için il veya ilçelerde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına başvurulması gerekmektedir.

Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) Maluliyet Yardımı:

205 Sayılı Ordu Yardımlaşma Kanunu.

Maluliyet Yardımı;

Tam ve Daimi Maluliyet Yardımı, Kısmi Maluliyet Yardımı olmak üzere ikiye ayrılır. Herhangi bir kaza, hastalık gibi nedenlerle görevlerini tam ya da kısmi olarak yerine getiremeyecek duruma gelen görevdeki tüm daimi ve geçici OYAK üyeleri 205 sayılı OYAK Kanunu'nun gerektirdiği şartları sağlaması durumunda yararlanabilir. Emekli Maaşı Sistemi'ndeki üyeler için Maluliyet Yardımı uygulaması yapılmaz.

Tam ve Daimi Maluliyet Yardımından kimler yararlanabilir?

Görev içi veya görev harici herhangi bir kaza veya hastalık sonucunda bir işle meşgul olma imkânından kesin olarak mahrum kalan ve bunu MSB Sağlık Dairesi Başkanlığınca onaylı ya da Kuvvet tarafından onaylanmış / uygunluk açısından incelenmiş Kesin İşlemler Sağlık Kurulu Raporu ile beyan eden OYAK üyeleri yararlanabilir.

Tablo 8: Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) Tam ve Daimi Maluliyet Yardımı Miktarları Tablosu.

Tam ve Daimi Maluliyet Yardımı Miktarları Tablosu	
01.01.2017 Tarihi İtibarıyla	
Genel kurmay Başkanı	95,007.11 TL
Kuvvet Komutanı	93,854.41 TL
Orgeneral/Oramiral	85,785.54 TL
Korgeneral/Koramiral	85,017.08 TL
Tümgeneral/Tümamiral	80,214.18 TL
Tuğgenaral/Tuğamiral	79,061.48 TL
Kıdemli Albay	72,433.48 TL
Albay-Teğmen, Asteğmen, Astsubay, Uzman Jandarma, Üye Olan Sivil Memur ve Uzman Erbaş	70,473.89 TL

Kaynak: Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK), 2017.

Kısmi Maluliyet Yardımından kimler yararlanabilir?

Herhangi bir kaza dolayısıyla 205 sayılı OYAK Kanunu'na ekli Maluliyet Tablosu'nda belirtilen uzuvlarında kayba uğrayan OYAK üyeleri bu tabloda belirtilen oranlar doğrultusunda yararlanabilir.

Maluliyet Yardımı için başvuru şekli nedir?

Maluliyet Yardımı için OYAK'a başvuru “TSK, J.Gn.K.lığı veya S.G.K.lığı nda Görev Yapamaz” kararı olması durumunda Milli Savunma Bakanlığı Sağlık Dairesi Başkanlığı'nca onaylı ya da Kuvvet tarafından onaylanmış / uygunluk açısından incelenmiş Kesin İşlemler Sağlık Kurulu Raporunun aslı ya da yetkili makamlarca onaylı sureti ile “Sınıfı Görevini Yapar” ya da “ Sınıfı Görevini Yapamaz” kararı olması durumunda ise, Hastane Sağlık Kurulu ve Hastane Baştabipliğince onaylı Kesin İşlemler Sağlık Kurulu Raporunun aslı ya da yetkili makamlarca onaylı sureti ile yapılır.

TSK, J.Gn.K.lığı veya S.G.K.lığı nda Görev Yapamaz” kararlı bir rapor olması durumunda ilişik kesme tarihi, “Sınıfı Görevini Yapar” ya da “ Sınıfı Görevini Yapamaz” kararlı bir rapor olması durumunda Hastane Baştabipliğince onaylı Kesin İşlemler Sağlık Kurulu Raporunun onay tarihi esas alınarak Tam Maluliyet Yardımı üzerinden vücut fonksiyon kayıp oranına göre, ödenecek tutar belirlenir. Aşağıdaki tabloda maluliyet oranları belirtilmiştir.

Tablo 9: Ordu Yardımlaşma Kurumu (2) Nolu Maluliyet Tablosu.

Açıklama	Sigorta bedelinin %si	
	Sağ	Sol
Kolun veya elin tamamen kaybı	60	50
Omuz hareketinin tamamen kaybı	25	20
Dirsek hareketinin tamamen kaybı	20	15
Bilek hareketinin tamamen kaybı	20	15
Başparmak ile şahadet parmağının tamamen kaybı	30	25
Başparmak ile beraber şahadet parmağından gayri bir parmağın tamamen kaybı	25	20
Şahadet parmağı ile beraber başparmaktan gayri bir parmağın tamamen kaybı	20	15
Baş ve şahadet parmaklarından gayri üç parmağın tamamen kaybı	25	20
Yalnız başparmağın tamamen kaybı	20	15
Yalnız şahadet parmağının tamamen kaybı	15	10
Yalnız orta parmağın tamamen kaybı	10	8
Yalnız yüzük parmağının tamamen kaybı	8	7
Yalnız küçük parmağın tamamen kaybı	7	6
Bir bacağın dizden yukarısının tamamen kaybı	50	
Bir bacağın dizden aşağısının tamamen kaybı	40	
Bir ayağın tamamen kaybı	40	
Bir ayağın (bütün parmaklar dahil) tamamen kaybı	30	
Bir kalçanın hareketinin tamamen kaybı	30	
Bir dizin hareketinin tamamen kaybı	20	
Bir ayak bileği hareketinin tamamen kaybı	15	
Bir ayak başparmağının tamamen kaybı	8	
Kırılan bir bacağın iyi kaynamaması	30	
Kırılan bir ayağın iyi kaynamaması	20	
Kırılan bir diz kapağının iyi kaynamaması	20	
Bir bacağın 5 cm.veya daha fazla kısalması	15	
Bir gözün tamamen kaybı veya iki gözün rüyet Kudretinin yarı yarıya kaybı	25	
Her iki kulağın tamamen sağırlığı	40	
Bir kulağın tamamen sağırlığı	10	
Kırılan alt çenenin iyi kaynamaması	25	
Alt çenenin tamamen kaybı	30	
Bir ayak parmağının tamamen kaybı	10	

Kaynak: Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK), 2017.

3.2. Harp Malulleri ile 2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun Kapsamında Bulunan Maluller ve Yakınlarına Sağlanan Haklar

3.2.1. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca İşlem Yürütülen Haklar

Aylık Bağlanması:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (55,64,66,68,72'nci maddeler).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 25,32,33,34,35, 47).

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dahil) aylık bağlanmaktadır. Aylık miktar ve süreleri ilgili kanun hükümlerine ve maluliyet derecesine göre değişmektedir.

Aylıklarda Derece/Kademe İlerlemesi:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Ek Madde 77).

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dahil) bağlanan aylıklar her yıl kademe ilerlemesi, her üç yılda bir derece ilerlemesi işlemine tabi tutularak yükseltilmektedir.

İlerleme ve yükseltme işlemine ilişkin esas ve usuller ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Emekli İkramesi:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Madde 89 ve Ek Madde 78).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 36).

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Madde 21).

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (erbaş ve er hariç) emekli ikramiyesi ödenmektedir.

Emekli ikramiyesi miktarı ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Ek Ödeme (Tütün İkramiyesi) ve Eğitim Öğretim Yardımları:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Ek Madde 79).

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dahil) başvuru tarihini izleyen yılın en geç ilk üç ayı içinde ve takip eden her yıl ek ödeme yapılmaktadır.

Malulün ölümü halinde eşi ve çocukları aylık aldıkları sürece ek ödemedен yararlanmakta, ek ödeme aylık bağlanan hak sahipleri arasında eşit olarak paylaştırılmaktadır. Ek ödeme miktarı ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Eğitim ve öğretim yardımları, 01 Eylül-31 Aralık tarihleri arasında yılda bir kez olmak üzere ve ilgili eğitim öğretim yılında öğrenci olduklarını gösterir belge ile başvuranlara, başvurularını izleyen ay içinde SGK tarafından toptan ödenmektedir.

Sağlık Hizmetlerinde Katılım Payı ve İlave Ücret Alınmaması:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 69 ve Madde 73).

5510 sayılı Kanun kapsamında sağlık hizmetlerinden katılım payı alınmaktadır. SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) kendisi ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden söz konusu sağlık hizmetleri katılım payı alınmamaktadır.

Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları dışındaki vakıf üniversiteleri dahil sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularınca, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedeline ek olarak ilave ücret alınmaktadır.

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) kendisi ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden söz konusu ilave ücret alınmamaktadır.

Ortez, Protez ve Diğer İyileştirici Araç ve Gereçlerin Temininde Kısıtlama Getirilmemesi:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 73).

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu ve başkasının yardımını ve desteği olmaksızın yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak derecede malul olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) sağlık kurulu raporuyla ihtiyaç duyduğu her türlü orteZ/protez ve diğer iyileştirici araç ve gereçler herhangi bir kısıtlama getirilmeksizin SGK'ca karşılanmaktadır.

Bazı Tedaviler ile Sağlık Giderlerinin Karşılanmasında Kolaylıklar:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 63).

Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği.

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil);kendileri ve eşleri yardımcı üreme yöntemi tedavilerinde (tüp bebek), son üç yıl içinde diğer tedavi yöntemlerinden sonuç alınamaması, beş yıldır genel sağlık sigortası kapsamında olma ve 900 gün genel sağlık sigortası primi ödemiş olma şartlarından muaf tutulmaktadır.

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu ve başkasının yardımını ve desteği olmaksızın yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak derecede malul olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil);

- Kendileri için kemik içi implant tedavilerinde implant bedeli ödenmesi üst sınırı yüksek tutulmaktadır.
- Raporla talep edilen fizik tedavi ve rehabilitasyon uygulamaları SGK'ca karşılanmaktadır.

Bakıma Muhtaçlık Ödemesi:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Ek Madde 77).

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu ve başkasının yardımını ve desteği olmaksızın yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak derecede malul olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere

(yedek subay, erbaş ve er dahil); 16 yaşından büyük işçiler için tespit edilmiş olan otuz günlük asgari ücretin net tutarının iki katı aylıklarıyla birlikte ödenmektedir.

Maluliyet Aylıklarının Kesilmemesi:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 5).

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) göreve devam etmesi veya sigortalı olarak çalışmaya başlaması halinde (kamu idarelerinde, iş akdi ile işyerlerinde veya kendi hesabına) maluliyet aylığı kesilmemektedir.

3.2.2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (Harp Malulleri-2330 S.K.)

İstihdam (İş) Hakkı:

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Ek Madde 1).

Terörle Mücadele Kanunu Kapsamında Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İstihdam Edilecekler Hakkında Yönetmelik.

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) kendisi veya eş ve çocuklarından birisi, eşi veya çocuğu yoksa kendileri veya kardeşlerinden birisi olmak üzere bir kişiye istihdam hakkı verilmektedir.

Bu kapsamda atanacak olanların, atamalarının yapılacağı kadro veya pozisyonlar için sınavlara ilişkin hükümler hariç olmak üzere ilgili mevzuatında öngörülen nitelik ve şartları taşımaları zorunludur. Bir başkasının bakımına muhtaç olacak derecede engelli olanlar, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlar, istihdam hakkını sağlayan olayın meydana geldiği tarihten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmakta iken bu görevinden ayrılmış olanlar ile kırk beş yaşını bitirmiş olanlar istihdam hakkından faydalanamazlar. İstihdam hakkından yararlanmak isteyenlerin ikamet ettikleri ildeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

Ücretsiz Seyahat:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği.

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) kendileri, eşleri, evli olmayan ve yirmi beş yaşını doldurmamış olan çocukları, anne ve babalarına demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehirlerarası hatlarından, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı verilmiştir. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin "seyahat kartı" almak üzere ikamet ettikleri ildeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

3.2.3. Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca İşlem Yürütülen Haklar

Tazminat:

2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (Madde 3).

Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle malul olan ve durumu 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve bu kanunun uygulandığı diğer kanunlar kapsamında değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dahil) tazminat ödenmektedir. Yaptığı görevin sebep ve tesiriyle malul olan ve durumu 2629 Sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu kapsamında değerlendirilen TSK personeline (yedek subay, erbaş ve er dahil) tazminat ödenmektedir.

Kardeşlerin Askerlik Hizmeti Muafiyeti:

1111 Sayılı Askerlik Kanunu (Madde 10).

Askerlik hizmetini yerine getirmekte iken malul olan ve SGK'ca aylık bağlanan yükümlülerin (yedek subay, erbaş ve er) baba ve annesinin müşterek talep ettiği kardeşlerinden biri istekli olmadıkça silah altına alınmamakta veya silah altında ise terhis edilmektedir. Bu haktan yararlanmak için hak sahiplerinin kayıtlı buldukları Askerlik Şubesi Başkanlığına dilekçe ile başvurmaları gerekmektedir.

İkâmetine Yakın Yerde Askerlik Hizmeti Yapma:

TSK Erbaş ve Er İşlemleri Yönergesi.

Malul olanların (yedek subay, erbaş ve er dahil) askerlik hizmeti yapacak kardeş ve çocuklarının dağıtımları mümkün olduğunca ikamet ettikleri yere yakın birlik, kurum ve karargahlara yapılmaktadır.

Bu konuda talepte bulunmak isteyenlerin Askerlik Şubesi Başkanlığına, bu başvuru için geç kalınmışsa, eğitim birliğine veya haktan yararlanacak olan kişinin mensubu olduğu Kuvvet Komutanlığına (Kara, Deniz, Hava), Jandarma Genel Komutanlığına veya Sahil Güvenlik Komutanlığına dilekçe, vukuatlı nüfus kayıt örneği ve maluliyet belgesi ile başvurması gerekmektedir.

3.2.4. Millî Eğitim Bakanlığınca (MEB) İşlem Yürütülen Haklar

Özel Öğretim Kurumlarından Ücretsiz Yararlanma:

Özel Öğretim Kurumları Kanunu (Madde 13).

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği.

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) ilk ve orta öğretim çağındaki çocuklarının özel öğretim kurumlarında (okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okulları ile çeşitli kursları, uzaktan öğretim yapan kuruluşları, motorlu taşıt sürücüleri kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, öğrenci etüt eğitim merkezleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri vb.) ücretsiz okumada öncelik hakları bulunmaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin ilgili özel öğretim kurumuna veya İl Milli Eğitim Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

İstenilen Okula Kayıt ve Nakil (Okul Öncesi, İlköğretim):

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği.

SGK'ca harp malulü olduğu değerlendirilen TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarının kayıtları ve nakilleri, durumlarını belgelendirmeleri şartıyla ulusal adres veri tabanındaki adreslerine bakılmaksızın istedikleri okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarına yapılmaktadır. Ayrıca okul öncesi eğitim kurumlarında harp

malulü olan TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocuklarından ücret alınmamaktadır.

Orta Öğretim Okullarında Parasız Yatılılık:

2684 Sayılı İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun (Madde 5).

İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Parasız Yatılılık, Burs ve Sosyal Yardımlar Yönetmeliği.

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çocukları ortaokul veya imam-hatip ortaokulları ile ortaöğretim okullarında sınavsız olarak parasız yatılılığa yerleştirilmektedir. Ancak bu çocuklardan özel giriş sınavı ve kayıt-kabul şartları bulunan eğitim-öğretim kurumlarına alınacakların, bu kurumların kayıt-kabul şartlarını taşımaları ve sınavlarını kazanmaları gerekmektedir.

3.2.5. Vergi/Ücret Muafiyetleri ve İndirimler (Harp Malulleri-2330 S.K.)

Silah Bulundurma ve Taşıma Yetki Belgelerinin Vergi ve Harç Muafiyeti:

6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun (Madde 7).

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve kamu görevlilerinin silah taşıma ve bulundurma yetkisine haiz olanların şahsi tabancaları varislerine devredilebilir. Bu şekilde intikal eden ateşli silahların taşınması ve bulundurulmasına yetki veren kayıt ve belgeler her türlü resim, vergi ve harçtan muaftır. Ayrıca barışta veya olağanüstü hallerde iç güvenlik ve asayişin sağlanması amacıyla yürütülen her türlü faaliyet, eğitim, tatbikat ve manevralar ile birlik veya grup halinde intikaller sırasında bu hareket ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle malul olan TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) varislerine intikal eden silah bulunmuyorsa, söz konusu personelin eş, çocuk, anne veya babalarından yalnızca birinin, bir ateşli silahla sınırlı olmak kaydıyla, silah taşınması ve bulundurulmasına yetki veren kayıt ve belgeler her türlü resim, vergi ve harçtan muaftır.

Elektrik Ücret İndirimi:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) ikametgâhlarında kullandıkları elektrik enerjisi ücretinde en az %40 oranında indirim uygulanmaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin bağlı buldukları elektrik dağıtım kurumuna başvurmaları gerekmektedir.

Su Ücret İndirimi:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dâhil) belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücretinde en az % 50 oranında indirim uygulanmaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin ikamet ettikleri yerin bulunduğu belediye başkanlığına başvurmaları gerekmektedir.

Yüksek Öğretim Ücret Muafiyeti:

2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılında Yükseköğretim Kurumlarında Cari Hizmet Maliyetlerine Öğrenci Katkısı Olarak Alınacak Katkı Payları ve Öğretim Ücretlerinin Tespitine Dair Bakanlar Kurulu Kararı.

Yükseköğretim kurumlarında öğrenimine devam eden veya yeni kayıt yaptıracak birinci öğretim ve açık öğretim öğrencilerinden (yurtdışından kabul edilenler ve süresinde mezun olamayanlar hariç) öğrenci katkı payı (üniversite harcı) alınmamaktadır. Ayrıca ikinci öğretimde SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) kendisi, eş ve çocuklarından (süresinde mezun olamayanlar dahil), yaş sınırlaması olmaksızın öğrenim ücreti alınmamaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin öğrencisi oldukları yüksek öğrenim kurumunun ilgili birimine başvurmaları gerekmektedir.

Engellilikten Doğan Vergi Muafiyetleri:

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu (Madde 31).

4458 Sayılı Gümrük Kanunu (Madde 167).

2000/53 Sayılı Gümrük Vergilerinden Muafiyet ve İstisna Tanınacak Haller Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı (Madde 116).

4760 Sayılı zel Tüketim Vergisi Kanunu (Madde 7).

2010-3 Sayılı zel Tüketim Vergisi Sirküleri.

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu (Madde 4).

Gelir Vergisi İndirimi:

Çalışma gücünün asgari % 40'ını kaybetmiş bulunan engellilerin ücretlerinde çalışma gücü kayıp oranına göre gelir vergisi indirimini yapılmaktadır. SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin de (yedek subay, erbaş ve er dahil) alışma gücünün asgari % 40'ını kaybetmiş olması halinde gelir vergisi indiriminden yararlanması mümkün olmaktadır.

Özel Tertibatlı Araç İthalinde Vergi Muafiyetleri:

Ortopedik zr nedeniyle malul/engelli vatandaşlara, özel tertibatlı araç ithalinde gümrük vergisi, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi muafiyetleri bulunmaktadır. SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakilerden (yedek subay, erbaş ve er dahil) ortopedik özürden kaynaklı maluliyeti bulunanların bu haktan yararlanmaları mümkün olmaktadır.

Motorlu Taşıtlar Vergisi Muafiyeti:

Engel oranı % 90 ve daha fazla olan malul ve engellilerin adına kayıtlı taşıtlar ile diğer malul ve engellilerin bu durumlarına uygun hale getirilmiş özel tertibatlı taşıtlar motorlu taşıtlar vergisinden muaftır. SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin de (yedek subay, erbaş ve er dâhil) motorlu taşıtlar vergisinden muaf tutulmaları mümkün olmaktadır.

3.2.6. Diğer Haklar (Harp Malulleri-2330 S.K.)

Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca (TOKİ) İşlem Yürütülen Haklar:

2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu (Ek Madde 2).

Toplu Konut İdaresi Tarafından Şehit Ailelerine, Harp Ve Vazife Malulleri İle Dul Ve Yetimlerine Açılacak Faizsiz Konut Kredisi Hakkında Yönetmelik.

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dâhil) bir konut ile sınırlı olmak kaydıyla, TOKİ tarafından faizsiz konut kredisi verilmektedir. Bu krediden yararlanmak isteyenlerin, Sosyal Güvenlik Kurumundan alacakları hak sahipliği belgesi ile Ziraat Bankası'na başvurmaları gerekmektedir. Ayrıca SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dâhil) TOKİ tarafından yapılan konut satışlarında, başvuru yapılacak il/ilçe sınırları içinde üç yıldır ikamet ediyor olmak veya il/ilçe nüfusuna kayıtlı olmak koşuluyla, başvuru ve kura öncelikleri tanınmaktadır.

Kredi ve Yurtlar Kurumunca (YURTKUR) İşlem Yürütülen Haklar:

2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (7'nci madde).

5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs/Kredi verilmesine ilişkin Kanun.

Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumu Burs-Kredi Yönetmeliği.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurt İdare ve İşletme Yönetmeliği.

Kredi ve Yurtlar Kurumu (YURTKUR) tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ve yurt içinde yüksek öğrenim gören öğrencilere verilen burs/öğrenim kredilerinde SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) çocuklarına öncelik tanınmaktadır.

Sosyal Tesislerden Yararlanma:

2006/16 sayılı ve "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sosyal Tesislerden Şehit Yakınları ile Gaziler, Harp ve Vazife Malulleri ve Yakınlarının Yararlandırılması" konulu Başbakanlık Genelgesi.

SGK'ca harp malulü veya 2330 sayılı Kanun kapsamında vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) kendileri ile eş, anne, baba ve çocukları ikametgâh mahalleri dışına çıktıklarında, kamu kurum ve kuruluşlarına ait misafirhane ve sosyal tesislerden bu kurum/kuruluşların kendi personeline uyguladıkları ücret tarifesine göre yararlandırılmaktadır.

3.2.7. Yardımlar ve Ödemeler (Harp Malulleri-2330 S.K.)

TSK Dayanışma Vakfı Yardımları:

Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı Yönetmeliği.

TSK Dayanışma Vakfı tarafından Vakfa üye olan ve görev esnasında hayatını kaybeden veya görev esnasında malul olan asker ve sivil tüm iştirakçilere ve yakınlarına çeşitli yardımlar yapılmaktadır.

TSK Mehmetçik Vakfı Yardımları:

Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği.

TSK Mehmetçik Vakfı tarafından askerlik görevi esnasında hayatını kaybeden veya askerlik görevi esnasında malul olan erbaş ve erlere ve yakınlarına çeşitli yardımlar yapılmaktadır.

Mehmetçik Sigorta Ödemesi:

Mehmetçik Sigortası kapsamında hayatını kaybeden ya da malul olan TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) sigorta yaptırmış olması halinde, kendisine veya yakınlarına ilgili sigorta şirketi tarafından belirlenen miktarlarda ödeme yapılmaktadır.

3.3 Vazife Malulleri ve Yakınlarına Sağlanan Haklar

3.3.1 Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (Vazife Malulleri)

Aylık Bağlanması:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (55,64,66,68,72'nci maddeler).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 25,32,33,34,35, 47).

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dahil) aylık bağlanmaktadır. Aylık miktar ve süreleri ilgili kanun hükümlerine ve maluliyet derecesine göre değişmektedir.

Aylıklarda Derece/Kademe İlerlemesi:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Ek Madde 77).

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dahil) bağlanan aylıklar her yıl kademe ilerlemesi, her üç yılda bir derece ilerlemesi işlemine tabi tutularak yükseltilmektedir. İlerleme ve yükseltme işlemine ilişkin esas ve usuller ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Emekli İkramesi:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Madde 89 ve Ek Madde 78).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 36).

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (erbaş ve er hariç) emekli ikramiyesi ödenmektedir. Emekli ikramiyesi miktarı ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir.

Ek Ödeme (Tütün İkramesi) ve Eğitim Öğretim Yardımları:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Ek Madde 79).

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dahil) başvuru tarihini izleyen yılın en geç ilk üç ayı içinde ve takip eden her yıl ek ödeme yapılmaktadır.

Malulün ölümü halinde eşi ve çocukları aylık aldıkları sürece ek ödemedен yararlanmakta, ek ödeme aylık bağlanan hak sahipleri arasında eşit olarak paylaştırılmaktadır. Ek ödeme miktarı ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir. Eğitim ve öğretim yardımları, 01 Eylül-31 Aralık tarihleri arasında yılda bir kez olmak üzere ve ilgili eğitim öğretim yılında öğrenci olduklarını gösterir belge ile başvuranlara, başvurularını izleyen ay içinde SGK tarafından toptan ödenmektedir.

Sağlık Hizmetlerinde Katılım Payı Muafiyeti:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 69).

5510 sayılı Kanun kapsamında sağlık hizmetlerinden katılım payı alınmaktadır. SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen TSK personelinden (yedek subay, erbaş ve er dahil) söz konusu sağlık hizmetleri katılım payı alınmamaktadır.

Ortez, Protez ve Diğer İyileştirici Araç ve Gereçlerin Temininde Kısıtlama Getirilmemesi:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 73).

SGK'ca vazife malulü ve başkasının yardımı ve desteği olmaksızın yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak derecede malul olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) sağlık kurulu raporuyla ihtiyaç duyduğu her türlü ortez/protez ve diğer iyileştirici araç ve gereçler herhangi bir kısıtlama getirilmeksizin SGK'ca karşılanmaktadır.

Bazı Tedaviler ile Sağlık Giderlerinin Karşılanmasında Kolaylıklar:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 63).

Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği.

SGK'ca vazife malulü olduğu ve başkasının yardımı ve desteği olmaksızın yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak derecede malul olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil);

Kendileri ve eşleri yardımcı üreme yöntemi tedavilerinde (tüp bebek), son üç yıl içinde diğer tedavi yöntemlerinden sonuç alınamaması, beş yıldır genel sağlık sigortası kapsamında olma ve 900 gün genel sağlık sigortası primi ödemiş olma şartlarından muaf tutulmaktadır.

Kendileri için kemik içi implant tedavilerinde implant bedeli ödenmesi üst sınırı yüksek tutulmaktadır. Kendileri için fizik tedavi ve rehabilitasyon uygulamaları SGK'ca karşılanmaktadır.

Bakıma Muhtaçlık Ödemesi:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (Ek Madde 77).

SGK'ca vazife malulü olduğu ve başkasının yardımı ve desteği olmaksızın yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak derecede malul olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dahil); 16 yaşından büyük işçiler için tespit

edilmiş olan otuz günlük asgari ücretin net tutarının iki katı aylıklarıyla birlikte ödenmektedir.

Maluliyet Aylıklarının Kesilmemesi:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 5).

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (sadece erbaş ve er) sigortalı olarak çalışmaya başlaması (kamu idarelerinde, iş akdi ile işyerlerinde veya kendi hesabına) halinde maluliyet aylığı kesilmemektedir.

3.3.2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (Vazife Malulleri)

İstihdam (İş) Hakkı:

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (Ek Madde 1).

Terörle Mücadele Kanunu Kapsamında Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İstihdam Edilecekler Hakkında Yönetmelik.

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) kendisi veya eş ve çocuklarından birisi, eşi veya çocuğu yoksa kendileri veya kardeşlerinden birisi olmak üzere bir kişiye istihdam hakkı verilmektedir.

Bu kapsamda atanacak olanların, atamalarının yapılacağı kadro veya pozisyonlar için sınavlara ilişkin hükümler hariç olmak üzere ilgili mevzuatında öngörülen nitelik ve şartları taşımaları zorunludur. Bir başkasının bakımına muhtaç olacak derecede engelli olanlar, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlar, istihdam hakkını sağlayan olayın meydana geldiği tarihten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmakta iken bu görevinden ayrılmış olanlar ile kırk beş yaşını bitirmiş olanlar istihdam hakkından faydalanamazlar.

Ücretsiz Seyahat:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği.

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) kendileri, eşleri, evli olmayan ve yirmi beş yaşını doldurmamış olan çocukları, anne ve babalarına demiryolları ve denizyollarının Şehir içi ve Şehirlerarası hatlarından, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan Şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel Şahıs ya da Şirketlere ait Şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı verilmiştir.

3.3.3. Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca İşlem Yürütölen Haklar (Vazife Malulleri)

Kardeşlerin Askerlik Hizmeti Muafiyeti:

1111 Sayılı Askerlik Kanunu (Madde 10).

Askerlik hizmetini yerine getirmekte iken malul olan ve SGK'ca aylık bağlanan yükömlölerin (yedek subay, erbaş ve er) baba ve annesinin müşterek talep ettiği kardeşlerinden biri istekli olmadıkça silah altına alınmamakta veya silah altında ise terhis edilmektedir.

İkâmetine Yakın Yerde Askerlik Hizmeti Yapma:

TSK Erbaş ve Er İşlemleri Yönergesi.

Malul olanların (yedek subay, erbaş ve er dahil) askerlik hizmeti yapacak kardeş ve çocuklarının dağıtımları mümkün olduğunca ikamet ettikleri yere yakın birlik, kurum ve karargahlara yapılmaktadır.

3.3.4. Millî Eğitim Bakanlığınca (MEB) İşlem Yürütölen Haklar

Özel Öğretim Kurumlarından Ücretsiz Yararlanma:

Özel Öğretim Kurumları Kanunu (Madde 13).

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği.

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) ilk ve orta öğretim çağındaki çocuklarının özel öğretim kurumlarında (okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim okulları ile çeşitli

kursları, uzaktan öğretim yapan kuruluşları, motorlu taşıt sürücüleri kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, öğrenci etüt eğitim merkezleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri vb.) ücretsiz okumada öncelik hakları bulunmaktadır.

3.3.5 Vergi/Ücret Muafiyetleri ve İndirimler (Vazife Malulleri)

Silah Bulundurma ve Taşıma Yetki Belgelerinin Vergi ve Harç Muafiyeti:

6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun (Madde 7).

Barışta veya olağanüstü hallerde iç güvenlik ve asayişin sağlanması amacıyla yürütülen her türlü faaliyet, eğitim, tatbikat ve manevralar ile birlik veya grup halinde intikaller sırasında bu hareket ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle vazife malulü olan TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) varislerine intikal eden silah bulunmuyorsa, söz konusu personelin eş, çocuk, anne veya babalarından yalnızca birinin, bir ateşli silahla sınırlı olmak kaydıyla, silah taşınması ve bulundurulmasına yetki veren kayıt ve belgeler her türlü resim, vergi ve harçtan muafır.

Elektrik Ücret İndirimi:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) ikametgâhlarında kullandıkları elektrik enerjisi ücretinde en az %40 oranında indirim uygulanmaktadır.

Su Ücret İndirimi:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dâhil) belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücretinde en az % 50 oranında indirim uygulanmaktadır.

Engellilikten Doğan Vergi Muafiyetleri:

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu (Madde 31).

4458 Sayılı Gümrük Kanunu (Madde 167).

2000/53 Sayılı Gümrük Vergilerinden Muafiyet ve İstisna Tanınacak Haller Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı (Madde 116).

4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu (Madde 7).

2010-3 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Sirküleri.

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu (Madde 4).

Gelir Vergisi İndirimi:

Çalışma gücünün asgari % 40'ını kaybetmiş bulunan engellilerin ücretlerinde çalışma gücü kayıp oranına göre gelir vergisi indirimi yapılmaktadır. SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dahil) çalışma gücünün asgari % 40'ını kaybetmiş olması halinde gelir vergisi indiriminden yararlanması mümkün olmaktadır.

Özel Tertibatlı Araç İthalinde Vergi Muafiyetleri:

Ortopedik özür nedeniyle malul/engelli vatandaşlara, özel tertibatlı araç ithalinde gümrük vergisi, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi muafiyetleri bulunmaktadır. SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen TSK personelinden (yedek subay, erbaş ve er dahil) ortopedik özürden kaynaklı maluliyeti bulunanların bu haktan yararlanmaları mümkün olmaktadır.

Motorlu Taşıtlar Vergisi Muafiyeti:

Engel oranı % 90 ve daha fazla olan malul ve engellilerin adına kayıtlı taşıtlar ile diğer malul ve engellilerin bu durumlarına uygun hale getirilmiş özel tertibatlı taşıtlar motorlu taşıtlar vergisinden muaftır. SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin de (yedek subay, erbaş ve er dâhil) motorlu taşıtlar vergisinden muaf tutulmaları mümkün olmaktadır.

3.3.6. Diğer Haklar (Vazife Malulleri)

Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca (TOKİ) İşlem Yürütülen Haklar:

2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu (Ek Madde 2).

Toplu Konut İdaresi Tarafından Şehit Ailelerine, Harp ve Vazife Malulleri İle Dul Ve Yetimlerine Açılacak Faizsiz Konut Kredisi Hakkında Yönetmelik.

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dahil) bir konut ile sınırlı olmak kaydıyla, TOKİ tarafından faizsiz konut kredisi verilmektedir. Bu krediden yararlanmak isteyenlerin, Sosyal Güvenlik Kurumundan alacakları hak sahipliği belgesi ile Ziraat Bankası'na başvurmaları gerekmektedir. Ayrıca SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilere (yedek subay, erbaş ve er dâhil) TOKİ tarafından yapılan konut satışlarında, başvuru yapılacak il/ilçe sınırları içinde üç yıldır ikamet ediyor olmak veya il/ilçe nüfusuna kayıtlı olmak koşuluyla, başvuru ve kura öncelikleri tanınmaktadır.

Kredi ve Yurtlar Kurumunca (YURTKUR) İşlem Yürütölen Haklar:

2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (7'nci madde).

5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs/Kredi verilmesine ilişkin Kanun.

Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumu Burs-Kredi Yönetmeliği.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurt İdare ve İşletme Yönetmeliği.

Kredi ve Yurtlar Kurumu (YURTKUR) tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ve yurt içinde yüksek öğrenim gören öğrencilere verilen burs/öğrenim kredilerinde SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) çocuklarına öncelik tanınmaktadır.

Sosyal Tesislerden Yararlanma:

2006/16 sayılı ve "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sosyal Tesislerden Şehit Yakınları ile Gaziler, Harp ve Vazife Malulleri ve Yakınlarının Yararlandırılması" konulu Başbakanlık Genelgesi.

SGK'ca vazife malulü olduğu değerlendirilen asker ve sivil tüm iştirakçilerin (yedek subay, erbaş ve er dâhil) kendileri ile eş, anne, baba ve çocukları ikametgâh mahalleri dışına çıktıklarında, kamu kurum ve kuruluşlarına ait misafirhane ve sosyal tesislerden bu kurum/kuruluşların kendi personeline uyguladıkları ücret tarifesine göre yararlandırılmaktadır.

3.3.7. Yardımlar ve Ödemeler (Vazife Malulleri)

TSK Dayanışma Vakfı Yardımları:

Türk Silahlı Kuvvetleri Dayanışma Vakfı Yönetmeliği.

TSK Dayanışma Vakfı tarafından Vakfa üye olan ve görev esnasında hayatını kaybeden veya görev esnasında malul olan TSK personeline ve yakınlarına çeşitli yardımlar yapılmaktadır.

TSK Mehmetçik Vakfı Yardımları:

Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı Yönetmeliği.

TSK Mehmetçik Vakfı tarafından askerlik görevi esnasında hayatını kaybeden veya askerlik görevi esnasında malul olan erbaş ve erlere ve yakınlarına çeşitli yardımlar yapılmaktadır.

Mehmetçik Sigorta Ödemesi:

Mehmetçik Sigortası kapsamında hayatını kaybeden ya da malul olan TSK personelinin (yedek subay, erbaş ve er dahil) sigorta yaptırmış olması halinde, kendisine veya yakınlarına ilgili sigorta şirketi tarafından belirlenen miktarlarda ödeme yapılmaktadır.

Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Yardımları:

Vakıf, Senedinin 3 üncü maddesi (f) fıkrası gereğince, Emniyet Teşkilatı mensuplarına moral ve güç kazandırılması maksadıyla, aşağıda belirtilen usul ve esaslar dahilinde yardımlarda bulunmaktadır.

- a) Emniyet Teşkilatı Mensupları ile çarşı ve mahalle bekçilerinden Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren şehit olma durumunda ve ayrıca görev dışında herhangi bir nedenle hayatını kaybeden ve hizmet sürelerini tamamlamadıkları için Emekli Sandığı Genel Müdürlüğüne emekli maaşı bağlamadıkları, Emniyet hizmetleri sınıfında görev yapan Emniyet Mensupları ile Çarşı ve Mahalle Bekçilerinin eş ve çocukları ile evli olmayanların anne veya babalarına, karşılıksız ölüm yardımı yapılmaktadır.
- b) Emniyet Genel Müdürlüğü mensupları ile eş ve çocuklarının Devletçe karşılanamayan ve aylıkları ile sağlanmasına imkân olmayan sağlık giderleri ile hastane Sağlık Kurulu kararı ile ihtiyaç gösterilen araç, gereç ve malzeme için gerekli yardımlar Vakıf tarafından karşılanmaktadır.

Ayrıca, görevli olduğu sırada görev yapamayacak duruma düşen ve bu sebeple malulen emekli edilen personelin: Yaptırılan tahkikat neticesi geçim sıkıntısı çektikleri tespit edilen ailesine, Vakıf Merkez Yönetim Kurulunca belirlenecek miktarda ve Emekli Sandığı Kanunu kapsamına girmeyen ancak doktor raporuyla gerekli görülen hastane

masraflarıyla protez, tekerlekli sandalye vs. gibi gücünün yetmeyeceği masrafları için gereken yardımda bulunmaktadır.

Yangın, sel veya deprem gibi felakete maruz kalıp da büyük zarara uğrayan personele, yaptırılacak tahkikat neticesinde Vakıf Merkez Yönetim Kurulunca belirlenecek miktarda yardım yapılmaktadır.

c) Emniyet Teşkilatı mensupları ile çarşı ve Mahalle Bekçilerinin ve bunlardan görevleri devam eden ve emekli olanların “Görme, ortopedik, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu, zihinsel ve ruhsal özürli çocuklarından Sağlık Kurulları tarafından verilen raporlar ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam etmeleri uygun görülenlerin eğitim giderleri her yıl Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliğinde belirlenen miktarı Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine konularak bu ödenekten karşılanmaktadır.

Merkez Yönetim Kurulunun her yıl aldığı kararlar ile; yukarıda söz konusu edilen Emniyet mensuplarımızın çocuklarının özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde hızlandırılmış eğitime tabi tutulmalarına ve Devletçe ödenen miktarı geçmeyecek ek eğitim giderinin sarf evrakları karşılığı ödenmesine karar verilmiştir (Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, 2017).

3.4. Muharip Gaziler ve Yakınlarına Sağlanan Haklar

3.4.1. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (1005 S.K.)

Şeref Aylığı Bağlanması:

1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun (Madde 1).

Milli mücadeleye iştirak eden ve bu sebeple kendilerine İstiklal Madalyası verilmiş bulunan Türk vatandaşları ile 1950 yılında Türk Tugayının Kore'ye ayak bastığı Ekim ayından 1953 yılı Pan-Munjon Ateşkes Anlaşmasına kadar Kore'de fiilen savaşa katılmış olan Türk Vatandaşlarına ve 1974 yılında Temmuz 1'inci (20,21,22 Temmuz) ve Ağustos 2'nci (14,15,16 Ağustos) Barış Harekâtına Kıbrıs'ta fiilen görev alarak katılmış olan Türk Vatandaşlarına Sosyal Güvenlik Kurumunca şeref aylığı bağlanmaktadır. Şeref aylığı miktarı ilgili kanun hükümlerine göre değişmektedir. Bu

aylık, vatani hizmet tertibinden 5.750 gösterge rakamının her yıl Bütçe Kanunu ile tespit edilen memur maaş katsayısı ile çarpılmasından bulunacak miktardadır. Şeref aylığı alan kişinin ölümü halinde söz konusu aylık dul eşine % 75 oranında intikal etmekte, eşin tekrar evlenmesi halinde kesilmekte ve çocuklara intikal etmemektedir.

Yukarıda belirtilenlerden herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan gelir veya aylık bağlanmadığı gibi, zorunlu olarak sosyal güvenlik kurumlarından birine tâbi olmayı gerektiren bir işte de çalışmadığını belgelemek suretiyle yazılı talepte bulunan hak sahiplerinin aylıkları ise yazılı taleplerinin SGK kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden aydan geçerli olmak üzere ve bu durumları devam ettiği müddetçe 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan 30 günlük net asgari ücret tutarı esas alınarak ödenmektedir. Vatani hizmet tertibinden bağlanan aylıklar hiç bir suretle haczedilememektedir. Aşağıdaki tabloda 1005 Sayılı Kanuna Göre 2006-2015 yılları arasında hak sahibi kişi sayıları belirtilmiştir.

Tablo 10: 1005 Sayılı Kanuna Göre Hak Sahibi Kişi Sayısı (2006-2015).

Yıllar	Madalya Aylığı	Kore Gazisi	Vatani Hizmet Tertibi	Kıbrıs Gazisi	Hak sahipleri	Toplam	Tütün İkramesi
2006	3	7.753	85	31.980	11.724	51.545	40.833
2007	2	7.216	88	31.706	12.041	51.053	40.833
2008	0	6.662	106	31.478	12.413	50.659	37.833
2009	0	6.117	76	31.133	12.691	50.017	37.895
2010	0	5.647	285	30.897	12.814	49.643	38.776
2011	0	5.181	305	30.575	13.097	49.158	40.185
2012	0	4.745	362	30.200	13.243	48.550	38.060
2013	0	4.258	414	29.850	13.417	47.939	36.584
2014	0	3.752	555	29.470	13.559	47.336	51.787
2015	0	3.286	498	29.061	13.762	46.607	52.751

Kaynak: SGK Yıllık İstatistik Bülteni-2015, 2-54'ten alınmıştır.

Sağlık Hizmetlerinde Katılım Payı ve İlave Ücret Alınmaması:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Madde 69 ve Madde 73).

5510 sayılı Kanun kapsamında sağlık hizmetlerinden katılım payı alınmaktadır. SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında olduğu değerlendirilen muharip gaziler ve eşleri ile

bakmakla yükümlü olduğu kişilerden söz konusu sağlık hizmetleri katılım payı alınmamaktadır. Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları dışındaki vakıf üniversiteleri dahil sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularınca, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedeline ek olarak ilave ücret alınmaktadır. SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında olduğu değerlendirilen muharip gaziler ve eşleri ile bakmakla yükümlü olduğu kişilerden söz konusu ilave ücret alınmamaktadır.

3.4.2. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca İşlem Yürütülen Haklar (1005 S.K.)

Ücretsiz Seyahat

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği.

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin kendileri, eşleri, evli olmayan ve yirmi beş yaşını doldurmamış olan çocukları, anne ve babalarına demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehirlerarası hatlarından, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı verilmiştir.

3.4.3. Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca İşlem Yürütülen Haklar

Devlet Memuru Alımlarında Puan Ayrıcalığı:

Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıklarında İlk Defa Devlet Memurluğuna Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Yönetmelik.

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin eş ve çocuklarına, giriş koşullarını sağlamaları halinde, Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları (Kara, Deniz, Hava) memur alımlarında puan ayrıcalığı sağlanmaktadır.

Askeri Okullara Öncelikle Alınma:

Öğrenci alımına ilişkin Yönerge ve Yönetmelikler.

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin çocuklarına, askeri okullara girişte, giriş koşullarını sağlamaları halinde ek puan veya kontenjan verilerek öncelik sağlanmaktadır.

3.4.4. Millî Eğitim Bakanlığınca (MEB) İşlem Yürütülen Haklar (1005 S.K.)

İstenilen Okula Kayıt ve Nakil (Okul Öncesi, İlk ve Orta Öğretim):

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği.

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin çocuklarının kayıtları ve nakilleri, durumlarını belgelendirmeleri şartıyla ulusal adres veri tabanındaki adreslerine bakılmaksızın istedikleri okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarına yapılmaktadır. Ayrıca okul öncesi eğitim kurumlarında muharip gazilerin çocuklarından ücret alınmamaktadır. Muharip gazi çocuklarının ortaöğretim kurumlarına nakil ve geçiş işlemleri zamana bağlı olmadan ve kontenjan şartı aranmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere aynı türden okullara İl Millî Eğitim Müdürlükleri bünyesinde kurulan Öğrenci Yerleştirme ve Nakil Komisyonu tarafından yapılmaktadır.

3.4.5. Vergi/Ücret Muafiyetleri ve İndirimler (1005 S.K.)

Emlak Vergisi Muafiyeti:

1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu (Madde 8).

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin, 200 m²'yi geçmeyen tek mesken için emlak vergisi muafiyeti hakkı bulunmaktadır. Emlak vergisi muafiyetinden yararlanmak için ikamet edilen yerdeki belediye başkanlığına başvurulması gerekmektedir.

Elektrik Ücret İndirimi:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin ikametgâhlarında kullandıkları elektrik enerjisi ücretinde en az %40 oranında indirim uygulanmaktadır.

Su Ücret İndirimi:

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (Madde 1).

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilere belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücretinde en az % 50 oranında indirim uygulanmaktadır.

Yüksek Öğrenim Ücret Muafiyeti:

2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılında Yükseköğretim Kurumlarında Cari Hizmet Maliyetlerine Öğrenci Katkısı Olarak Alınacak Katkı Payları ve Öğrenim Ücretlerinin Tespitine Dair Bakanlar Kurulu Kararı.

Yükseköğretim kurumlarında öğrenimine devam eden veya yeni kayıt yaptıracak birinci öğretim ve açık öğretim öğrencilerinden (yurtdışından kabul edilenler ve süresinde mezun olamayanlar hariç) öğrenci katkı payı (üniversite harcı) alınmamaktadır. Ayrıca ikinci öğretimde SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin kendisi, eş ve çocuklarından (süresinde mezun olamayanlar dâhil), yaş sınırlaması olmaksızın öğrenim ücreti alınmamaktadır. Bu haktan yararlanmak isteyenlerin öğrencisi oldukları yüksek öğrenim kurumunun ilgili birimine başvurmaları gerekmektedir.

3.4.6. Diğer Haklar (1005 S.K.)

Kredi ve Yurtlar Kurumunca (YURTKUR) İşlem Yürütülen Haklar:

2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (7'nci madde).

5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs/Kredi verilmesine ilişkin Kanun.

Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumu Burs-Kredi Yönetmeliği.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurt İdare ve İşletme Yönetmeliği.

Kredi ve Yurtlar Kurumu (YURTKUR) tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ve yurt içinde yüksek öğrenim gören öğrencilere verilen burs/öğrenim kredilerinde

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin çocuklarına öncelik tanınmaktadır. Ayrıca YURTKUR bünyesindeki yurtlarda SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin çocuklarına öncelik tanınmakta, yurt ücreti ve depozito alınmamaktadır.

Müسابaka Yerlerine Girme:

T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Gaziler Konulu Genelgesi.

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilere kartlarını ibraz etmeleri halinde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü mülkiyetinde veya kullanımında bulunan tesislerde spor müsabakalarına girişlerde kolaylık sağlanarak özel yer tahsisi yapılmakta, kullanım hakkı devredilmiş tesislere girişlerde de kolaylık sağlanması ve özel yer tahsis edilmesi konusunda Gençlik ve Spor Bakanlığınca talimat verilmektedir.

Sosyal Tesislerden Yararlanma:

2006/16 sayılı ve "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sosyal Tesislerden Şehit Yakınları ile Gaziler, Harp ve Vazife Malulleri ve Yakınlarının Yararlandırılması" konulu Başbakanlık Genelgesi.

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin kendileri ile eş, anne, baba ve çocukları ikametgâh mahalleri dışına çıktıklarında, kamu kurum ve kuruluşlarına ait misafirhane ve sosyal tesislerden bu kurum/kuruluşların kendi personeline uyguladıkları ücret tarifesine göre yararlandırılmaktadır.

Müze ve Ören Yerlerinden Ücretsiz Yararlanma:

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müze ve Ören Yerlerine Girişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge.

SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilerin kendileri, refakatlerinde anne, baba, eş ve çocukları; Kültür ve Turizm Bakanlığına ait müze ve ören yerlerinden ücretsiz olarak yararlanmaktadır.

Devlet Tiyatrolarından Ücretsiz Yararlanma:

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünce, SGK'ca 1005 sayılı Kanun kapsamında şeref aylığı bağlanan muharip gazilere oyunlar ücretsiz olarak izlettirilmektedir.

3.4.7. Yardımlar ve Ödemeler (1005 S.K.)

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Yardımları:

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kanunu.

Yoksul ve muhtaç vatandaşlara yapılan yardımlardan belirlenen kriter ve süreler çerçevesinde şehit yakınları ve gaziler de yararlanabilmektedir.

BÖLÜM 4: YALOVA İLİNDE YAŞAYAN ŞEHİT AİLELERİ VE GAZİLERLE YAPILAN MÜLAKATLAR

4.1. Araştırmanın Konusu

Bu araştırmanın konusu vatan ve millet için canlarını vererek Şehit olanların aileleri ve bu mücadelede yaralanarak hayatlarını devam ettirmeye çalışan Gazilerimiz ve ailelerine yönelik uygulanan sosyal politikalar ve mevcut durumda uygulanan sosyal politikalardan Yalova İlinde yaşayan Gaziler ve Şehit Ailelerinin memnuniyetlerinin tespiti, bu süreçte önerilerinin belirlenerek ilave yapılabileceklerin belirlenmesidir. Bu araştırma aşağıda belirtilen amaç doğrultusunda ve yine aşağıda belirtilen yöntemle değerlendirilmektedir.

4.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma; Yalova İlinde yaşayan Gazilere ve Şehit ailelerine uygulanan sosyal politikaları dile getirmek ve geliştirilebilecek yeni sosyal politikalara dikkat çekmek ve bu politikalara ilişkin değerlendirmelerini alarak geliştirilme ihtiyacı olan Sosyal Politikalara ilişkin önerileri belirlemeyi amaçlamaktadır.

4.3. Araştırmanın Kapsamı

Bu araştırmada; Yalova İlinde yaşayan Gaziler ve Şehit ailelerine yönelik uygulanan sosyal politikalar ve mevcut durumda uygulanan sosyal politikalardan memnuniyetlerinin tespiti ve bu süreçte yapılan mülakatlar ile bu politikalara ilişkin görüşleri ve önerilerinin belirlenerek ilave yapılabileceklerin belirlenmesine yönelik çalışma yapılmıştır. Bu münasebetle mülakat yapmayı kabul eden Yalova İli'nde yaşayan 12 Şehit ailesi, 8 Malul Gazimiz ve 5 Muharip Gazimiz ile mülakatımızı gerçekleştirdik.

4.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Yalova İli'nde yaşayan 35 Şehit ailesi ve 20 Malul Gazimiz (15 Terör, 5 Vazife Malulü) ve 96 Muharip Gazi bulunmaktadır. Yalova İlinde yaşayan gazi ve şehit aileleri sayılarının yeterli olmaması ve özellikle Muharip Gazilerin yaşlı olmaları nedeniyle anket uygulaması yerine yapılandırılmış mülakat yöntemi seçilmek durumunda kalmıştır.

4.5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın uygulama kısmı için şehit aileleri ve gazilerle yapılan mülakatlar bu araştırmayı oluşturmaktadır. Bu bölümde Yalova İli'nde yaşayan gaziler ve şehit aileleri ile görüşülerek yapılan mülakatlara yer verilmiştir.

4.6. Araştırmanın Kısıtları ve Gelecek Araştırmalar İçin Önerilen Konular

Araştırmamızda, mülakat yaptığımız gaziler ve şehit ailelerinin aziz hatıralarına zarar vermemek, sorularımızla onları incitmek ve geçmişte yaşadıkları kötü günleri tekrar akıllarına getirmemek için büyük çaba gösterilmiştir. Bu sebeple sorulan sorular özenle seçilmiştir.

Daha sonra şehit aileleri ve gazilerle mülakat veya anket yapacak araştırmacılara önerimiz; Sorulan sorularla onları sıkacak ve üzecek davranışlardan kaçınılmalı, sorulardan memnuniyetsizlikleri hissedildiği anda soru sormaktan vazgeçilerek başka konulara geçilmelidir. Evlatlarını nasıl kaybettikleri, nasıl yaralandıkları gibi konularda hassasiyetleri nedeniyle kendileri konuyu açmadığı takdirde kesinlikle soru yöneltmemelidir.

4.7. Şehit Aileleri İle Yapılan Mülakatlar

18 Mart Şehitleri Anma Günü ve Çanakkale Zaferi'nin 102. Yıl Dönümü törenleri münasebetiyle yapılan ziyaretler kapsamında Türkiye Harp Malulü Gaziler Şehit Dul ve Yetimleri Derneği Yalova Şube Başkanı Sayın Mustafa ÜRKMEZ ile tanışma fırsatı bulunmuş ve şube başkanlığına ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Kendilerinin koordinesi ve rehberliğinde Yalova İli'nde yaşayan Şehit Ailelerine ulaşılarak rızaları ve istekleri doğrultusunda 28 Haziran 2017 tarihine kadar yaklaşık üç aylık bir periyotta uygun oldukları zamanlarda şehit aileleri ile görüşmeler yapılmış ve mülakat formunda belirtilen sorulara içtenlikle verdikleri cevapları alınmıştır. Yalova İli'nde yaşayan 35 Şehit ailesinden 12'si ile yapılan mülakatlar esnasında yöneltilen sorular ve verilen cevaplara ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir.

Devletimiz tarafından size bağlanan Maaş ve Nakdi Tazminat ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan şehit ailelerinin % 41,7'si Maaş ve nakdi tazminatların İyi olduğunu, % 25'i Orta seviyede olduğunu, % 33,3'ü Yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Açıklamalar bölümünde ise bazı şehit aileleri tarafından maaşlarının düşük olduğu ve arttırılmasına ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Ancak genel olarak yüzdelere bakıldığında maaş ve nakdi tazminatların yeterli olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Şehit yakınlarına iki, gazilerimiz, vazife malulleri ile terör mağduru sivil vatandaşlarımıza bir (eş, çocuk, anne- baba ve kardeş) istihdam (iş) hakkı verilmesi uygulaması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan şehit ailelerinin % 8,3'ü istihdam (iş) hakkı verilmesi uygulamasının Çok iyi olduğunu, % 8,3'ü İyi olduğunu, % 16,7'si Orta seviyede olduğunu, % 66,7'si Yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Devlet tarafından size Şehadet/Gazilik Belgesi ve Devlet Övünç Madalyası verildi mi? Veriliş şekli hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan şehit ailelerinin % 66,7'si Şehadet/Gazilik Belgesi ve Devlet Övünç Madalyası verilmesinin Çok iyi olduğunu, % 25'i İyi olduğunu, % 8,3'ü Yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Faizsiz konut kredisi verilmesi ve taksitle ev alınması imkânlarından faydalandınız mı bu haklarla ilgili değerlendirmeniz nedir?

Mülakata katılan şehit ailelerinin % 8,3'ü Faizsiz konut kredisi verilmesi ve taksitle ev alınması imkânlarının Çok iyi olduğunu, % 25'i İyi olduğunu, % 66,7'si Yetersiz olduğunu düşünmektedir. Açıklamalar bölümünde ise şehit aileleri tarafından Faizsiz konut kredisi miktarının yetersiz olduğu, Faizsiz konut kredisi ile ev alma imkânının bulunmadığı ve hibe edilebileceğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Faizsiz konut kredisi miktarının arttırılmasının konut edinmelerine olanak sağlayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

Şehit ve Gazi çocuklarının parasız yatılı öğrenciliğe alınması ve özel öğretim kurumlarından ücretsiz yararlandırılması hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Mülakata katılan şehit ailelerinin % 58,3'ü Şehit ve Gazi çocuklarının parasız yatılı öğrenciliğe alınması ve özel öğretim kurumlarından ücretsiz yararlandırılmasının Çok iyi olduğunu, % 25'i İyi olduğunu, % 16,7'si Orta seviyede olduğunu düşünmektedir.

Gelir Vergisi indirimi, Elektrik ve Su Ücreti İndirimi sizce yeterlimi? Ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan şehit ailelerinin % 25'i Gelir Vergisi indirimi, Elektrik ve Su Ücreti İndiriminin Çok iyi olduğunu, % 41,7'si İyi olduğunu, % 16,7'si Orta seviyede olduğunu, % 16,7'si Yetersiz olduğunu düşünmektedir. Ayrıca diğer konularda da indirim yapılması gerektiğini düşündüklerini "Örneğin doğalgaz indirimi de yapılabileceğini." belirtmişlerdir.

Gazi ve şehit aileleri olarak toplumdaki saygılığınız ve itibarınızın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Mülakata katılan şehit ailelerinin % 8,3'ü Gazi ve şehit aileleri olarak toplumdaki saygılığ ve itibarının Çok iyi olduğunu, % 16,7'si İyi olduğunu, % 25'i Orta seviyede olduğunu, % 50'si Yetersiz olduğunu düşünmektedir. Açıklamalar bölümünde ise şehit aileleri tarafından "Devlet tarafından evet toplumda ise yetersiz buluyorum. Halkımızın kayıtsız olduğunu düşünüyorum. Toplumun bu konularda gerçekten çok hassas ve davranışlarında saygılı olduğunu düşünüyorum. Halkımızın bilinçsiz ve toplumda bir çok kişinin umurunda olmadığını düşünüyorum." şeklinde konu hakkında farklı düşünceleri olduğunu belirtmişlerdir.

Şehit Kardeş/çocuklarının askerlik hizmetlerinden muaf tutulması (erbaş/er, yedek subay için) hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan şehit ailelerinin % 83,3'ü Şehit Kardeş/çocuklarının askerlik hizmetlerinden muaf tutulmasının Çok iyi olduğunu, % 16,7'si İyi olduğunu düşünmektedir. Ayrıca şehit ailelerinden bazıları her vatandaşın askerlik hizmetini yapması gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Şehitler, harp ve vazife malulleri ile bunların eş, anne, baba ve çocuklarının Kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesislerden yararlandırılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan şehit ailelerinin % 66,7'si Şehitler, harp ve vazife malulleri ile bunların eş, anne, baba ve çocuklarının Kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesislerden yararlandırılmasının Çok iyi olduğunu, % 25 İyi olduğunu, % 8,3'ü Orta seviyede olduğunu düşünmektedir.

Genel Olarak Devletimiz tarafından size verilen Sosyal Haklar ve Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından sizlere sunulan hizmetlere ilişkin ne

düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan şehit ailelerinin % 16,7'si Devletimiz tarafından verilen Sosyal Haklar ve Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından sunulan hizmetlerin Çok iyi olduğunu, % 75'i İyi olduğunu, % 8,3'ü Orta seviyede olduğunu düşünmektedir. Açıklamalar bölümünde ise şehit aileleri tarafından "Yalova Aile Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından sunulan hizmetlerin iyi olduğu ancak biraz daha iyi olması için gerekli çalışma yapılmasının uygun olacağı. Son iki yıldır Şehit Yakını olarak ilgi ve bilgilendirme konuları çok iyi bir şekilde ilerlemekte, önceki yıllarda haklarımızdan pek haberimiz olmuyordu." şeklinde düşüncelerini belirtmişlerdir.

Yapılan mülakatta sorulan sorulara ilişkin katılım durumu ve soruları cevaplayan şehit ailelerine ilişkin detaylı bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 11: Şehit Aileleri Yapılandırılmış Mülakat Değerlendirme Tablosu.

S.NO.	MÜLAKAT SORUSU		ÇOK İYİ	İYİ	ORTA	YETERSİZ
1.	Devletimiz tarafından size bağlanan Maaş ve Nakdi Tazminat ile ilgili ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	-	5	3	4
		Yüzdesi	-	41,7 %	25,0 %	33,3%
2.	Şehit yakınlarına iki, gazilerimiz, vazife malulleri ile terör mağduru sivil vatandaşlarımıza bir (eş, çocuk, anne- baba ve kardeş) istihdam (iş) hakkı verilmesi uygulaması hakkında ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	1	1	2	8
		Yüzdesi	8,3%	8,3%	16,7 %	66,7%
3.	Devlet tarafından size Şehadet/Gazilik Belgesi ve Devlet Övünç Madalyası verildi mi? Veriliş şekli hakkında ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	8	3	-	1
		Yüzdesi	66,7%	25,0 %	0,0%	8,3%
4.	Faizsiz konut kredisi verilmesi ve taksitle ev alınması imkânlarından faydalandınız mı bu haklarla ilgili değerlendirmeniz nedir?	Cevaplayan Kişi Sayısı	1	3	-	8
		Yüzdesi	8,3%	25,0 %	0,0%	66,7%

S.NO.	MÜLAKAT SORUSU		ÇOK İYİ	İYİ	ORTA	YETERSİZ
5.	Şehit ve Gazi çocuklarının parasız yatılı öğrenciliğe alınması ve özel öğretim kurumlarından ücretsiz yararlandırılması hakkında düşünceleriniz nelerdir?	Cevaplayan Kişi Sayısı	7	3	2	-
		Yüzdesi	58,3%	25,0%	16,7%	-
6.	Gelir Vergisi indirimi, Elektrik ve Su Ücreti İndirimi sizce yeterlimi? Ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	3	5	2	2
		Yüzdesi	25,0%	41,7%	16,7%	16,7%
7.	Gazi ve şehit aileleri olarak toplumdaki saygınlığınız ve itibarınızın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	1	2	3	6
		Yüzdesi	8,3%	16,7%	25,0%	50,0%
8.	Şehit Kardeş/çocuklarının askerlik hizmetlerinden muaf tutulması (erbaş/er, yedek subay için) hakkında ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	10	2	-	-
		Yüzdesi	83,3%	16,7%	0,0%	-
9.	Şehitler, harp ve vazife malulleri ile bunların eş, anne, baba ve çocuklarının Kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesislerden yararlandırılması hakkında ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	8	3	1	-
		Yüzdesi	66,7%	25,0%	8,3%	-
10.	Genel Olarak Devletimiz tarafından size verilen Sosyal Haklar ve Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından sizlere sunulan hizmetlere ilişkin ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	2	9	1	-
		Yüzdesi	16,7%	75,0%	8,3%	-

Mülakatta sorulan sorulara ilişkin değerlendirmeler ve şehit ailelerine sorulmamış ancak ilave ettikleri diğer talepleri ile Türkiye Harp Malulü Gaziler Şehit Dul ve Yetimleri Derneği Yalova Şube Başkanı Sayın Mustafa ÜRKMEZ ile yapılan mülakat kapsamında dernek olarak ilgili makamlara da iletmış oldukları talepleri aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir;

- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olmuş ve Devlet Övünç Madalyası verilmiş olanlara Madalya Maaşı adı altında Ek ödemenin yapılması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olanların tüm çocuklarına sayı sınırı olmaksızın hepsine kamu kurum ve kuruluşlarında iş imkânının verilmesi,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olanların ailelerine ödenen Eğitim-Öğretim ve Tütün İkramesi (Tütün vergilerinden elde edilen gelirlerle ödenen ikramiye) ödemelerinin en az %100 arttırılması,
- Daha önce Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü tarafından, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında şehit olan yada yaralanarak malul olan gazilere, düzenlemiş olduğu ücretsiz seyahat kartlarında "Gazi", "Şehit Ailesi" net olarak yazmakta iken Aile ve Sosyal politikalar Bakanlığınca düzenlenen yeni kartların ön yüzünde "Şehit Yakını - Gazi/Gazi Yakını - Vazife Malulü/Yakını" şeklinde bilgiler topluca yazmaktadır. Hak sahibinin kartı üzerinde kimin gazi kimin şehit ailesi olduğu bakıldığında tam olarak anlaşılmamakta olup, bu durumun eski kartlarda oldu gibi şahsın kim olduğunu belirtecek ve tek bir bilgiyi içerecek şekilde düzenlenmesinin karışıklıkların önüne geçeceği değerlendirilmektedir. Ayrıca ücretsiz seyahat kartlarının kullanımı konusunda gerek kamuda gerekse özel sektörde uygulayıcıların yeterli bilgiye sahip olmamaları nedeniyle zaman zaman sıkıntılar yaşanmakta bu sıkıntıların önüne geçmek amacıyla ücretsiz seyahat kartı sahiplerine gerekli kolaylığın sağlanması için seyahat işlemlerinde görevli personele yeterli bilgilendirmenin yapılması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olanların ailelerine Aile ve Sosyal politikalar Bakanlığı tarafından, her yıl

Ramazan ve Kurban Bayramı öncesi ile kışa girmeden Eylül ayında net asgari ücretin yarısı (%50) kadar hak sahibi kişiye yardım yapılması talep edilmektedir. Uygulamada bu hususta kimi Valilik/Kaymakamlık yardım yapmakta kimisi ise yardım yapmamaktadır. Yapılan yardımlar ise aynı il sınırları içerisindeki ilçelerde bile rakamsal olarak farklılıklar göstermektedir. Bu durum aileler arasında sıkıntı yaratmakta ve ailelerin rencide olmasına sebep olabilmektedir. Bu kapsamda konu ile ilgili olarak bir düzenleme yapılarak yurt genelinde tüm şehit ailelerinin aynı miktarda yardım almasının sağlanması ve farklılıkların giderilmesi,

- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olanların ailelerinin kamu kurum ve kuruluşlarındaki resmi işlerinde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından hak sahibine verilen kartlarını göstererek bekletilmeden yada kısa süre içerisinde işlemlerinin yapılmasında öncelik tanınması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olanların ailelerinin ikamet ettikleri konutlarında kullanmış olduğu "Doğalgaz" için en az %30 indirim yapılması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olmuş yada yaralanarak malul olan gazilere yönelik mevzuat dağınıklığının giderilmesi gerektiği, Şehit aileleri ve malul gazilere yönelik ayrı bir kanunun çıkarılması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olan çocukları için anne ve babalarına bağlanan aylıkların, anne ve baba için ayrı ayrı olmak üzere net asgari ücret seviyesine çıkartılarak refah seviyelerinin yükseltilmesi,
- Şehit Ailelerine verilen Faizsiz konut kredisi miktarının yetersiz olduğu ve 2017 yılı için 102.000 TL. olan Faizsiz konut kredisi ile ev alma imkânı bulunmadığı bu miktarın ev alınmasına imkân sağlayacak bir seviyeye yükseltilmesi talep edilmektedir.

Yapılan mülakatlar ile şehit ailelerinin uygulanan sosyal politikalara ilişkin görüşleri ve

beklentileri alınarak, devletimiz tarafından uygulanan sosyal politikalardan genel olarak memnuniyetlerinin iyi seviyede olduğu, maddi sıkıntılarının bulunmadığı ancak geliştirilmesi istenilen hususlar olduğunu belirttikleri, kendilerine gösterilen vefakarlıktan ve ilgiden dolayı devletimize ve milletimize minnet duyguları besledikleri belirlenmiştir.

4.8. Gaziler İle Yapılan Mülakatlar

18 Mart Şehitleri Anma Günü ve Çanakkale Zaferi'nin 102. Yıl Dönümü törenleri münasebetiyle yapılan ziyaretler kapsamında Türkiye Harp Malulü Gaziler Şehit Dul ve Yetimleri Derneği Yalova Şube Başkanı Sayın Mustafa ÜRKMEZ ve Türkiye Muharip Gaziler Derneği Yalova Şube Başkanı Sayın Şakir GÜNER ile tanışma fırsatı bulunmuş ve şube başkanlıklarına ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Kendilerinin koordinesi ve rehberliğinde Yalova İli'nde yaşayan gazilerimize ulaşılarak rızaları ve istekleri doğrultusunda 28 Haziran 2017 tarihine kadar yaklaşık üç aylık bir periyotta uygun oldukları zamanlarda gazilerimizle görüşmeler yapılmış ve mülakat formunda belirtilen sorulara içtenlikle verdikleri cevapları alınmıştır. Yalova İli'nde yaşayan 20 Malul Gaziden 8'i ve 5 Muharip Gazi ile yapılan mülakatlar esnasında yöneltilen sorular ve verilen cevaplara ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir.

Devletimiz tarafından size bağlanan Maaş ve Nakdi Tazminat ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan Malul gazilerin % 25'i Maaş ve nakdi tazminatların Çok iyi olduğunu, % 37,5'i İyi olduğunu, % 12,5'i Orta seviyede olduğunu, % 25'i Yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Şehit yakınlarına iki, gazilerimiz, vazife malulleri ile terör mağduru sivil vatandaşlarımıza bir (eş, çocuk, anne- baba ve kardeş) istihdam (iş) hakkı verilmesi uygulaması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan Malul gazilerin % 100'ü istihdam (iş) hakkı verilmesi uygulamasının Yetersiz olduğunu düşünmektedir. Açıklamalar bölümünde ise Gazilere de Şehit Ailelerinde olduğu iki istihdam hakkı verilmesi gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Devlet tarafından size Şehadet/Gazilik Belgesi ve Devlet Övünç Madalyası verildi

mi? Veriliş şekli hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan Malul gazilerin % 50'si Şehadet/Gazilik Belgesi ve Devlet Övünç Madalyası verilmesinin Çok iyi olduğunu, % 37,5'i İyi olduğunu, % 12,5'i Orta seviyede olduğunu düşünmektedir.

Faizsiz konut kredisi verilmesi ve taksitle ev alınması imkânlarından faydalandınız mı bu haklarla ilgili değerlendirmeniz nedir?

Mülakata katılan Malul gazilerin % 25'i Faizsiz konut kredisi verilmesi ve taksitle ev alınması imkânlarının İyi olduğunu, % 75'i Yetersiz olduğunu düşünmektedir. Açıklamalar bölümünde ise Konut kredisi miktarının yetersiz olduğunu ve verilen faizsiz konut kredisi ile (2017 Yılı için 102.000 TL) ev alınabilmesinin mümkün olmadığını belirtmişlerdir.

Şehit ve Gazi çocuklarının parasız yatılı öğrenciliğe alınması ve özel öğretim kurumlarından ücretsiz yararlandırılması hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Mülakata katılan Malul gazilerin % 37,5'i Gazi çocuklarının parasız yatılı öğrenciliğe alınması ve özel öğretim kurumlarından ücretsiz yararlandırılmasının Çok iyi olduğunu, % 37,5'i İyi olduğunu, % 25'i Orta seviyede olduğunu düşünmektedir. Açıklamalar bölümünde ise her ne kadar böyle bir uygulama var ise de bazı zorluklar yaşadıklarını özellikle özel öğretim kurumlarının gazi çocuklarının ücretsiz yararlandırılması konusunda istekli davranmadıklarını ve zaman zaman zorluklar çıkarıldığını belirtmişlerdir.

Gelir Vergisi indirimi, Elektrik ve Su Ücreti İndirimi sizce yeterlimi? Ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan Malul gazilerin % 25'i Gelir Vergisi indirimi, Elektrik ve Su Ücreti İndiriminin Çok iyi olduğunu, % 37,5'i İyi olduğunu, % 37,5'i Yetersiz olduğunu düşünmektedir. Açıklamalar bölümünde ise Doğalgazda da indirim yapılmasının faydalı olacağını belirtmişlerdir.

Gazi ve şehit aileleri olarak toplumdaki saygınlığınız ve itibarınızın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Mülakata katılan Malul gazilerin % 37,5'i Gaziler olarak toplumdaki saygınlığı ve itibarının Orta seviyede olduğunu, % 62,5'i Yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Açıklamalar bölümünde ise bazı gaziler tarafından "Toplum biraz daha bilinçlendirilmeli, bizlere ilk sorulan soru kaç TL. maaş aldığımız oluyor." "Bizler para için sakat kalmadık. Türkiye Cumhuriyeti Devleti için". şeklinde cevaplar alınmıştır.

Şehit Kardeş/çocuklarının askerlik hizmetlerinden muaf tutulması (erbaş/er, yedek subay için) hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan Malul gazilerin % 75'i Şehit Kardeş/çocuklarının askerlik hizmetlerinden muaf tutulmasının Çok iyi olduğunu, % 25'i İyi olduğunu düşünmektedir. Açıklamalar bölümünde ise Gazi çocuklarının da askerlik hizmetinden muaf olabileceği, bu hakkın gazilere de verilebileceği belirtilmiştir.

Şehitler, harp ve vazife malulleri ile bunların eş, anne, baba ve çocuklarının Kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesislerden yararlandırılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan Malul gazilerin % 75'i Şehitler, harp ve vazife malulleri ile bunların eş, anne, baba ve çocuklarının Kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesislerden yararlandırılmasının Çok iyi olduğunu, % 12,5'i İyi olduğunu, % 12,5'i Orta seviyede olduğunu düşünmektedir.

Genel Olarak Devletimiz tarafından size verilen Sosyal Haklar ve Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından sizlere sunulan hizmetlere ilişkin ne düşünüyorsunuz?

Mülakata katılan Malul gazilerin % 37,5'i Devletimiz tarafından verilen Sosyal Haklar ve Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından sunulan hizmetlerin Çok iyi olduğunu, % 25'i İyi olduğunu, % 37,5'i Yetersiz olduğunu düşünmektedir. Açıklamalar bölümünde ise bazı gaziler tarafından "Sosyal haklarda iyileştirme yapılabilir. Bayram öncesi verilen nakdi yardımlar artabilir, aslında her şey mülki amirlere bağlı." şeklinde değerlendirmeler alınmıştır.

Yapılan mülakatta sorulan sorulara ilişkin katılım durumu ve soruları cevaplayan gazilere ilişkin detaylı bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 12: Malul Gaziler Yapılandırılmış Mülakat Değerlendirme Tablosu.

S.NO.	MÜLAKAT SORUSU		ÇOK İYİ	İYİ	ORTA	YETERSİZ
1.	Devletimiz tarafından size bağlanan Maaş ve Nakdi Tazminat ile ilgili ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	2	3	1	2
		Yüzdesi	25,0%	37,5%	12,5%	25,0%
2.	Şehit yakınlarına iki, gazilerimiz, vazife malulleri ile terör mağduru sivil vatandaşlarımıza bir (eş, çocuk, anne- baba ve kardeş) istihdam (iş) hakkı verilmesi uygulaması hakkında ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	-	-	-	8
		Yüzdesi	-	-	-	100,0%
3.	Devlet tarafından size Şehadet/Gazilik Belgesi ve Devlet Övünç Madalyası verildi mi? Veriliş şekli hakkında ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	4	3	1	-
		Yüzdesi	50,0%	37,5%	12,5%	0,0%
4.	Faizsiz konut kredisi verilmesi ve taksitle ev alınması imkânlarından faydalandınız mı bu haklarla ilgili değerlendirmeniz nedir?	Cevaplayan Kişi Sayısı	-	2	-	6
		Yüzdesi	-	25,0%	-	75,0%
5.	Şehit ve Gazi çocuklarının parasız yatılı öğrenciliğe alınması ve özel öğretim kurumlarından ücretsiz yararlandırılması hakkında düşünceleriniz nelerdir?	Cevaplayan Kişi Sayısı	3	3	2	-
		Yüzdesi	37,5%	37,5%	25,0%	-
6.	Gelir Vergisi indirimi, Elektrik ve Su Ücreti İndirimi sizce yeterlimi? Ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	2	3	-	3
		Yüzdesi	25,0%	37,5%	-	37,5%
7.	Gazi ve şehit aileleri olarak toplumdaki saygınlığınız ve itibarınızın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	-	-	3	5
		Yüzdesi	-	-	37,5%	62,5%

S.NO.	MÜLAKAT SORUSU		ÇOK İYİ	İYİ	ORTA	YETERSİZ
8.	Şehit Kardeş/çocuklarının askerlik hizmetlerinden muaf tutulması (erbaş/er, yedek subay için) hakkında ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	6	2	-	-
		Yüzdesi	75,0%	25,0%	-	-
9.	Şehitler, harp ve vazife malulleri ile bunların eş, anne, baba ve çocuklarının Kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesislerden yararlandırılması hakkında ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	6	1	1	-
		Yüzdesi	75,0%	12,5%	12,5%	-
10.	Genel Olarak Devletimiz tarafından size verilen Sosyal Haklar ve Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından sizlere sunulan hizmetlere ilişkin ne düşünüyorsunuz?	Cevaplayan Kişi Sayısı	3	2	-	3
		Yüzdesi	37,5%	25,0%	-	37,5%

Mülakatta sorulan sorulara ilişkin değerlendirmeler ve gazilere sorulmamış ancak ilave ettikleri diğer talepleri ile Türkiye Harp Malulü Gaziler Şehit Dul ve Yetimleri Derneği Yalova Şube Başkanı Sayın Mustafa ÜRKMEZ ve Türkiye Muharip Gaziler Derneği Yalova Şube Başkanı Sayın Şakir GÜNER ile yapılan mülakat kapsamında dernek olarak ilgili makamlara da iletmış oldukları talepleri aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir;

- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olmuş yada yaralanarak malul olan gazilerden, Devlet Övünç Madalyası verilmiş olanlara Madalya Maaşı adı altında Ek ödemenin yapılması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazilerin, iş hakkını kullanarak çalışmakta olanlardan 17 Yıl (6120 Gün) yada 18 Yıl (6480 Gün) prim ödeyerek 9000 gün üzerinden çalışmış gibi ve yaş şartı aranmaksızın "Yaşlılık Aylığı Bağlanması"

işlemlerinin yapılması,

- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazilere ikinci iş imkânı verilmesi,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olmuş yada yaralanarak malul olan gazilere ödenen Eğitim-Öğretim ve Tütün İkramiyesi (Tütün vergilerinden elde edilen gelirlerle ödenen ikramiye) ödemelerinin en az %100 arttırılması,
- Daha önce Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü tarafından, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında şehit olan yada yaralanarak malul olan gazilere, düzenlemiş olduğu ücretsiz seyahat kartlarında "Gazi", "Şehit Ailesi" net olarak yazmakta iken Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca düzenlenen yeni kartların ön yüzünde "Şehit Yakını - Gazi/Gazi Yakını - Vazife Malulü/Yakını" şeklinde bilgiler topluca yazmaktadır. Hak sahibinin kartı üzerinde kimin gazi kimin şehit ailesi olduğu bakıldığında tam olarak anlaşılmamakta olup, bu durumun eski kartlarda oldu gibi şahsın kim olduğunu belirtecek ve tek bir bilgiyi içerecek şekilde düzenlenmesinin karışıklıkların önüne geçeceği değerlendirilmektedir. Ayrıca ücretsiz seyahat kartlarının kullanımını konusunda gerek kamuda gerekse özel sektörde uygulayıcıların yeterli bilgiye sahip olmamaları nedeniyle zaman zaman sıkıntılar yaşanmakta bu sıkıntıların önüne geçmek amacıyla ücretsiz seyahat kartı sahiplerine gerekli kolaylığın sağlanması için seyahat işlemlerinde görevli personele yeterli bilgilendirmenin yapılması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazilere Aile ve Sosyal politikalar Bakanlığı tarafından, her yıl Ramazan ve Kurban Bayramı öncesi ile kışa girmeden Eylül ayında net asgari ücretin yarısı (%50) kadar hak sahibi kişiye yardım yapılması talep edilmektedir. Uygulamada bu hususta kimi Valilik/Kaymakamlık yardım yapmakta kimisi ise yardım yapmamaktadır. Yapılan yardımlar ise aynı il sınırları içerisindeki ilçelerde bile rakamsal olarak farklılıklar göstermektedir. Bu durum aileler arasında sıkıntı yaratmakta ve ailelerin rencide olmasına sebep olabilmektedir. Bu kapsamda konu ile ilgili olarak bir düzenleme yapılarak yurt genelinde tüm malul gazilerimizin aynı miktarda yardım almasının sağlanması

ve farklılıkların giderilmesi,

- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazilerin kamu kurum ve kuruluşlarındaki resmi işlerinde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından hak sahibine verilen kartlarını göstererek bekletilmeden yada kısa süre içerisinde işlemlerinin yapılmasında öncelik tanınması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazilere, 2016 yılında Şehit Ailelerine tanınan ve bir defaya mahsus uygulanan Özel Tüketim Vergisiz (ÖTV) araç alımı imkânının, sakatlık oranına bakılmaksızın sıfır araç alımında gazilere de sağlanması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazi çocuklarının askerlik hizmetinden muaf tutulması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gaziler ile muharip gazilerin ikamet ettikleri konutlarında kullanmış olduğu "Doğalgaz" için en az %30 indirim yapılması,
- 3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazilere yönelik mevzuat dağınıklığının giderilmesi gerektiği, Şehit aileleri ve malul gazilere yönelik ayrı bir kanunun çıkarılması,
- Malul gazilere verilen Faizsiz konut kredisi miktarının yetersiz olduğu ve 2017 yılı için 102.000 TL. olan Faizsiz konut kredisi ile ev alma imkânı bulunmadığı bu miktarın ev alınmasına imkân sağlayacak bir seviyeye yükseltilmesi,
- Yüksek Öğretim Genel Kurulunda 2017-2018 Eğitim-Öğretim döneminden itibaren terörle mücadele kapsamında, şehit olan ve üniversitelerde kayıtlı eş ve çocuklarının talepleri halinde, üniversitelerde özel öğrenci statüsünde öğrenim görmelerine ilişkin bir karar alınmış olup, bu alınan kararın malul olan gazi çocuklarına da uygulanması yada özel veya vakıf üniversitelerinde burslu okutulması yada en azından %50 indirimli okumalarına imkân tanınması,
- Muharip Gazilere 2007 yılında yapılan bir düzenlemeyle verilmekte olan "Şeref Aylıkları" miktarı sosyal güvencesi olan ve olmayan şeklinde değiştirilmiştir. Sosyal güvencesi olanlar bu tarihten sonra asgari ücretin yarısı oranında Şeref

Aylığı almakta (2017 ilk altı ay için 660 TL.), sosyal güvencesi olmayanlar ise asgari ücret kadar Şeref Aylığı almaktadır. Bu ayrımın ortadan kaldırılarak tüm muharip gazilerin eşit miktarda Şeref Aylığı alabilmelerinin sağlanması talep edilmektedir.

4.9. Araştırma Sonuçlarının Genel Değerlendirilmesi

Yapılan mülakatlar ile Yalova İli'nde yaşayan şehit aileleri ve gazilerin uygulanan sosyal politikalara ilişkin görüşleri ve beklentileri alınmış, ülkemizin varlığı ve bütünlüğü için bir evlat, bir baba, bir koca vermiş şehit aileleri ile yaralanmış ve ömrü boyunca bu yaraların ve yaşadıklarının izlerini taşıyacak olan gazilerimiz öncelikle onurlu bir duruş göstererek devletimizin bugüne kadar yaptıklarından memnun olduklarını ilave hiçbir taleplerinin bulunmadığını yapılanlardan müteşekkir olduklarını belirtmişlerdir.

Sorulan sorulara ilişkin alınan cevapların analizi neticesinde devletimiz tarafından Şehit aileleri ve Gazilere yönelik uygulanan sosyal politikalardan genel olarak memnuniyet oranlarının yüksek seviyede olduğu, maddi sıkıntılarının bulunmadığı ancak devletimizin imkanları ve refah seviyesinin artmasına bağlı olarak iyileştirilmesini talep ettikleri bazı hususlara yönelik taleplerinin bulunduğu, kendilerine gösterilen vefakarlıktan ve ilgiden dolayı devletimize ve milletimize minnet duyguları besledikleri değerlendirilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türk Milletinin ölümsüz zaferlerini kanları ile tarihe kazıyan aziz şehitlerimizi ve kahraman gazilerimizi daima hatırlamak, onlara olan şükran borcumuzu ifade etmek ve gelecek nesillere anlatmak hepimizin görevidir. Bizlere üstün fedâkarlıkları ile aydınlık gelecek sağlayan ve bağımsız vatan topraklarını armağan eden ebedi kahramanlar ömürlerinin en güzel çağlarını, at sırtında, siperlerde ve mevzilerde geçirmiş, vatan ve millet uğrunda şehit yada gazi olmuşlardır.

Devletimiz bir taraftan savaşların ve terör olaylarının açtığı ekonomik ve sosyal yaraları sarmaya uğraşırken, bir taraftan da bu muharebelerde vatani müdafaa için kanlarını ve canlarını feda eden şehitlerin yadigâr bıraktıkları dul ve yetimlerine sahip çıkmaya çalışmaktadır. Yapılan düzenlemelerle şehit ailelerinin ve gazilerin maddi ve manevi refahları temin edilmeye ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Şehitlerin geride kalan eş ve çocukları ile gazilere maaş bağlanması, ikramiye verilmesi, borçlarının silinmesi, belli bir süre vergilerden muaf tutulmaları ve emlak dağıtılması maddi refahlarını sağlamak için yapılan girişimlerin bir sonucudur.

Bunun yanı sıra, şehit düşenlerin yakınları ve gazilere takdir belgesi veya madalya verilerek, önemli devlet yöneticilerinin ailelerine taziyede bulunarak şehit yakınları ve gazilerimizi taltif edici uygulamalar da yapılmaktadır. Ayrıca, şehit ve gazi çocuklarının eğitim ve himayesi konusunda da çeşitli çalışmalara yer verilmekte, bu çocuklar yatılı okullara kaydedilmek veya yerleştirilmek suretiyle devletin koruması altına alınmaktadır.

Ülkenin içinde bulunduğu şartlar dolayısıyla geçmişte şehit yakınları ve gazilerimiz zaman zaman birtakım olumsuzluklar yaşamışlardır. Şehit aileleri ve gazilerimizin insan onuruna yakışır seviyede bir yaşam sürebilmeleri için devletimiz gerekli tedbirleri alma yönünde sürekli olarak çaba göstermektedir.

Türkiye’de şehit ailelerine ve gazilere sağlanan sosyal haklar, birçok kanun ile düzenlenmiştir. Birbirinden farklı ihtiyaçlarla çıkarılan kanun hükümleri, genellikle o kanunun çıkarıldığı tarih itibarıyla gazi ve şehit ailelerinin yaşadığı sosyal ve ekonomik sorunları gidermeyi amaçlamış ve günün şartlarına uygun olarak hazırlanmış olup

bütüncül bir nitelikte olmamıştır. Genel olarak gazi ve şehit ailelerine sağlanan sosyal haklar geniş bir kapsama sahip olsa da birbirinden farklı birçok kanunun var olması, gerek kanundan yararlananlar açısından gerekse de kanun uygulayıcıları açısından karışıklıklara neden olmaktadır.

Türk Hukukunda “Şehit” tanımının yapıldığı bir kanun bulunmaması bir sorun olarak yer almaktadır. Zira tanımı yapılmayan bir kavramın kimi temsil ettiği sorusu sorulmakta ve çıkarılan kanunların sağlıklı bir şekilde uygulanmasını güçleştirmektedir.

Şehit kavramının netleştirilmesi için yasal bir düzenlemeye ihtiyaç olduğu tartışmasızdır. Kimlerin şehitliklere gömüleceği 2016 yılında çıkarılan "Şehitlik Yönetmeliği" ile belirlenmiş ancak her şehitliğe gömülenin şehit sayılamayacağı yine bu yönetmelikte belirtilmiştir. Şehit mertebesine ulaşmış kimselerin yakınlarına devletten maddi ve manevi destek sağlanması öngörüldüğüne göre, şehit kavramının ne anlama geldiği, içeriği, sınırları ve kimlerin şehit sayılacağı çıkarılacak yasal bir düzenleme ile açıklığa kavuşturulmalıdır.

Kimlerin şehit sayılacağı hususunda kuşkuyla yer vermeyecek şekilde yasal tanımlama yapılmalıdır. Şehit sıfatının hukuki olarak kimlere verileceği, her somut olayın özelliğine göre idare tarafından belirlenmemeli, şehit kavramının kapsamı ve şartlarına ilişkin çerçeve kanunla çizilmelidir.

Türkiye’de gazi ve şehit ailelerine yönelik sosyal hizmet faaliyetlerini yürütme ve koordine etme görevi, 08.06.2011 tarih ve 27958 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 633 sayılı KHK’nin 14. maddesine istinaden Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesi altında faaliyet gösteren Şehit Yakınları ve Gaziler Dairesi Başkanlığı’na verilmiştir. Ayrıca Genelkurmay Başkanlığı, Kuvvet Komutanlıkları (Kara, Deniz ve Hava), Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren şehit ve gazi işlem daire başkanlığı/ şube müdürlüğü/kısım amirliği gibi birimler de gazi ve şehit aileleri ile ilgili çalışmalar yapmakta ve kanun oluşturulma aşamalarında görüş ve önerilerde bulunmaktadır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesi altında faaliyet gösteren Şehit Yakınları ve Gaziler Dairesi Başkanlığı kurulduğu 2011 tarihinden bu yana gerekli koordinasyonu sağlamak ve şehit ve gazi haklarına ilişkin oldukça olumlu gelişmelere vesile olduğu değerlendirilmektedir.

Bu koordinasyonun artarak devam etmesinin faydalı olacağı değerlendirilmekte olup, Zira gazi ve şehit ailelerine yönelik çalışma yapan kamu ve sivil toplum kuruluşları arasında gerekli koordinasyonun sağlanamaması sebebiyle toplumun bu güzide kesimine yönelik geçmiş dönemlerde etkin projeler gerçekleştirilmesi mümkün olamamıştır.

Bu kapsamda konu ile ilgili ve sorumlu tüm kuruluşlar ile sosyal tarafların yıl içerisinde belli zamanlarda bir araya gelmesini temin edecek yasal bir düzenleme yapılması ve yeni bir yapılanmaya gidilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesi altında faaliyet gösteren Şehit Yakınları ve Gaziler Dairesi Başkanlığının Genel Müdürlük seviyesine çıkarılmasının gazi ve şehit ailelerine yönelik sosyal politikaların daha etkin ve verimli uygulanabilmesini sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Türkiye’de gazi ve şehit ailelerine yönelik eğitim destek hizmetleri sadece gazi ve şehit çocuklarına sağlanmaktadır. Genç yaşta okuma arzusunda olan malul gaziye, malul gazi eşine veya şehit eşine de bu türde eğitim hizmetleri verilmesinin bu insanların bilinçlenerek kendilerini değerli hissetmelerine ve topluma kazandırılmasına olanak sağlayacaktır.

Gaziler ve şehit aileleri, toplumda ne kadar itibar görürlerse acıları da o derece azalacaktır. Bu görevin yerine getirilebilmesi için toplum içinde gazi ve şehit ailelerinin farkındalığını arttırıcı projelere ihtiyaç vardır. Bu farkındalığın arttırılabilmesi için gerekli eğitim verilecek gazilerin ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında gazilik ve şehitlik hakkında bilgilendirme toplantıları düzenleyerek toplumumuzun konu hakkındaki farkındalığının arttırılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Bu sayede gazilik ve şehitlik olguları genç nesiller tarafından öğrenilerek gelecekte bu olguların yaşatılması ve toplum içerisinde gazi ve şehit ailelerine karşı itibarın arttırılması sağlanabilir. Ayrıca gazilerimizin bu tarz eğitimleri vererek toplum içinde daha çok yer alması ve toplumla bütünleşmeleri sağlanabilecektir.

Ayrıca Yalova İli’nde yaşayan şehit aileleri ve gaziler tarafından aşağıda belirtilen taleplere ilişkin devletimizin ilgili kurum ve kuruluşlarının değerlendirmeleri sonrasında ülkemizin ekonomik imkânları da göz önünde bulundurularak uygun bulunan önerilere

gerekli yasal ve idari düzenlemelerin yapılmasına ve taleplerin hayata geçirilmesine ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olmuş yada yaralanarak malul olan gazilerden, Devlet Övünç Madalyası verilmiş olanlara "Madalya Maaşı" adı altında Ek ödemenin yapılması,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olmuş kahramanlarımızın tüm çocuklarına sayı sınırı olmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarında iş imkânının verilmesi,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olmuş yada yaralanarak malul olan gazilere ödenen Eğitim-Öğretim ve Tütün İkramesi (Tütün vergilerinden elde edilen gelirlerle ödenen ikramiye) ödemelerinin arttırılması,

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca düzenlenen yeni ücretsiz seyahat kartlarının ön yüzünde "Şehit Yakını - Gazi/Gazi Yakını - Vazife Malulü/Yakını" şeklinde bilgiler topluca yazmaktadır. Hak sahibinin kartı üzerinde kimin gazi kimin şehit ailesi olduğu bakıldığında tam olarak anlaşılmamakta olup, bu durumun eski kartlarda olduğu gibi şahsın kim olduğunu belirtecek ve tek bir bilgiyi içerecek şekilde düzenlenmesinin ve ücretsiz seyahat kartı sahiplerine gerekli kolaylığın sağlanması için seyahat işlemlerinde görevli personele gerekli bilgilendirmenin yapılması,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olanların ailelerine ve malul olan gazilere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından, her yıl Ramazan ve Kurban Bayramı öncesi ile kışa girmeden Eylül ayında net asgari ücretin yarısı (%50) kadar tutarda hak sahibi kişilere nakdi yardım yapılması, bu kapsamda bir düzenleme yapılarak yurt genelinde tüm şehit aileleri ve gazilerin aynı miktarlarda yardım almasının sağlanması ve bölgesel farklılıkların giderilmesi,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olanların aileleri ve gazilerin kamu kurum ve kuruluşlarındaki resmi işlerinde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından hak sahibine verilen kartlarını göstererek bekletilmeden yada kısa süre içerisinde işlemlerinin yapılmasında öncelik tanınması,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olanların aileleri ve malul olan gaziler ile muharip gazilerin ikamet ettikleri konutlarında

kullanmış olduğu "Doğalgaz" için de belirlenecek oranda indirim yapılması,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olmuş yada yaralanarak malul olan gazilere yönelik mevzuat dağınlıklığının giderilmesi maksadıyla Şehit aileleri ve gazilere yönelik ayrı bir kanunun çıkarılması,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile şehit olan çocukları için anne ve babalarına bağlanan aylıkların, anne ve baba için ayrı ayrı olmak üzere net asgari ücret seviyesine çıkartılarak refah seviyelerinin yükseltilmesi,

Şehit Ailelerine ve malul gazilere verilen "Faizsiz konut kredisi" miktarının yetersiz olduğu ve 2017 yılı için 102.000 TL. olan Faizsiz konut kredisi ile ev alma imkânı bulunmadığı bu miktarın ev alınmasına imkân sağlayacak bir seviyeye yükseltilmesi,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazilerin, iş hakkını kullanarak çalışmakta olanlardan 17 Yıl (6120 Gün) yada 18 Yıl (6480 Gün) prim ödeyerek 9000 gün üzerinden çalışmış gibi ve yaş şartı aranmaksızın "Yaşlılık Aylığı Bağlanması" işlemlerinin yapılması,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazilere ikinci iş imkânı verilmesi,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazilere, 2016 yılında Şehit Ailelerine tanınan ve bir defaya mahsus uygulanan Özel Tüketim Vergisiz (ÖTV) araç alımı imkânının, sakatlık oranına bakılmaksızın sıfır araç alımında gazilere de sağlanması,

3713 sayılı Terörle Mücadele kanunu kapsamında ve bizzat terör tesiri ile yaralanarak malul olan gazi çocuklarının askerlik hizmetinden muaf tutulması,

Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünde sadece şehit aileleri ve gazilerimize rehabilitasyon hizmeti vermek üzere psikolog kadrosu oluşturularak onların toplumla bütünleşmelerini sağlamak üzere psikolojik destek hizmeti sunulması,

Yüksek Öğretim Genel Kurulunda 2017-2018 Eğitim-Öğretim döneminden itibaren terörle mücadele kapsamında, şehit olan ve üniversitelerde kayıtlı eş ve çocuklarının talepleri halinde, üniversitelerde özel öğrenci statüsünde öğrenim görmelerine ilişkin bir karar alınmış olup, bu alınan kararın malul olan gazi çocuklarına da uygulanması,

Muharip Gazilere 2007 yılında yapılan bir düzenlemeyle verilmekte olan "Şeref Aylıkları" miktarı sosyal güvencesi olan ve olmayan şeklinde değiştirilmiştir. Sosyal güvencesi olanlar bu tarihten sonra asgari ücretin yarısı oranında Şeref Aylığı almakta (2017 ilk altı ay için 660 TL.), sosyal güvencesi olmayanlar ise asgari ücret kadar Şeref Aylığı almaktadır. Bu ayrımın ortadan kaldırılarak tüm muharip gazilerin eşit miktarda Şeref Aylığı alabilmelerinin sağlanmasının,

uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kutsalı olan vatan toprağının savunulmasında canını veren aziz şehitlerimiz ve yaralanan kahraman gazilerimiz, Türk Milletinin vicdanında ve gönlünde şan ve şerefle yaşatılmaktadır. Onlar için uygulanan sosyal politikalar ile sağlanan maddi ve manevi yardım ve hizmetler eskiye nazaran oldukça iyi seviyelere ulaşmıştır. Bu onurlu insanlara yönelik sürekli olarak yeni iyileştirici sosyal politikalar üreterek toplumda saygınlıklarını ve ekonomik seviyelerini arttırmak başta devletimiz olmak üzere hepimizin görevidir.

Bu vesile ile yüksek insanlık değerlerine ulaşan, ölümsüzleşen ve bu toprakları bize mukaddes bir vatan olarak emanet eden tüm şehitlerimizi, başta Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK olmak üzere tüm kahraman gazilerimizi bir kez daha saygı ve minnet ile selamlıyoruz. Ruhunuz şad olsun.

KAYNAKÇA

- ANADOL, Cemal, **Tarihe Hükmeden Millet Türkler**, 3. Baskı, Bilge Karınca Yayınları, İstanbul, 2008.
- APUHAN, Recep Şükrü, **Türklerin Tarihi**, Timaş Yayınları, İstanbul, 2008.
- BAHAEDDİN, Mehmet, **Yeni Türkçe Lügat**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1997.
- İNALCIK, Halil, **Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2010.
- İPEK, Nedim, **Rumeli'den Anadolu'ya Türk Göçleri**, Ankara , 1994.
- KARAGÖZ, İsmail, **Dini Kavramlar Sözlüğü**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2010.
- KÖLEOĞLU, Yunus, “*Gazilere Yönelik Amerika Birleşik Devletleri-Türkiye Karşılaştırmalı Sosyal Politika Uygulamaları*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Haziran 2009.
- KÖLEOĞLU, Yunus, Karataşoğlu Soner, Namal Mete Kaan, Türkiye’de Gazi ve Şehit Ailelerine Sağlanan Sosyal Haklar ve Gazi ve Şehit Aileleri Bilgi Bankası Oluşumunun Sağlanmasında Batman İli Örneği, **Sosyal Güvenlik Dergisi**, Haziran 2013, Cilt 3, Sayı 2, Sayfa 110-149.
- KÖLEOĞLU, Yunus, Namal Mete Kaan, Türkiye’de Gazi ve Şehit Ailelerine Sağlanan Sosyal Haklar, **Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi /The Journal of Turk & Islam World Social Studies** Yıl: 3, Sayı: 8, Eylül 2016, s. 119-149.
- KÖPRÜLÜ, M.Fuad, **Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar**, 9.Basım, Akçağ Yayınları, Ankara, 2003.
- MUALLİM Naci, **Lugat-ı Naci**, Çağrı Yayınları, 5'nci Baskı, İstanbul, 2006.
- MÜDERRİSOĞLU, Alptekin, **Kurtuluş Savaşı'nın Malî Kaynakları**, Ankara, 1990.
- ORTAYLI, İlber, N. Yalçıntaş, M. Türköne **Türkler ve İslamiyet**, Yakamoz Yayınları, İstanbul, 2008.
- ÖZTÜRK, Ertuğrul, Kaya, Harun, **Ölümsüz Kahramanlar Birinci Dünya Savaşı Şehit İşlemleri**, Milli Savunma Bakanlığı Arşiv Müdürlüğü Yayınları, 2015.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C. III**, İstanbul , 1993.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C. I**, İstanbul , 1993.

PALALAR, A.Gönül, *Unutulmak Acı Verir Her Gaziye*, **Gaziler Dergisi** Yayınları, İstanbul, 2006.

ROUX, J.Paul, **Eski Çağ ve Orta Çağ'da Altay Türklerinde Ölüm**, Kabalıcı Yayınları, İstanbul, 1999.

SELEK, Sabahattin, **Anadolu İhtilali, Cilt I**, Kastaş Yayınları, 1987.

ŞEMSETTİN, Sami, **Kamus-i Türki**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1996.

ŞENKAL, Abdülkadir, **Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika**, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2017.

SÖZEN, Şevki, İnce Haluk, Dikici Fatih, Dıraçoğlu Demirhan, İNCE Nurhan, *Maluliyet (Meslekte Çalışma Gücü Kayıplarının) Hesaplanması*, **Klinik Gelişim**, Cilt:22, No:1, 2009.

TOKOL, Aysen, **Sosyal Politika**, Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayın No: 163, Bursa, 2000.

TURAN, Osman, **İslamiyet ve Türkler**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1993.

Türk Dil Kurumu (TDK), **Büyük Sözlük**, 2012.

Türk Dil Kurumu (TDK), **Güncel Türkçe Sözlük**, 2009.

YARAR, Hülya, Delialioğlu, Mustafa, **Cepheden Mektuplar**, Milli Savunma Bakanlığı Arşiv Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1999.

İnternet Kaynakları

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB), www.sehityakinlari.aile.gov.tr, (Erişim Tarihi: 04.01.2017).

Gelir İdaresi Başkanlığı, 2012-2017 Yılları Engellilik İndirim Tutarları, <http://www.gib.gov.tr/yarim-ve-kaynaklar/yararli-bilgiler/engellilik-indirimi-tutarlari>, (Erişim Tarihi: 16.02.2017).

Kredi ve Yurtlar Kurumu (YURTKUR), www.kyk.gov.tr, (Erişim Tarihi:15.05.2017).

Milli Savunma Bakanlığı (MSB), www.msb.gov.tr/SehitGazi/icerik/sehit-yakinlari-ile-malul-ve-gazilere-iliskin-bilgiler, (Erişim Tarihi :15.02.2017).

Milli Savunma Üniversitesi (MSÜ), Harp Okulları Başvuru Kılavuzu, 2017. <http://www.kho.edu.tr/basvuru/BasvuruKosullari.html> (Erişim Tarihi : 25.04.2017).

Ordu Yardımlaşma Kurumu,

https://online.oyak.com.tr/WEB_ONLINE/onlineweb/y_sikca_sorulan_sorular_detay.jsp?baslik_sira=1362, (Erişim Tarihi : 03.06.2017).

Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK),

<https://online.oyak.com.tr/TR/uyeler/tablolari/tam-ve-daimi-maluliyet-yardimi-miktarlari-tablosu.html>, (Erişim Tarihi : 02.06.2017).

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), *SGK Yıllık İstatistik Bültenleri*, 2015, Tablo 2-54.

http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/sgk_istatistik_yilliklari, (Erişim Tarihi: 10.04.2017).

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), "Son Günlerde Bazı Basın-Yayın Organlarında Kimlerin Şehit Sayılacağına Dair Yer Alan Haberler Hakkında Açıklama" Basın Duyurusu,

http://www.sgk.gov.tr/wps/wcm/connect/595dde6d-7a14-40b1-b50c-4e8af84f4ee5/duyuru_20110204_02.pdf?MOD=AJPERES (Erişim Tarihi : 28.04.2017).

ŞEN, Ersan, *Şehit kime denir?*, Haber7com, 25.10.2015.

<http://www.haber7.com/yazarlar/prof-dr-ersan-sen/1620770-sehit-kime-denir>, (Erişim Tarihi: 02.02.2017).

TSK Mehmetçik Vakfı,

<http://www.mehmetcik.org.tr/yaritim/yaritim-planı/> (Erişim Tarihi:16.05.2017).

TSK Dayanışma Vakfı, www.tskdv.org.tr (Erişim Tarihi:15.05.2017).

Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, <http://www.tptgv.org.tr/sosyal-yaritimlar/> (Erişim Tarihi:12.05.2017).

Türk Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay Başkanlığı, <http://www.tsk.tr/>

(Erişim Tarihi :11.02.2017).

Toplu Konut İdaresi (TOKİ), <http://www.toki.gov.tr/genel-sikca-sorulan-sorular>

(Erişim Tarihi:15.05.2017).

Toplu Konut İdaresi (TOKİ), Şehit Kredileri Tablosu, 2017.

<http://www.toki.gov.tr/sehit-kredileri> (Erişim Tarihi : 15.04.2017).

Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ve Bağlı Kuruluşları, www.yalova.aile.gov.tr (Erişim Tarihi: 20.01.2017).

İlgili Kanunlar

2709 Sayılı T.C. Anayasası

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf> (Erişim Tarihi :05.02.2017).

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu 6358 sayılı Kanun ile değişik hali
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.193.doc>, (Erişim Tarihi :07.03.2017).

197 Sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.197-20090506.doc>,
(Erişim Tarihi :07.03.2017).

205 Sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.205.doc>, (Erişim Tarihi :08.02.2017).

926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.926.doc>, (Erişim Tarihi :08.02.2017).

1005 Sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref
Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1005.doc>, (Erişim Tarihi :07.03.2017).

1111 Sayılı Askerlik Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.1111.doc>, (Erişim Tarihi :08.03.2017).

1319 Sayılı Emlak Vergisi Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1319.doc>, (Erişim Tarihi :08.03.2017).

1602 Sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1602.pdf>, (Erişim Tarihi :08.03.2017).

2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2330.doc> (Erişim Tarihi :08.03.2017).

2453 Sayılı Yurt Dışında Görevli Personele Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık
Bağlanması Hakkında Kanun <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2453.doc>,
(Erişim Tarihi :08.03.2017).

2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.2559.doc>, (Erişim Tarihi :11.03.2017).

2566 Sayılı Bazı Kamu Görevlilerine Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması
Hakkında Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2556.doc>, (Erişim Tarihi :11.03.2017).

2629 Sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat
Kanunu ve 926 Sayılı Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik
Yapılması Hakkında Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2629.doc>, (Erişim Tarihi :11.03.2017).

2684 Sayılı İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu ğrenci Okutma ve
Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2684.doc>, (Erişim Tarihi :11.03.2017).

- 2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2935.doc>, (Erişim Tarihi :11.03.2017).
- 2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2937.doc>, (Erişim Tarihi :11.03.2017).
- 2985 Sayılı Toplu Konut Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2985.doc>, (Erişim Tarihi :13.03.2017).
- 3269 Sayılı Uzman Erbaş Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2985.doc>, (Erişim Tarihi :13.03.2017).
- 3497 Sayılı Kara Sınırlarının Korunması ve Güvenliği Hakkında Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3497.doc>, (Erişim Tarihi :13.03.2017).
- 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.doc>, (Erişim Tarihi :13.03.2017).
- 4458 Sayılı Gümrük Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4458.doc>, (Erişim Tarihi :13.03.2017).
- 4536 Sayılı Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlere Uygulanacak Esaslara ilişkin Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4536.doc>, (Erişim Tarihi :16.03.2017).
- 4736 Sayılı Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal Ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4736.doc>, (Erişim Tarihi :16.03.2017).
- 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4760.doc>, (Erişim Tarihi :12.03.2017).
- 5233 Sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5233.doc>, (Erişim Tarihi :16.03.2017).
- 5434 Sayılı T.C.Emekli Sandığı Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.5434.doc>, (Erişim Tarihi :16.03.2017).
- 5510 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5510.doc>, (Erişim Tarihi :16.03.2017).
- 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5580.doc>, (Erişim Tarihi :16.03.2017).
- 5682 Sayılı Pasaport Kanunu
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.5682.doc>, (Erişim Tarihi :16.03.2017).

6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.6136.doc>, (Erişim Tarihi :22.03.2017).

6353 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6353.doc>, (Erişim Tarihi :22.03.2017).

6495 Sayılı Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6495.doc>, (Erişim Tarihi :22.03.2017).

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu
<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/10/20041012.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/10/20041012.htm>, (Erişim Tarihi :22.03.2017).

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/12/20041217.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/12/20041217.htm>, (Erişim Tarihi :22.03.2017).

4857 Sayılı İş Kanunu
<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/06/20030610.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/06/20030610.htm>, (Erişim Tarihi :22.01.2017).

5393 Sayılı Belediye Kanunu
<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050713.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050713.htm>, (Erişim Tarihi :26.03.2017).

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu
<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19139.pdf&main=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19139.pdf>,
(Erişim Tarihi :26.03.2017).

5510 Sayılı Sosyal Güvenlik Kanunu
<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/06/20060616.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/06/20060616.htm>, (Erişim Tarihi :26.03.2017).

5253 Sayılı Dernekler Kanunu
<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/11/20041123.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/11/20041123.htm>, (Erişim Tarihi :26.03.2017).

İlgili Yönetmelikler

Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140304-3.htm>,

(Erişim Tarihi :06.04.2017).

Terörle Mücadele Kanunu Kapsamında Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İstihdam Edilecekler Hakkında Yönetmelik

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/20140509-27.htm>,

(Erişim Tarihi :06.04.2017).

Şehitlik Yönetmeliği

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=3.5.20169430&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=şehitlik>, (Erişim Tarihi :06.04.2017).

İlgili Genelgeler

2006/16 sayılı ve "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sosyal Tesislerden Şehit Yakınları ile Gaziler, Harp ve Vazife Malulleri ve Yakınlarının Yararlandırılması" konulu Başbakanlık Genelgesi

http://www.basbakanlik.gov.tr/genelge_pdf/2006/2006-0010-006-08326.pdf

(Erişim Tarihi :03.04.2017).

İlgili Yönergeler

Şehit Yakınları ve Gaziler Dairesi Başkanlığı Teşkilat ve Görevlerine ilişkin Yönerge

http://sehityakinlari.aile.gov.tr/data/54218c0b369dc309443bb883/sehit_yakinlari_ve_gaziler_dairesi_baskanligi_teskilat_ve_gorevlerine_iliskin_yonerge.docx,

(Erişim Tarihi :06.04.2017).

Şehit Gazi Bilgi Sistemi Uygulama Yönergesi

http://sehityakinlari.aile.gov.tr/data/54218c0b369dc309443bb883/7203E3146360_Imzali.pdf, (Erişim Tarihi:07.03.2017).

İlgili Protokoller

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında "Kadınlar, Engelliler, Gazi ve Şehit Yakınlarına Yönelik Girişimcilik Faaliyetlerinin Geliştirilmesi ve Kadın İstihdamının Arttırılmasını Öngören İşbirliği Protokolü" (10.02.2012)

http://sehityakinlari.aile.gov.tr/data/54218c22369dc309443bb884/aile_bilimsanayitekno1.pdf, (Erişim Tarihi :07.03.2017).

İlgili Usul ve Esaslar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, "Şehitlerimizin İsimlerinin Yaşatılması ve Yakınlarına Yapılacak Yardımlara İlişkin Usul ve Esaslar".

<http://sehityakinlari.aile.gov.tr/data/54218c62369dc309443bb885/Şehitlerimizin%20İşimlerinin%20Yaşatılması%20ve%20Yakınlarına%20Yapılacak%20Yardımlara%20İlişkin%20Usul%20ve%20Esaslar.pdf>, (Erişim Tarihi :05.04.2017).

EKLER

EK A: Yalova İli'nde Yaşayan Gaziler ve Şehit Aileleri İle Yapılan Mülakat Formu.

EK B: Arif Nihat ASYA'nın "**Bir Bayrak Rüzgar Bekliyor**" şiiri.

E K-A

Yalova Üniversitesi "Türkiye'de Gazilere ve Şehit Ailelerine Uygulanan Sosyal Politikalar, Yalova İli Örneği " Başlıklı Araştırmaya Ait

YAPILANDIRILMIŞ MÜLAKAT FORMU

Sayın Katılımcı, Bu Mülakat formu "Türkiye'de Gazilere ve Şehit Ailelerine Uygulanan Sosyal Politikalar, Yalova İli Örneği " başlıklı araştırmaya veri sağlamak amacıyla düzenlenmiştir. Bu mülakattaki sorulara değerli zamanınızı harcayarak vereceğiniz bilgiler çalışmanın niteliğini ve kalitesini olumlu etkileyecektir.

Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Tarih: / /2017

Sorular hakkındaki fikrinizi size uygun gelen "çok iyi", "iyi", "orta", "yetersiz" seçeneklerinden birine (X) işareti koyarak belirtiniz.	Çok İyi	İyi	Orta	Yetersiz
1. Devletimiz tarafından size bağlanan Maaş ve Nakdi Tazminat ile ilgili ne düşünüyorsunuz?	1	2	3	4
<u>Açıklama:</u>				
2. Şehit yakınlarına iki, gazilerimiz, vazife malulleri ile terör mağduru sivil vatandaşlarımıza bir (eş, çocuk, anne- baba ve kardeş) istihdam (iş) hakkı verilmesi uygulaması hakkında ne düşünüyorsunuz?	1	2	3	4
<u>Açıklama:</u>				
3. Devlet tarafından size Şehadet/Gazilik Belgesi ve Devlet Övünç Madalyası verildi mi? Veriliş şekli hakkında ne düşünüyorsunuz?	1	2	3	4
<u>Açıklama:</u>				
4. Faizsiz konut kredisi verilmesi ve taksitle ev alınması imkânlarından faydalandınız mı bu haklarla ilgili değerlendirmeniz nedir?	1	2	3	4
<u>Açıklama:</u>				

5. Şehit ve Gazi çocuklarının parasız yatılı öğrenciliğe alınması ve özel öğretim kurumlarından ücretsiz yararlandırılması hakkında düşünceleriniz nelerdir?	1	2	3	4
<u>Acıklama:</u>				
6. Gelir Vergisi indirimi, Elektrik ve Su Ücreti İndirimi sizce yeterli mi? Ne düşünüyorsunuz?	1	2	3	4
<u>Acıklama:</u>				
7. Gazi ve şehit aileleri olarak toplumdaki saygınlığınız ve itibarınızın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	1	2	3	4
<u>Acıklama:</u>				
8. Şehit Kardeş/çocuklarının askerlik hizmetlerinden muaf tutulması (erbaş/er, yedek subay için) hakkında ne düşünüyorsunuz?	1	2	3	4
<u>Acıklama:</u>				
9. Şehitler, harp ve vazife malulleri ile bunların eş, anne, baba ve çocuklarının Kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesislerden yararlandırılması hakkında ne düşünüyorsunuz?	1	2	3	4
<u>Acıklama:</u>				
10. Genel Olarak Devletimiz tarafından size verilen Sosyal Haklar ve Yalova Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından sizlere sunulan hizmetlere ilişkin ne düşünüyorsunuz?	1	2	3	4
<u>Acıklama:</u>				

ŞEHİT AİLESİ/GAZİYE İLİŞKİN BİLGİLER

Adı Soyadı :

(Doldurmak isteğinize bağlıdır)

1. Statünüz?

Şehit Ailesi Muharip Gazi Malul Gazi Vazife Malulü Harp Malulü

2. Yakınlık Dereceniz?

Kendisi Eşi Çocuğu Annesi Babası Kardeşi

3. Şehit/Gazinin En Son Çalıştığı kurum?

TSK Emniyet Gnl.Md. Kamu Sivil/Serbest Meslek

4. Sosyal Güvenceniz?

SGK Emekli Sandığı SSK BAĞKUR

5. Cinsiyetiniz?

Erkek Kadın

6. Yaşınız?

18-30 arası 31-40 arası 41-50 arası 51 ve üzeri

7. Eğitim durumunuz?

İlkokul/Ortaokul Lise/Meslek Lisesi Ön Lisans/Lisans Yüksek Lisans

8. Gazi iseniz malullük dereceniz?

1. Derece Engelli 2. Derece Engelli 3. Derece Engelli
 4. Derece Engelli 5. Derece Engelli 6. Derece Engelli

EK-B

BİR BAYRAK RÜZGAR BEKLİYOR

*Şehitler tepesi boş değil,
Biri var bekliyor.
Ve bir göğüs, nefes almak için;
Rüzgar bekliyor.*

*Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye;
Yattığı toprak belli,
Tuttuğu bayrak belli,
Kim demiş meçhul asker diye?*

*Destanını yapmış, kasideye kanmış.
Bir el ki; ahiretten uzanmış,
Edeple gelip birer birer
Öpsün diye fâniler!*

*Öpelim temizse dudaklarımız,
Fakat basmasın toprağa temiz değilse ayaklarımız.
Rüzgarını kesmesin gövdeler
Sesinden yüksek çıkmasın nutuklar, kasîdeler.*

*Geri gitsin alkışlar geri,
Geri gitsin ellerin yapma çiçekleri!
Ona oğullardan, analardan dilekler yeter,
Yazın sarı, kışın beyaz çiçekler yeter!
Söyledi söyleyenler demin,
Gel süngülü yiğit alkışlasınlar
Şimdi sen söyle, söz senin.*

*Şehitler tepesi boş değil,
Toprağını kahramanlar bekliyor!
Ve bir bayrak dalgalanmak için;
Rüzgar bekliyor!*

*Destanı öksüz, sükûtu derin
Meçhul askerin;*

*Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye
Yattığı toprak belli,
Tuttuğu bayrak belli,
Kim demiş meçhul asker diye? ...*

Arif Nihat ASYA

ÖZGEÇMİŞ

1971 yılında İvrindi/Balıkesir’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Burhaniye/Balıkesir’de, Lise eğitimini Deniz Astsubay Hazırlama Okulu Beylerbeyi/İstanbul’da tamamladı. 1989 yılında Deniz Astsubay Sınıf Okulundan Elektronik Astsubayı olarak mezun olarak Türk Deniz Kuvvetleri K.lığında görevine başladı. Sırasıyla Aksaz Deniz Üs K.lığı, TCG YILDIRIM ve TCG EGE Fırkateynlerinde görev yaptı. 1995 yılında TCG EGE Fırkateyni ile NATO emrinde görevliyken Sırbistan’ın denizden ablukası amacıyla yapılan Nato Harekatına katıldı. Bu hareket nedeniyle kendisine NATO madalyası verildi.

1998 yılında girmiş olduğu subaylığa geçiş sınavlarında başarılı oldu. 1999 yılında Teğmen nasbedilerek, 1999-2003 yılları arasında Karaburun/İzmir’de Değirmentepe Sahil Gözetleme Radar İstasyon ve Garnizon K.lığı ve 2003-2014 yılları arasında İzmir Tersanesi K.lığında Fabrika ve Grup Md.lüğü görevlerini yaptı. 2014 yılından itibaren Altınova/Yalova’da Karamürselbey Eğitim Merkezi K.lığı, Elektronik Okul K.lığında Silah Elektronik Bölüm Bşk.lığı görevine devam etmektedir.

Deniz Kuvvetleri K.lığındaki görevi süresince 1993-1994 yılları arasında Virginia/A.B.D.’de elektronik eğitimi aldı, elektronik ve silah sistemleri alanında ASELSAN başta olmak üzere çeşitli yurtiçi kurslarına iştirak etti. Lisans eğitimini 2002-2006 yılları arasında Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi alanında yaptı. 2015 yılı Eylül ayında başladığı Yalova Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalının, Sosyal Politika Programında yüksek lisansına devam etmektedir.